Cumhuriyet ÖZEL EK 30.12.1998 ÇARŞAMBA

98'İN İZLERİ

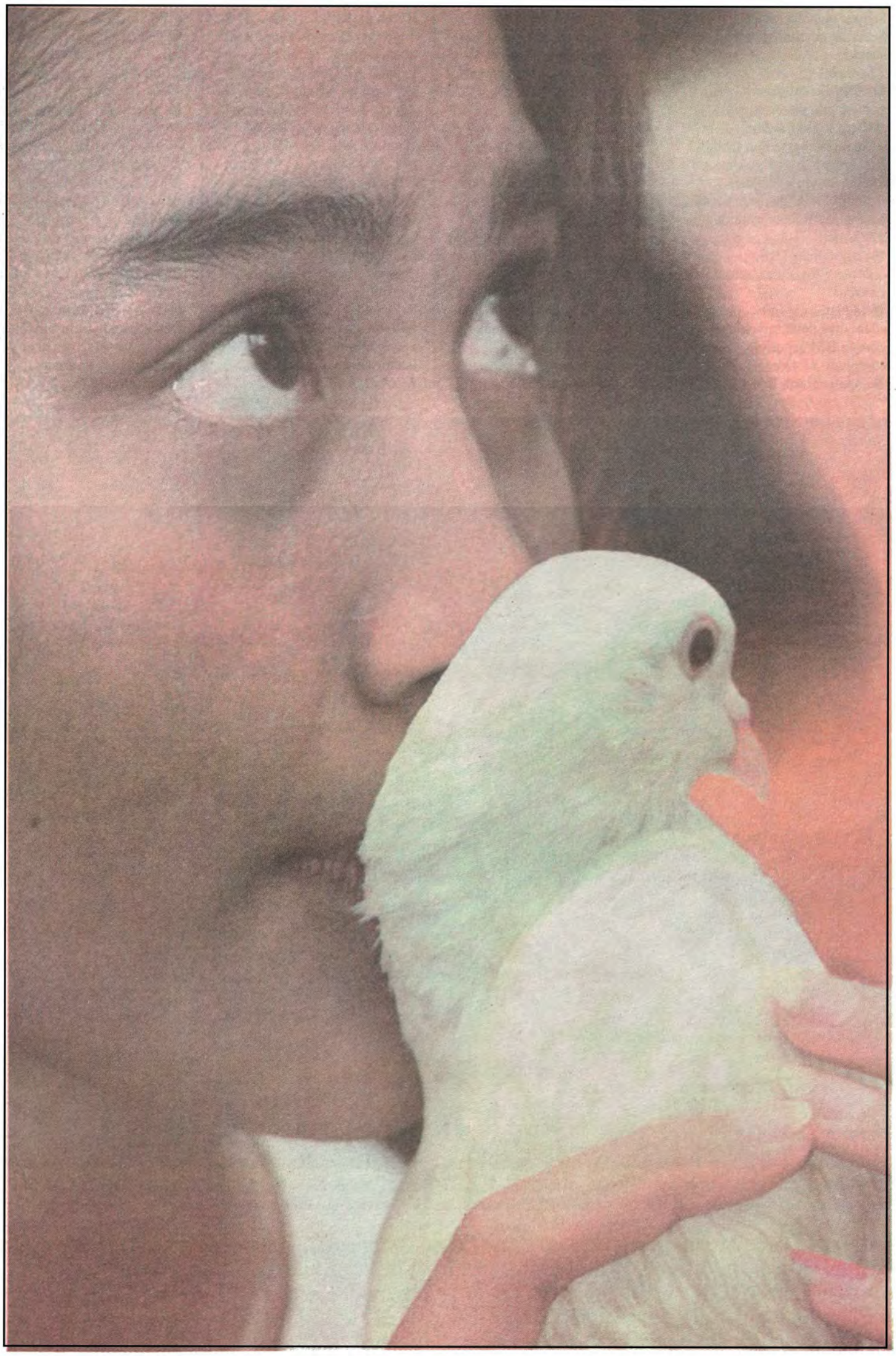

1998'de Türkiye'de iç politika

■ *Sayfa 4 ve 5'de*

Yüzyıla damgasını vuran buluşlar

■ *Sayfa 8 ve 9'da*

1998'de Türkiye'nin dış politikası

■ *Sayfa 10 ve 11'de*

Türkiye ve dünyada spor

■ *Sayfa 14 ve 15'de*

Türkiye ve dünya ekonomisi

■ *Sayfa 20,21, 22 ve 23'de*

20. Yüzyıl kronolojisi

■ *Sayfa 26,27,28, 29 ve 30'da*

Ocak

● Cezayir'de, başkentin 240 kilometre batısındaki 4 köyde meydana gelen katlimlarda 412 kişi, boğazları, bacakları ve kolları kesilerek öldürüldü. ***2 Ocak***

●AB, Güneydoğu ve Kuzey Irak'tan Avrupa'ya göç etmeye çalışan binlerce Kürt kökenli insanın durumunu görüşmek için Türkiye'deki insan hakları örgütlerini toplantıya çağırdı. ***3 Ocak***

●Türkiye-İsrail-ABD'nin Doğu Akdeniz'de "Güvenilir Denizkızı" tatbikatı başladı. ***5 Ocak***

●Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu, Prof. Dr. Bülent Berkarda'dan İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü görevini devraldı. ***5 Ocak***

●Meclis Genel Kurul Salonu'nu yenileme ihalesini gerçekleştiren Emlak Konut yetkilileri, TBMM Başkanı Hikmet Çetin'e, birçok kalemle ilgili rakamların şişirildiğini itiraf ettiler. ***7 Ocak***

●TBMM Genel Kurul Salonu Projesi'nin bedelinin 38 değil, 12 milyon dolar olduğu saptandı. ***8 Ocak***

●Gazeteci Metin Göktepe öldürülüşünün 2'nci yılında anıldı. ***8 Ocak***

●Erzurum Özel Tip Cezaevi'nde başlatılan açlık grevinin 51. gününde ölüm sınırına gelen 3 hükümlü Numune Hastanesi'ne kaldırıldı. ***9 Ocak***

●DYP Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar, İstanbul DGM'de ilk defa yargı önüne çıktı. ***10 Ocak***

●Türkiye, Türkleri Hitler'e benzeten ve Kürtlere soykırım uygulandığını iddia eden Yunanistan Dışişleri Bakanı Teodoros Pangalos'a, "Türkiye'ye karşı düşmanlık gütmenin sonucu bellidir. Yunanistan'a yakın tarihte ne olmuşsa gene aynısı olur" cevabını verdi. ***10 Ocak***

●İstanbul-Samsun seferini yapan Şanlıurfa uçağı havanın yağmurlu ve sisli olması nedeniyle pistten çıkarak araziye saplandı. 73 kişi ölümden döndü. ***11 Ocak***

● Onat Kutlar ölümünün 3'üncü yılında anıldı. ***11 Ocak***

● Oruç tutmadığı gerekçesiyle faşistler tarafından bıçaklanan İnönü Üniversitesi öğrencisi Ümit Cihan Tarho, tedavi altında bulunduğu hastanede hayatını yitirdi. 11 Ocak Teftiş Kurulu'nun 300 sayfalık Susurluk raporu Yılmaz'a sunuldu. ***12 Ocak***

● Siirt'te yaptığı bir konuşmada okuduğu şiir nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul DGM'de ifade verdi. Erdoğan, suçlamaları reddetti. ***12 Ocak***

●Ümit Cihan Tarho'yu öldüren 5 faşist tutuklandı. ***12 Ocak***

●Bağdat, kitle imha silahlarını denetlemekle görevli BM heyetini engelledi. ***13 Ocak***

●Zapatistaların lideri Marcos'un, Meksika'da 45 yerlinin öldürüldüğü katliamın sorumlularının cezalandırılması için "uluslararası protesto günü" çağrısı sonucu gerçekleşen yürüyüşe 100 bin kişi katıldı. Polis göstericilerin üstüne ateş açtı, 1 kişi öldü, 3 kişi yaralandı. ***13 Ocak***

●TEM'de 6 kişinin öldürülmesiyle gözaltına alınan 2 polis, cinayetleri işlediklerini itiraf etti. ***14 Ocak***

●Türk müziğinin önemli ismi Safiye Ayla 91 yaşında öldü. ***14 Ocak***

● Erzurum Özel Tip Cezaevi'nde süren açlık grevi 55'inci gününde Diyarbakır Demokrasi Platformu'nun girişimleriyle sona erdi. ***14 Ocak***

● Susurluk davasının sanığı DYP Milletvekili Sedat Bucak, İstanbul DGM'de ifade verdi. ***14 Ocak***

●Anayasa Mahkemesi, Refah Partisi'ni, "laik cumhuriyet karşıtı eylemleri tespit edildiği" gerekçesiyle kapattı. RP lideri Necmettin Erbakan ile Şevket Kazan, Ahmet Tekdal, Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan ve İbrahim Halil Çelik'in milletvekillikleri düşürüldü, 5 yıl süreyle siyaset yasağı konuldu. ***16 Ocak***

●DYP'ye oy sağlayacağını öne sürerek Tansu Çiller'den para isteyen Selçuk Parsadan'ın cezası Yargıtay tarafından onaylandı. Çiller hakkında görevi kötüye kullanma suçundan 12 yıla kadar ağır hapis cezası istemiyle dava açılabilecek. ***16 Ocak***

●Başbakan Mesut Yılmaz, Susurluk raporunda Tansu Çiller'in eşi Özer Çiller'e dayanan ilişkiler olduğunu açıkladı. ***17 Ocak***

●Necmettin Erbakan, orduya karşı cephe oluşturmak için Yılmaz'a gücbirliği önerdi. ***17 Ocak***

●Cezayir'de ramazanın başından beri yaklaşık bin kişinin öldürüldüğü saptandı. ***17 Ocak***

●TEM sanıklarından üçü tutuklandı. ***18 Ocak***

●Irak'ta olası bir ABD saldırısına karşı kadın-erkek, eli silah tutan herkes için savunma eğitimi başlatılıyor. ***18 Ocak***

●Bakanlar Kurulu, Yüksek Denetleme Kurulu'nun özerk bir yapıya sahip olması için gereken yasa tasarısını benimsedi. ***20 Ocak***

Zapatistaların Meksika'da 45 yerlinin öldürüldüğü katliamın sorumlularının cezalandırılması için "uluslararası protesto günü" çağrısı sonucu gerçekleşen yürüyüşe 100 bin kişi katıldı. Polis göstericilerin üstüne ateş açtı, 1 kişi öldü, 3 kişi yaralandı.

● İmtiyaz Sahibi: **Berin Nadi** Genel Yayın Yönetmeni: **Orhan Erinç** ● Genel Yayın Koordinatörü: **Hikmet Çetinkaya** ● Yazıişleri Müdürü: **İbrahim Yıldız** ● Sorumlu Müdür: **Fikret İlkiz** ● Ek Koordinasyon: **Hakan Akarsu** ●Yayımlayan ve Basan: **Yeni Gün Haber Ajansı, Basın ve Yayıncılık A.Ş.** Türkocağı Cad. 39/41 Cağaloğlu 34334 İst. PK:246 İstanbul Tel: (0/212) 512 05 05 (20 hat) Faks: (0/212) 513 85 95

Şubat

● Çorum'un Bayat ilçesine bağlı Kuruçay köyünde kan davası gerginliği köylü jandarma çatışmasına dönüştü. Çatışma, 2'si jandarma olmak üzere 7 kişinin ölümüne yol açtı. ***1 Şubat***

● Susurluk olayının kilit isimlerinden olan ve 14 aydır aranan, öldürülen kumarhaneler kralı Ömer Lütfü Topal'ın iş ortağı Sami Hoştan dün polise teslim oldu. ***1 Şubat***

● ABD-Irak gerginliğinin giderilmesi için hükümet Dışişleri Bakanı İsmail Cem'i Bağdat'a gönderme kararı aldı. ***2 Şubat***

● Türkiye'nin dış ticaret açığı, 1997'nin ilk 10 ayında bir önceki yıla göre yüzde 9.7 oranında arttı. ***2 Şubat***

● Gözaltına alınan kişileri etkisiz hale getirmek için 20 bin plastik kelepçe alındı. ***2 Şubat***

● Danıştay, 8 yıllık eğitimi dinci modelle kesintiye uğratan Kuran Kursları Yönetmeliği hakkında yürütmeyi durdurma kararı verdi. ***3 Şubat***

● ABD-Irak gerginliğinin giderilmesi için Dışişleri Bakanı İsmail Cem, BM'den alınan özel izinle Bağdat'a gitti. ***4 Şubat***

● ABD-Irak için Genelkurmay'da hükümete operasyon brifingi verildi. Ordu sınıra yığınak yapıyor. ***6 Şubat***

● İnsan Hakları Derneği, Türkiye'de son 9 yılda 800 kişinin gözaltında kaybolduğunu açıkladı. ***6 Şubat***

● İstanbul DGM'de süren "Susurluk Davası"ndan Ali Fevzi Bir de tahliye edildi. ***6 Şubat***

● Susurluk soruşturması kapsamında aranırken 6 gün önce teslim olan, Ömer Lütfü Topal'ın ortağı Sami Hoştan tutuklandı. ***7 Şubat***

● Almanya Başbakanı Helmut Kohl, Irak'a yönelik ABD operasyonununda üslerin kullanılmasına izin verdi. ***8 Şubat***

● Türkiye sosyalist hareketinin önde gelen isimlerinden Mihri Belli, 1993 yılında yaptığı bir konuşma nedeniyle gözaltına alındı. ***8 Şubat***

● 1990'da 56 milyon 473 bin 35 olan Türkiye'nin nüfusu 1997'de 62 milyon 61 bin 252'ye ulaştı. ***8 Şubat***

● Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, ABD'nin Türkiye'ye açıklamadığı gizli bir gündemi olduğunu belirterek "Amaç Kürt devleti" dedi. ***9 Şubat***

● Mihri Belli serbest bırakıldı. ***9 Şubat***

● Yozgat'ın Araplı Beldesi'nin Büyük Birlik Partili Belediye Başkanı Hamza Önal, sahte fatura ile zimmetine para geçirdiği gerekçesiyle tutuklandı. ***10 Şubat***

● ABD-Irak gerginliği nedeniyle Körfez'de adım adım yaklaşan savaşı protesto etmek amacıyla ÖDP tarafından Ankara-İncirlik arasında bir yürüyüş başlattı. ***10 Şubat***

● DİSK, ABD-Irak gerginliği için barış çağrısı yaptı. ***10 Şubat***

● Dokunulmazlıkları kaldırılan DYP Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar ile DYP Şanlıurfa Milletvekili Sedat Bucak hakkında İstanbul DGM Başsavcılığı'nca dava açıldı. ***11 Şubat***

● Ülke genelinde 12 kentte bulunan toplam 78 kumarhane, Turizm Teşvik Yasası'nda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yasa uyarınca dün valilik kontrolünde kapatıldı. ***12 Şubat***

● HADEP yöneticileri, hakkında toplatma kararı verilen 1998 yılı takvimiyle ilgili olarak gözaltına alındı. ***13 Şubat***

● Haydarpaşa-Gebze hattında iki banliyö treni çarpıştı. 28 kişi yaralandı. ***13 Şubat***

● 12 termik santralın satışı iptal edildi. 13 Şubat Diyarbakır DGM Başsavcılığı hazırladığı iddianamede, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Tayyip Erdoğan'ın, halkı kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği gerekçesiyle 3 yıla kadar hapsi istendi. ***13 Şubat***

● Göktepe davasında, sanık polislerin 8 ile 15 yıl arasında hapisle cezalandırılmaları istendi. ***14 Şubat***

● Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, Bahçelievler katliamının firari sanığı Haluk Kırcı hakkında, Topal'ın öldürülmesine katıldığı gerekçesiyle idam cezası istemiyle dava açtı. ***17 Şubat***

● Ankara DGM, HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'ın da aralarında bulunduğu 7 parti yöneticisi hakkında tutuklama kararı verdi. ***17 Şubat***

● Kurtuluş gazetesine baskın düzenleyerek 50 kişiyi gözaltına alan polis, olayı izleyen gazetecileri de dövdü. Başından yaralanan gazetemiz muhabiri Bertan Ağanoğlu hastaneye kaldırıldı. ***18 Şubat***

● 16 yıllık hapis cezasının Yargıtay tarafından onaylanması beklenen ülkücü Kürşat Yılmaz üçüncü kez cezaevinden kaçtı. ***18 Şubat***

● Danıştay Başkanlığı'na, 4. Daire Başkanı Erol Çırakman seçildi. ***18 Şubat***

● Körfez'deki diyalog girişimleri barış umudunu arttırdı. ***19 Şubat***

● Cumhuriyetin ilk öğretmenlerinden olan ve Almancadan Türkçeye yaptığı çevirilerle tanınan Melahat Togar öldü. ***19 Şubat***

● Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Anayasa Mahkemesi'nce hakında kapatma kararı verilen RP'nin Genel Başkanı Necmettin Erbakan hakkında, "Anayasa Mahkemesi üyelerine hakaretten" soruşturma başlattı. ***19 Şubat***

● Fransız İnterpolü, Alaattin Çakıcı'nın yakalandığı haberlerinin doğru olmadığını açıkladı. ***20 Şubat***

● İçişleri Bakanlığı'nca hakkında soruşturma başlatılan istihbaratçı Hanefi Avcı, dün gece evinde gözaltına alındı. ***21 Şubat***

● Türkiye, enflasyonda Sudan'ın arkasından dünya ikincisi ilan edildi. ***22 Şubat***

● Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan ile Irak Devlet Başkanı Saddam Hüseyin, krizin barışçı yollardan çözümünü sağlayacak bir anlaşmaya vardılar. ***23 Şubat***

● Gaziantep'te, içine fare zehiri karışmış pidelerden yiyerek zehirlenen 160 kişiden biri yaşamını yitirdi. ***23 Şubat***

● Adana'dan Ankara'ya giden, içinde 62 yolcu ve 5 mürettebat bulunan THY uçağı, kendini Allahın şehidi olarak tanıtan, oyuncak silahlı bir terörist tarafından kaçırıldı. Terörist yolcular tarafından etkisiz hale getirildi. ***25 Şubat***

● Herkese bir vergi numarası getiren yasa tasarısı TBMM plan ve bütçe komisyonunda kabul edildi. ***25 Şubat***

● Kılık kıyafet yönetmeliğine uymayan 8 öğretmen görevden alındı. ***26 Şubat***

● Ölümünün 37. yılında eski Milli Eğitim Bakanlarından Hasan Ali Yücel anısına para basıldı. ***27 Şubat***

● Türban gösterisi, 28 Şubat ve MGK'yı protestoya dönüştü. ***28 Şubat***

● Küçükköy Jandarma Karakolu, kimliği belirsiz 3 kişinin bombalı ve silahlı saldırısına uğradı. 28 asker yaralandı. ***28 Şubat***

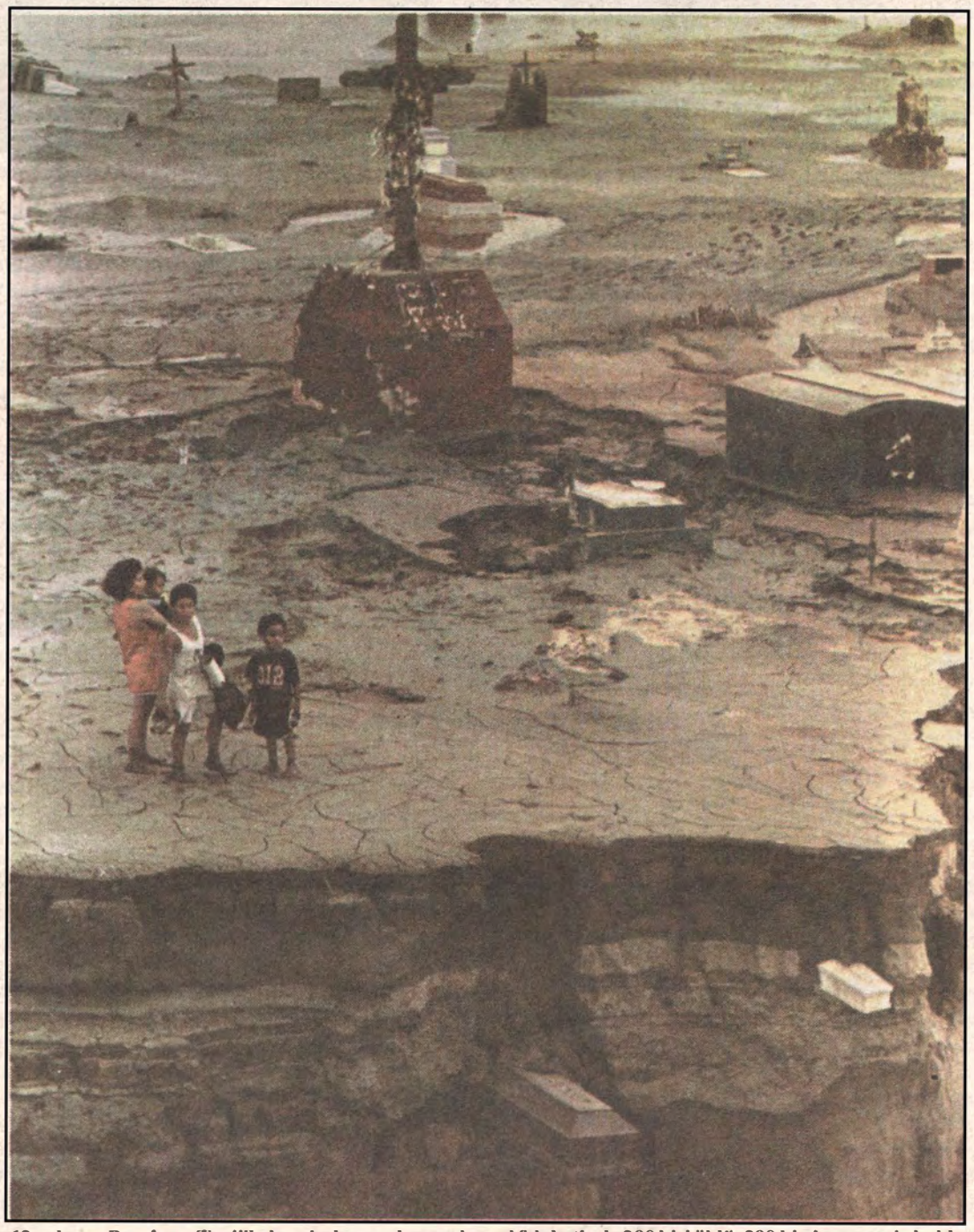

12 şubatta Peru'nun Trujillo kentinde meydana gelen sel felaketinde 200 kişi öldü, 200 bin insan evsiz kaldı.

98 gündemini de çeteler belirledi

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - ANASOL-D hükümeti; mart ayındaki **"Mesut Yılmaz-ordu"** gerginliğini, **"muhtıra gibi"** diye nitelendirilen bildiri ile atlattı, ama Türkbank ihalesinde mafya parmağının açıkça ortaya çıkması ile başlayan bunalımdan kurtulamadı. CHP, **"dışarıdan"** desteğini çekince, 55. hükümet gensoruyla düşürüldü. Çeteler, 1996 ve 1997 yıllarında olduğu gibi 1998'e de kaset savaşlarıyla damgalarını vurdu. Merkez sağdaki karşılıklı lider **"aklama"** anlaşması sadece DYP lideri **Tansu Çiller**'e yaradı. Çiller, kendini ANAP'lılara **"aklattırdıktan"** sonra Yılmaz'a Yüce Divan yolunu açtı. 1998'de RP kapatılır ve genel başkanı **Necmettin Erbakan** siyasal yasaklı olurken **"yola Fazilet Partisi'yle devam"** kararı alındı. Türkiye, 1999 yılına da hükümet arayışları ve seçim tartışmalarıyla girdi.

1998'e damgasını vuran önemli siyasal gelişmeler ana başlıklarıyla şöyle:

RP tarihe karıştı: Anayasa Mahkemesi, 16 Ocak günü Refah Partisi'nin kapatılmasına karar verdi. RP Genel Başkanı **Necmettin Erbakan**'ın yanı sıra **Şevket Kazan, Ahmet Tekdal, Şevki Yılmaz, Hasan Hüseyin Ceylan** ve **İbrahim Halil Çelik**'e **"söz ve davranışlarıyla partinin kapatılmasına"** neden oldukları gerekçesiyle 5 yıl siyaset yasağı geldi. Yılmaz ve Çelik, gerekçeli karar yayımlanmadan yurtdışına kaçtı. **21 Şubat günü** Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının yayımlanmasıyla RP tüzel kişiliği sona erdi. 151 milletvekili bir anda **"bağımsız"** oldu. Siyaset yasağı getirilen TBMM üyelerinin de milletvekilliği sona erdi.

Eski RP'liler, RP'nin kapatılma olasılığına karşı 17 Aralık 1997'de **"yedek parti"** olarak kurulan Fazilet Partisi'ne geçtiler. Süreç içinde **Recai Kutan, İsmail Alptekin**'den genel başkanlığı devraldı. Erbakan, **"bir bilen"** olarak **"dışarıdan"** gelişmeleri yönlendiriyor.

FP de kuşatmada: RP'nin ardından kurulan FP de yoğun bir soruşturma çemberine alındı. Ankara Belediye Başkanı **Melih Gökçek,** 12 Kasım günü gözaltına alınırken bazı belediye başkanı ve milletvekilleri hakkında soruşturma açıldı. Kayseri Belediye Başkanı **Şükrü Karatepe,** görevden alındı ve cezaevine girdi.

Maliye Bakanlığı müfettişlerinin incelemesi sırasında, kapatılma sürecinde RP'nin kasasından 1 trilyonluk paranın kaybolduğunu ortaya çıkarması üzerine RP yöneticileri hakkında soruşturma açıldı. 21 Nisan günü Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi **"Minareler süngümüz/ camiler kışlamız/ kubbeler miğferimiz..."** sözleriyle halkı din farkı gözeterek düşmanlığa tahrik ettiği gerekçesiyle İstanbul Anakent Belediye Başkanı **Tayyip Erdoğan**'ı 10 ay hapis cezasına mahkûm etti. Yargıtay da 23 Eylül günü bu kararı onadı. Böylece siyasal yaşamı sona eren Erdoğan'a cezaevi yolu göründü. FP, **"RP'nin devamı"** görüntüsünden kurtulmak için parti içinden gelen istekleri de göz önüne alarak **"yenileşme programı"** adı altında programını değiştirdi. RP'nin programının temelinde yer alan **"adil düzen"** ve **"milli görüş"** söyleminden vazgeçildi, serbest piyasa ekonomisine vurgu yapıldı. FP'nin daha **"merkeze"** kaydığı görüntüsü verilmeye çalışıldı.

Yılmaz'ın 28 Şubat'ı: Dönemin Başbakanı **Mesut Yılmaz**'ın Tiflis'te gazetecilerle konuşurken pandomim yaparak TSK'nin irticayla ilgili yaklaşımlarını **"terfi ve tayin krizi"**ne bağlaması ve bu işin sorumlusu olarak dönemin Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral **Çevik Bir**'i göstermesi mart ayı boyunca tartışıldı.

Yılmaz'ın türbanla ilgili **"esneklik"** istemesi **"asker kendi işine baksın, irticayla mücadele bizim işimiz"** sözleri de hükümet-ordu gerginliğini tırmandırdı. CHP lideri **Deniz Baykal,** askerlerin ANASOL-D hükümetinden umudunu kestiğini söylerken Yılmaz **"27 Mart Milli Güvenlik Kurulu'nu 28 Şubat'a benzetmeye çalışanlar var. Eğer o toplantıda bir dayatma yapılacaksa o dayatmayı ben yaparım"** dedi.

DSP Genel Başkanı **Bülent Ecevit**'in **Fethullah Gülen**'cileri **"iyi tarikat"** olarak göstermesi tepki yarattı. 20 Mart günü, Genelkurmay Başkanı Orgeneral **İsmail Hakkı Karadayı** ile bir araya gelen kuvvet komutanları bir bildiri yayımladılar. Bildiride, **"Başta bölücü terör ve irticayı önlemek olmak üzere TSK anayasa ve yasalarla kendisine verilen görevleri yerine getirme kararlılığından vazgeçmez"** denildi. Hükümet MGK'nin 27 Mart günlü toplantısını olaysız atlattı.

Toplantıda **Fethullah Gülen** grubu kastedilerek **"Bazı kişi ve kuruluşların din duygularını istismar ederek şahsi nüfuz ve siyasi çıkar sağlama çabalarını sürdürdükleri"** vurgulandı. Arkasından İslamcı sermayeye dönük denetleme çalışmalarına ağırlık verilmeye başlandı.

TBMM yolsuzluğu: TBMM Genel Kurulu salonunun ihale ve yapımında yolsuzluk ve usulsüzlük yapıldığı savları üzerine Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu. Komisyon, eski TBMM Başkanı ve ANAP Kütahya Milletvekili **Mustafa Kalemli**, TBMM adına ihaleye çıkan Emlakkonut ve eski genel sekreter **Necdet Basa**'nın Başkanlık Divanı'nı devre dışı bırakarak yapımcı firma Mesa Nurol'a çıkar sağladıkları sonucuna vardı. Komisyon, Mesa Nurol'un da salonun yapımında fiyatları 5 ile 50 kat şişirdiğini ortaya koydu. Kalemli'nin dokunulmazlığı kaldırılırken bürokratlar eski genel sekreter Basa, genel sekreter yardımcısı **Fahri Köprülü** ve yapım işletme müdürü

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın İtalya'nın başkenti Roma gitmesi üzerine yandaşları bu ülkeye akın etmeye başladı.

TBMM Genel Kurulu salonunun ihale ve yapımında yolsuzluk ve usulsüzlük yapıldığı savları üzerine Meclis Araştırma Komisyonu kuruldu.

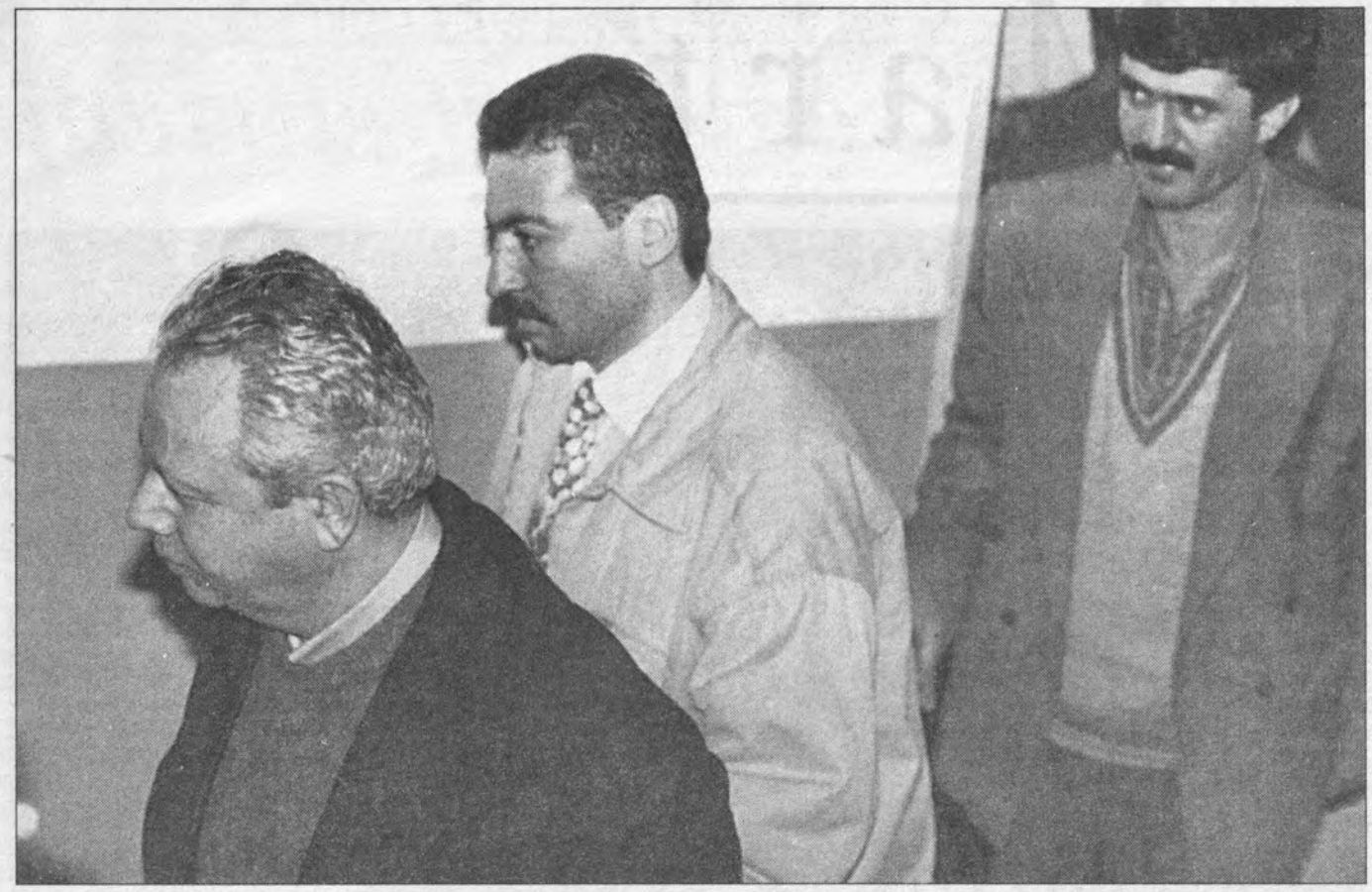

9 Kasım'da Korkmaz Yiğit, Organize Suçlar Şubesi ekiplerince Türkbank ihalesiyle ilgili olarak ifadesi alınmak üzere gözaltına alındı. Daha sonra tutuklanarak cezaevine gönderilen Yiğit 10 Kasım akşamı sahibi olduğu Kanal E ve Kanal 6 televizyonlarında yayımlattığı kasette Türkbank ihalesinin bir başka cephesini açıklarken Başbakan Mesut Yılmaz ve Devlet Bakanı Güneş Taner'in tüm gelişmelerden haberi olduğunu söyledi.

Erdal Yüksel'e yargı yolu açıldı. Hazine, TBMM adına Emlakkonut ve Mesa Nurol aleyhine 3.7 trilyon liralık tazminat davası açtı.

Erken seçim uzlaşması: CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ile ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, nisan ayında yaptıkları görüşmeler **sonunda "yerel ve genel seçimlerin birleştirilmesi ve seçime yeni hükümetle gidilmesi"** konusunda **uzlaştı**. Yıl sonunda istifa edeceğini açıklayan Yılmaz, seçim hükümetinin yapısı için Cumhurbaşkanı Demirel'e danışacaklarını söyledi. Hükümet ortakları, seçim uzlaşmasını soğuk karşıladı. DTP Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk**, önerilen modelin anayasa sınırları dışında olduğunu ve anlaşmanın **"geçerliliği"** olmadığını savundu. Cumhurbaşkanı Demirel, 7 Haziran 1998'de yaptığı açıklamada, **"Ben bu mutabakatta üçüncü olmam. Hükümet formülü empoze edilmesini kabul etmem. Hükümet istifa ederse, o başbakanın bileceği iş. Ondan sonrası benim bileceğim iştir"** dedi. DSP lideri Ecevit, Yılmaz-Baykal uzlaşmasını kabul ettiklerini, ancak yılbaşından sonraki olumsuzlukların sorumluluğunu kabul etmeyeceklerini söyledi. Ecevit, **"Hükümeti terk etme yetkisi başbakanda olduğu için bir şey yapamıyoruz. Koalisyon ortakları arasında bir protokol var. Başka protokole gerek yok. Gerçekleştirilmesi elinizde olmayan konuda, yazılı anlaşmayı garip buluyorum"** dedi.

Seçim 18 Nisan 1999'da: ANAP lideri Yılmaz ile CHP lideri Baykal'ın seçim uzlaşması 15 Haziran günü protokole bağlandı. Protokolle, Mesut Yılmaz'ın yıl sonunda istifasına, yerel ve genel seçimlerin 1999 Nisanı'nda yapılmasına, seçimlere yeni hükümetle gidilmesine karar verildi. TBMM Genel Kurulu'nda 30 Temmuz günü yerel ve genel seçimlerin 18 Nisan 1999'da yapılması büyük çoğunluğun oyuyla karara bağlandı. Baykal'ın seçimlere **"düşük profilli hükümetle"** gidilmesi ısrarı, hükümet ortaklarının tepkisine yol açtı. Yılmaz sonraki aylarda yeniden Baykal'a giderek **"Ya hükümete girin ya da seçim tarihini öne alalım"** dedi. Baykal, **"Biz protokole sadığız, yılbaşında istifa edin"** deyince protokol bozuldu. **Kaset savaşları Aşık'ı götürdü:** Ülkücü mafya elebaşısı **Alaaddin Çakıcı** ile işadamı **Erol Evcil** arasındaki konuşma kaseti 27 Ağustos günü yayımlandı. Bu kaset ile ilgili tartışmalar sürerken 22 Eylül'de Çakıcı ile Devlet Bakanı **Eyüp Aşık** arasındaki telefon konuşmasının bandı ortaya çıktı. Bu bantta, Aşık ile dostça bir üslupla konuşan Çakıcı, ABD'den kaçması için **"Başbakan Yılmaz'ın kendisine haber gönderdiğini"** savunuyor ve bir operasyonda yakalanmasını önlediği için Eyüp Aşık'a teşekkür ediyordu. Bunun üzerine Aşık, 24 Eylül'de Devlet Bakanlığı ve milletvekilliğinden istifa etti.

Kasetlerle gelen son

Türkbank ihalesiyle gelen son: 13 Ekim günü, Türk Ticaret Bankası'nın (Türkbank) özelleştirilmesinde yeraltı dünyasının önde gelen isimlerinden Alaaddin Çakıcı'nın parmağı olduğuna ilişkin kasetin kamuoyuna açıklanmasıyla 55. hükümetin yıkılma süreci de başladı. CHP'li **Fikri Sağlar**'ın, Çakıcı ile Türkbank'ı satın alan işadamı **Korkmaz Yiğit** arasındaki telefon görüşmesini kamuoyuna açıklaması üzerine ihale işlemleri durduruldu. **"Çeteler devleti sarmış, siyasilerle çeteler iç içe"** diyen Başbakan Yılmaz, **Malki** cinayetinde bir gecede 700 trilyon liranın el değiştirdiğini söyledi. Malki cinayetine adı karışan işadamı Erol Evcil ile DYP'li **Mehmet Ağar** arasındaki ilişkiye dikkat çekti. Yılmaz, Ağar'ın seçim kampanyası sırasında Evcil'e ait uçağı kullandığını söyledi. 9 Kasım'da Korkmaz Yiğit, Organize Suçlar Şubesi ekiplerince Türkbank ihalesiyle ilgili olarak ifadesi alınmak üzere gözaltına alındı. 10 Kasım akşamı gözaltındaki işadamı Korkmaz Yiğit, sahibi olduğu **Kanal E** ve **Kanal 6** televizyonlarında yayımlattığı kasette Türkbank ihalesinin bir başka cephesini açıklarken Başbakan Mesut Yılmaz ve Devlet Bakanı **Güneş Taner**'in tüm gelişmelerden haberi olduğunu söyledi. CHP lideri Deniz Baykal, aynı gece artık 55. hükümeti tanımadığını açıkladı.

Hükümete Apo 'soluğu': 55. hükümet düşürülme aşamasındayken **Apo**'nun yakalandığı haberi geldi. Suriye'ye uygulanan askeri ve siyasi baskı sonucu bu ülkeyi terk etmek zorunda kalan Apo, önce Moskova'ya gitti. Mesut Yılmaz, Apo'nun Moskova'da bir banliyöde olduğunu açıkladı. 13 Kasım'da Moskova'dan ayrılan bölücü terör örgütünün başı İtalya'da tutuklandı. Öcalan bir süre hastanede gözetim altında tutuldu. İtalya, Apo'yu iade etmeme eğilimine girince Türkiye'de yoğun tepkiler ve protestolar yaşandı. 20 Kasım'da ise Roma İstinaf Mahkemesi Apo ile ilgili şok bir karar aldı. Mahkeme, bölücübaşının tutukluluk halini kaldırıp yerine **"zorunlu yerleşim"** getirdi. Roma İstinaf Mahkemesi, daha sonra zorunlu yerleşim kararını da kaldırırken Apo, İtalya'dan sığınma isteminde bulundu. Hükümet gensoruyla düşürüldü: DYP, FP ve CHP peş peşe gensoru önergelerini TBMM Başkanlığı'na sundular. 19 Kasım'da Başbakan Yılmaz ve Devlet Bakanı Taner hakkında Türkbank ihalesine fesat karıştırdıkları iddiasıyla FP, DYP ve CHP tarafından verilen gensoru öngergeleri birleştirilerek gündeme alındı. Önergelerin gündeme alınması 231'e karşı 310 oyla karara bağlandı. 55. hükümet, TBMM'de 25 Kasım günü yapılan oylamada güvensizlik önergelerinin 214'e karşı 314 oyla kabul edilmesi üzerine düştü. Mesut Yılmaz, istifasını Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**'e sundu. Merkez sağda 'aklama' anlaşması: ANAP ve DYP'nin karşılıklı olarak birbirlerinin liderleri hakkında verdiği soruşturma önergeleri aylarca ülke gündemini biçimlendirdi. DYP lideri Çiller'in malvarlığıyla ilgili olarak kurulan komisyona Maliye Bakanlığı'ndan önemli belgeler geldi. Bakanlığın hazırladığı inceleme raporunda, Çiller'e 9 ayrı konuda suçlamalar yöneltildi. Maliye Bakanlığı, Tansu ve **Özer Çiller** aleyhine çeşitli konularda suç duyurularında bulundu. Ancak, seçim tarihinin kesinleşmesinin ardından **"CHP'nin oyununa gelmemek"** için iki parti kurmayları liderlerini Yüce Divan'dan **"kurtarma"** konusunda anlaştı. 23 Kasım günü iki komisyon da aynı saatte toplandı ve karşılıklı cep telefonu onayları sonunda yapılan oylamada, ANAP ve DYP liderlerini karşılıklı olarak akladı. 3 Aralık günü de aklama kararı TBMM Genel Kurulu'nda benimsendi.

Liderlerini Yüce Divan'dan kurtaran DYP'liler, daha sonra anlaşmayı bozdu. 17 Aralık günü Kurtköy Havaalanı ihalesine fesat karıştırdığı gerekçesiyle Yılmaz hakkında kurulan bir başka soruşturma komisyonunda 6'ya karşı 9 oyla Yüce Divan'a sevk kararı çıktı. Yılmaz hakkında daha 7 soruşturma komisyonu çalışmalarını sürdürürken Tansu Çiller hakkındaki tek soruşturma olan **"örtülü ödenek"** konusunda daha komisyon bile oluşturulamadı. Komisyon çalışmaları 4 aya uzayabileceği için DYP liderini seçimden önce Yüce Divan'a gönderme olasılığı bulunmuyor. Yüce Divan'a gönderilen milletvekili, yargı sürecinde başbakan ve bakan olamıyor.

Türkiye hükümet arıyor: Meclis'te temsil edilen tüm siyasi parti liderleriyle görüşen Cumhurbaşkanı Demirel'in **"28 Şubat kararlarını uygulayacak hükümet kurulmalı"** açıklaması FP'li hükümet seçeneklerinin şansı olmadığını ortaya koydu. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, liderlerle yaptığı görüşmelerin ardından 2 Aralık gününde DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i 56. hükümeti kurmakla görevlendirdi. Hükümet kurma çalışmalarında hiç aceleci davranmayan Ecevit, önce ANAYOL-SOL formülünü deneyeceğini açıkladı ancak DYP, böyle bir hükümette yer almayacağını kamuoyuna duyurdu. **"Tek gerçekçi ve sağlıklı model"** olarak nitelendirdiği ANAYOL-SOL koalisyonu önerisine Yılmaz'dan tam ve koşulsuz destek alan Bülent Ecevit, DYP'den umduğu yanıtı alamadı. Bunun üzerine Ecevit **"Cüretkâr bir öneri olacak belki ama, azınlık hükümeti kurmaya talibim"** dedi..CHP'nin **"sol azınlık"** önerisini reddeden Ecevit, DSP azınlık dışında, geniş destekli azınlık ve FP'siz dörtlü koalisyon önerilerine de gerekli desteği sağlayamayınca, hükümeti kurma görevini 21 Aralık günü Cumhurbaşkanı Demirel'e iade etti.

Mart

● Telekom kayıtlarına göre kod adı Yeşil olan Mahmut Yıldırım'ın cep telefonunun Giresun Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Veli Küçük üzerine kayıtlı olduğu ortaya çıktı. ***1 Mart***

● Beyazıt'ta toplanarak türban yasağını protesto etmek isteyenlerin gösterisi şeriat provasına dönüştü. Beyazıt'tan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne yürüyen öğrencilere müdahale etmeyen polis, olayı protesto etmek isteyen SİP'li öğrencileri gözaltına aldı. ***2 Mart***

● MİT'in telefon numarasını verdiği için hakkında dava açılan emniyet istihbaratçısı Hanefi Avcı, Beypazarı Cezaevi'nden tahliye edildi. ***2 Mart***

● ABD, Bosna'daki Sırp vahşetinin Kosova'da yinelenmesine izin vermeyeceğini belirterek müdahale uyarısında bulundu. ***4 Mart***

● Grevsiz toplusözleşmesiz sendika yasa tasarısının geri çekilmesi için Kızılay'da oturma eylemi yapmak isteyen memurlara polis saldırdı, 200 kişi gözaltına alındı. ***4 Mart***

● Bergama'daki altın madeninde gerekli izinleri almadan ve gayri sıhhi müessese açma ruhsatı olmadan siyanürle altın çıkaran Eurogold'a ait birimler İzmir Valiliği'nin talimatıyla mühürlendi. ***7 Mart***

● Ömer Lütfü Topal davasında üye hâkimin muhalefet şerhine karşın son tutuklu sanık Sami Hoştan da serbest bırakıldı. ***9 Mart***

● Ermeni Patriği II. Karekin yaşamını yitirdi. ***9 Mart***

● Manisalı 16 gence işkence yaptıkları gerekçesiyle yargılanan polisler beraat etti. ***11 Mart***

● Hükümet ara rejim tartışmalarından rahatsız olduğunu belirtirken askerler de hükümete 28 Şubat kararlarının tam olarak uygulanmadığı uyarısında bulunmaya hazırlanıyor. ***12 Mart***

● Yılmaz, orduyu ima ederek "Birisi çıkıp da hukuk devleti dışında bir mücadele yöntemini savunursa, kendisi, irtica veya terör gibi üçüncü tehlike haline gelir devlet için" dedi. Cindoruk ise "En büyük irtica, darbe istemek ve yapmaktır" diye konuştu. ***13 Mart***

● Devletin istihbarat ve güvenlik birimlerince tarikat lideri Fethullah Gülen hakkında derlenen bilgilerde, Gülen'in asıl hedefinin şeriat devleti kurmak olduğu ve bunun için ABD'de kulis yaptığı ortaya kondu. ***13 Mart***

● AB üyesi ülkelerin dışişleri bakanları İskoçya'da yaptıkları toplantıda, Kıbrıs Rum Kesimi'yle tam üyelik müzakerelerine KKTC temsilcileri olsun olmasın 31 Mart tarihinde başlama kararı aldılar. Bu karar İngiltere'nin Türkiye'yle restleşmesi olarak değerlendirildi. ***15Mart***

● Folklor araştırmacısı Pertev Naili Boratav öldü. ***15 Mart***

● Genelkurmay'la arasında başlayan gerginliği sertleştiren Yılmaz, MGK toplantısında muhtıra gibi bildiriye imza atmayacağını, istifa etmeyi düşünmediğini, ancak seçimi gündeme getireceğini söyledi. ***16 Mart***

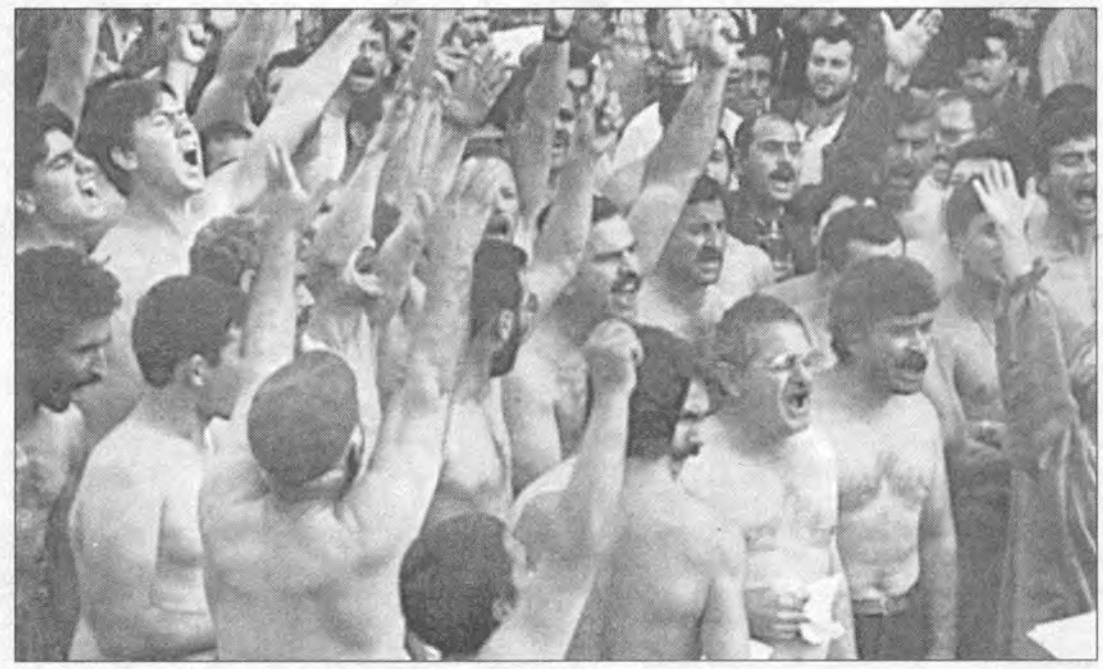

Bergamalı köylülerin Eurogold aleyhindeki eylemleri sonuç verdi. İzmir Valiliği birimleri mühürledi.

● Ankara DGM Başsavcılığı, HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak'ın da aralarında bulunduğu 7 parti yöneticisi hakkında "Silahlı çete ve PKK'nin siyasi kanat yöneticisi olmak" suçundan ağır hapis cezası istemiyle dava açtı. ***17 Mart***

● Şair Can Yücel, Demirel'e hakaret ettiği gerekçesiyle 1 yıl 2 ay hapis cezasına mahkûm edildi. ***18 Mart***

● Yıllardır sürdürülen Göktepe davası sanığı polislerden 6'sı hakkında beraat kararı verilirken, 5'i de 7 yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırıldı. ***19 Mart***

● PKK lideri Abdullah Öcalan'ın hakkında kesin ölüm emri çıkardığı "Parmaksız Zeki" kod adlı Şemdin Sakık, Irak Kürdistan Demokrat Partisi'ne teslim oldu. ***21 Mart***

● Nevruz Bayramı, devlet ve halkın düzenlediği çeşitli etkinliklerle kutlandı. **21 Mart**

● Koalisyon ortakları bir araya gelerek irtica mücadesinin süreceği mesajını verdiler. ***22 Mart***

● Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin, yayımladığı bir kararnameyle Victor Çernomırdin başkanlığındaki hükümeti görevden aldı. ***23 Mart***

● TBBM Genel Kurul Salonu Yolsuzluğunu Araştırma Komisyonu'na bilgi veren eski TBMM Başkanı Mustafa Kalemli, Genel Kurul Salonu yolsuzluğu ile ilgili kendisine yöneltilen suçlamaları reddetti. ***23 Mart***

● İzmir DGM, Manisalı gençlere 800 gün sonra tahliye kararı verdi. ***25 Mart***

● Eski Şişli Belediyesi Başkanı Gülay Aslıtürk ile belediye görevlilerinin de aralarında bulunduğu 15 kişi ve 2 şirket hakkında yolsuzluk yaptıkları gerekçesiyle savcılığa suç duyurusunda bulunuldu. ***25 Mart***

● Cumhuriyet Başsavcısı, ihaleye fesat karıştırdığı gerekçesiyle Gülay Aslıtürk için tutuklama istemiyle Şişli 1. Asliye Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. Mahkeme, Aslıtürk hakkında gıyabi tutuklama kararı verdi. ***26 Mart***

● İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu, uyuşturucu kaçakçısı Hüseyin Baybaşin'in 5 ülkenin ortak operasyonu sonucu Hollanda'da yakalandığını açıkladı. ***27 Mart***

● Milli Eğitim Bakanı Uluğbay, türban genelgesine uymayan Tekirdağ, Ankara, Konya, Niğde ve Sıvas milli eğitim müdürlerini görevden aldı. ***27 Mart***

● KKTC lideri Denktaş, AB'ye üyelik görüşmeleri ertelenmedikçe, Rumlarla masaya oturmayacağını söyledi. ***28 Mart***

● Batı Çalışma Grubu tarafından hazırlanan raporda takıyye yaptıkları belirtilen Fethullah Gülen ve yandaşlarının TSK'ye sızmaya çalıştıkları belirtildi. Ecevit, irticai faaliyetler kapsamında gündeme gelen Gülen ile ilgili kaygıları aşırı bulduğunu açıkladı. ***29 Mart***

● Maliye Bakanlığı'nın, 5 trilyon liralık orman arazisini Gülen'in üniversitesine 2.7 milyar liraya devrettiği ortaya çıktı. ***30 Mart***

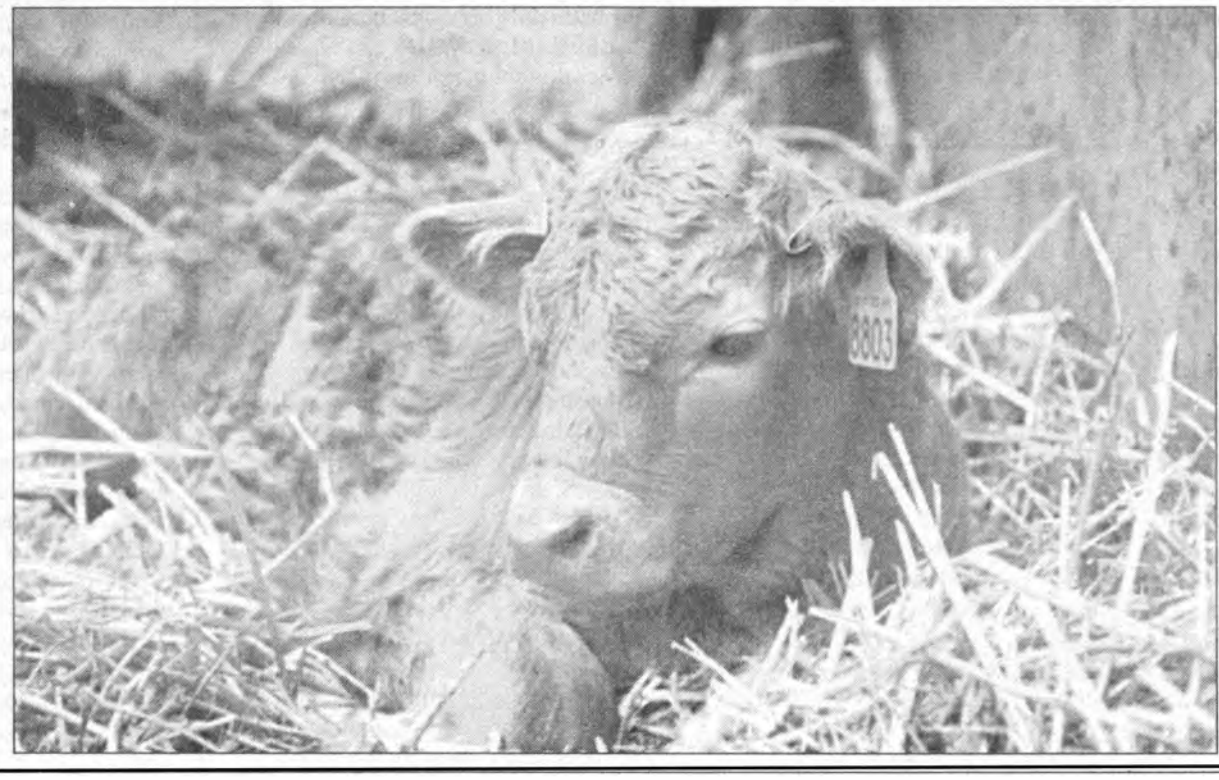

Fransız bilimadamları inekten aldıkları örneklerle kopyalamayı gerçekleşti. 15 günlük Marguerite isimli dana gazetecilerin ilgi odağı oldu.

Nisan

● Buca Cezaevi'nden 10 siyasi tutuklunun 4 ayrı cezaevine sevk edilmesini protesto etmek amacıyla başlayan eylemler sona erdi; rehineler serbest bırakıldı. Buca'dan sevke gönderilen 10 tutukludan 3'ü Bursa'ya, 7'si de Aydın Cezaevine gönderilecek. ***1 Nisan.***

● Dr. Ali Erdemir. sürtünme katsayısını sıfıra indiren buluşuyla ABD Enerji Bakanlığı'nın 2 milyon 140 bin dolarlık araştırma ödülünü kazandı. ***2 Nisan.***

● Şanlıurfa'nın Birecik ilçesinde tankerle yolcu otobüsünün çarpışmasından meydana gelen trafik kazasında 25'i yabancı, 2'si Türk 27 yolcu yaşamını yitirdi. ***2 Nisan.***

● İstanbul DGM Başsavcılığı, dokunulmazlıkları kaldırılan Mehmet Ağar ve Sedat Bucak hakkında toplam 35 yıl hapis cezası istedi. ***2 Nisan.***

● Siyanürle altın madeni işletmek isteyen Eurogold'a karşı Bergamalıların sürdürdüğü 9 yıllık mücadele, Danıştay'ın verdiği kararla zafere ulaştı. Danıştay 6. Dairesi, şirkete izin veren Çevre Bakanlığı'nın işlemini iptal eden İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin kararını onayladı. ***3 Nisan.***

● Emniyet Genel Müdürlüğü'ne ait Puma tipi helikopter, Eminönü'nde boş bir binanın üzerine çakıldı. Kazada, 3 polis öldü, 4 polis ağır, yoldan geçen bir kadın hafif yaralandı. ***3 Nisan.***

● Uğur Mumcu'nun otomobiline bombayı koyduğu iddia edilen Velit Hüseyin'in 2 Mart'ta askerler tarafından Silopi'de ölü bulunduğu belirtildi. Ölüm nedeni sara olarak açıklandı. ***3 Nisan.***

● Mehmet Ağar, Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği ifadede, Yaşar Öz'ü yurtdışında eylem ve faaliyetlerde bulunması için görevlendirdiğini itiraf etti. ***3 Nisan.***

● Hazine'nin raporu, İslami sermaye kuruluşu Faisal Finans'ı evrakta sahtecilikle suçladı. Raporda, Faisal Finans'ın kara para aklama eylemine aracılık ettiği öne sürüldü. ***5 Nisan.***

● Gümrük Başkontrolörü Mustafa Akçıl'ın hazırladığı raporda, İhlas Holding'e bağlı Törsan şirketinin evrakta sahtecilik yaptığı suçlamasının ardından 5 yöneticisi hakkında suç duyurusunda bulunuldu. ***6 Nisan.***

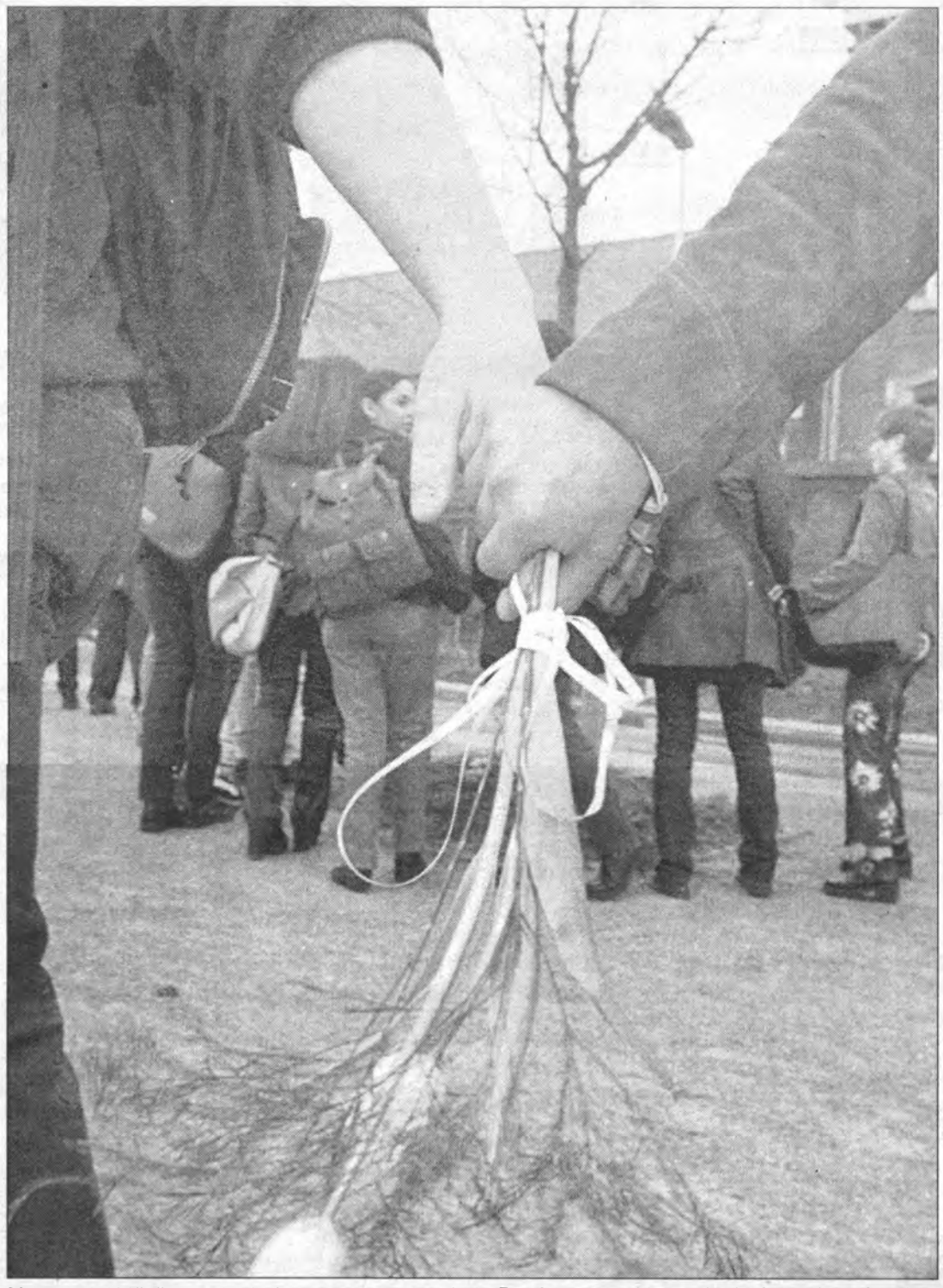

Vurularak öldürülen arkadaşlarının cenaze töreninde Gambette Koleji öğrencileri tabutu çiçeğe boğdu.

● Suudi Arabistan'da haccın son gününde şeytan taşlamadan dönen hacılar arasında çıkan panikte 100'ün üzerinde hacı öldü. ***9 Nisan***

● Sultanahmet Meydanı'nda kimliği belirsiz kişilerce atılan parça tesirli bomba, 3'ü turist, 2'si asker 9 kişinin yaralanmasına neden oldu. ***10 Nisan.***

● THK'ye yapılan deri bağışı 2 milyona, parasal değeri ise 3 trilyon liraya yaklaştı. ***11 Nisan.***

● Türkiye'nin 2001'de 11.5 katrilyon borç ödemesi gerektiği belirtildi. ***12 Nisan.***

● Şemdin Sakık'ın Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmasının olanaksız olduğu belirtildi. ***14 Nisan.***

● DYP lideri Çiller'e ikinci kez Yüce Divan yolu açıldı. Çiller hakkında 2 milyon dolarlık haksız servet edindiği için hükümetin verdiği soruşturma önergesi, TBMM'de kabul edildi. ***16 Nisan.***

● Şemdin Sakık ilk ifadesinde tarlada kavga ettiği babasını bir el ateş ederek yaraladığını söyledi. ***16 Nisan.***

● Atatürk Uluslararası Barış Ödülü Kurulu, ödülün bu yıl dünyaca ünlü bilim adamı Prof. Bernard Lewis'e verilmesini benimsedi. ***16 Nisan.***

● Kamboçya'da 1975-1979 arasında 2 milyon kişinin ölümünden sorumlu tutulan Kızıl Kmerler'in lideri Pol Pot kalp krizi geçirerek öldü. ***16 Nisan.***

● Şemdin Sakık'ın başka bir cezaevine konulması için Adalet Bakanlığı'nca araştırma başlatıldı. ***17 Nisan.***

● Fethullah Gülen'in 1990 yılında verdiği vaazda, burnunu sildiği mendili cemaatine fırlattığı ortaya çıktı. ***18 Nisan.***

● Bakanlar Kurulu, deri toplama yetkisinin THK'den alınmasını benimsedi. ***20 Nisan.***

● 84 yaşındaki Nobel Edebiyat ödüllü Octavio Paz, yaşamını yitirdi. ***20 Nisan.***

● CHP'li Fikri Sağlar, Susurluk'un hükümet tarafından hasıraltı edildiğini söyledi. Sağlar, Yılmaz'ı Çatlı'nın seçtirdiğini savundu. ***20 Nisan.***

● Diyarbakır DGM, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı, halkı din ve ırk ayrımı gözeterek düşmanlığa tahrik etme suçundan 10 ay hapis cezasına çarptırdı. ***21 Nisan.***

● Baki Erdoğan'ın 4 yıl 8 aydır süren Aydın'daki işkence davasında mahkeme 6 polise toplam 66 ay hapis cezası verdi. Kararın açıklanmasının ardından sivil polisler salondaki gazeteci ve avukatlara saldırdı. ***21 Nisan.***

● Tayyip Erdoğan'a verilen ceza, Fazilet Partisi'ndeki dengeleri altüst etti. Erdoğan, belediye önünde mitinge dönüşen basın toplantısında "boyun eğmek yok" dedi. ***22 Nisan.***

● DYP'lilerin Başbakan Mesut Yılmaz hakkında verdiği mal varlığı soruşturma önergesi 218'e karşı 260 oyla TBMM'de kabul edildi. ***22 Nisan.***

● Yılmaz ve Baykal tarafsız bir hükümetle 28 Mart'ta seçime gidilmesinde anlaştı. ***23 Nisan.***

● 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, bütün yurtta coşkuyla kutlandı. ***23 Nisan.***

● Başbakan Yılmaz ve Baykal arasındaki tarafsız hükümet ve seçim anlaşması, hükümet ortaklarında tepki yarattı. ***24 Nisan.***

● PKK'nin ikinci adamı Şemdin Sakık ve kardeşi Arif Sakık Diyarbakır DGM'ye çıkarıldı. ***24 Nisan.***

● Ankara Cumhuriyet Savcısı Yalçın Erkumay, ağır cezada yargılanan Özer Uçuran Çiller hakkında sahteciliğe azmettirdiği gerekçesiyle 3 yıla kadar hapis cezası istedi. ***24 Nisan.***

● Sakık'ın ifadeleri üzerine İHD Başkanı Akın Birdal için soruşturma başlatıldı. ***27 Nisan.***

● Şemdin Sakık'ın, "İsveç Başbakanı'nı Öcalan'ın emri üzerine PKK öldürdü" iddiası üzerine Olof Palme dosyası yeniden açıldı. İlgili bilgiler İsveç'e gönderildi. ***28 Nisan.***

● Şemdin Sakık'ın verdiği ifadelerde adı geçen gazeteci Mehmet Ali Birand, konunun aydınlatılması için DGM'ye başvurarak ifadesinin alınmasını isteyeceğini söyledi. ***28 Nisan.***

● Cumhuriyetin 75. yıl projelerine 575 milyar liralık kaynak ayrıldı. ***30 Nisan.***

● ÖYS, üniversiteye kesin kayıt için verilecek fotoğraflarda türbanlı görünümü yasakladı. ***30 Nisan.***

20. yüzyıl yenilik, keşifler

İnsanlığın, yeni yüzyıla, daha doğrusu yeni binyıla girmesine sayılı günler kaldı. 2000 yılına girmeye hazırlanan insanlık, 20'nci yüzyılda sayılamayacak kadar çok yenilik, keşif ve buluşa imza atmayı başardı. İşte bunlardan bazıları:

1901

Amerikalı Rubel, ofset makinesini icat etti.
Amerikalı Fischer, çamaşır makinesi yaptı.
Amerikalı mucit King Camp Gillette, jileti icat etti.

1902

İngiliz Lanchester, otomobilde disk freni icat etti.
New York'ta ilk gökdelen yapıldı.

1903

Amerikalı Beidler, fotokopiyi icat etti.

1904

Fransız L. Cartier kol saati yaptı.
California'da ilk traktör sürüş denemesi yapıldı.

1906

Amerikalı Coolidge, Tungsten ampulü buldu.
İskoçyalı J. Dewar, termosu icat etti.

1907

Amerikalı Crile, ilk kan naklini yaptı.
Rus İvanov, hayvanlarda yapay döllenmeyi gerçekleştirdi.

1908

Amerikalı Firestone, dişli otomobil lastiği yaptı.

1910

Fransız G. Claude, neon tüpünü icat etti.
Avusturyalı Kaplan, uskurlu türbini buldu.
Rumen-Fransız Coanda, tepkili motorlu uçak geliştirdi.

1913

Alman Hans Geiger, radyasyon ölçüm aleti Geiger'i icat etti.
İlk ev buzdolabı Chicago'da yapıldı.
Amerikan gazetesinde, ilk bulmaca yayımlandı.

1914

IBM şirketi kuruldu.
İngiliz Swinton, savaş tankı icat etti.

1915

Amerikalı Astronom P. Lowell Plüton gezegenini matematiksel olarak keşfetti. (Gezegen 1930'da teleskopla görüldü.)

1916

ABD'de General Motors kuruldu.

1917

Amerikalı H. Kalmus, renkli sinema filmini yaptı.
Amerikalı Schick, elektrikli tıraş makinesi yaptı.
Fransız Lucien Levy, radyoyu icat etti.

1920

İngiliz Griffith, turbo motor geliştirdi.
Amerikalı Samuel Waters, stereo ses düzeni geliştirdi.

1921

Amerikalı R. Drew, yapışkan bant icat etti.

1922

Amerikalı Taylor et Young, radar taslağı çizdi.

1923

İngilizler, ilk uçak gemisini (Hermes) yaptı.
ABD'de buldozer yapıldı.

1924

Fransız Ramon, difteri aşısını buldu.

1925

Amerikalı Armstrong, FM yayını yapmayı başardı.

1926

Norveçli E. Rotheim, aerosolü icat etti.
Fransız Ramon et Zoeller, tetanoz aşısını buldu.
Heisenberg, atom çekirdeğinin yapısını ortaya çıkardı.

1927

Alman Bauer, pleksiglası icat etti.
Londra ile New York arasında telefon hattı kuruldu.

1928

Macar Szent-Gyorgyi, C vitaminini keşfetti.

1929

G. Afrikalı Theiler, sarı humma aşısını buldu.
Almanlar, flash lamba geliştirdi.

1932

Alman Knoll et Ruska, elektronik mikroskop geliştirdi.

1935

Fransız Jules Fagard dolmakalem icat etti.

1936

Amerikalı Kendall, kortizonu buldu.

1938

İlk naylon ürün ABD'de tanıtıldı: Diş fırçası.

1939

Amerikalı PH. Levine, kandaki RH faktörünü saptadı.
ABD'de bulaşık makinesi yapıldı.

1940

Almanlar, havadan denize fırlatılan füze yaptı.
Plütonyum, Amerikalılarca bulundu.

1942

ABD'de napalm icat edildi.
Amerikalılar, bazuka yaptı.

1943

Sovyetler, molotofkokteyli yaptı.
Amerikalı Land, polaroid filmi icat etti.

1944

Sovyetler, manyetik rezonansı (MR) keşfetti.
Amerikalı Avery, McLeaod ve McCarthy, DNA'yı keşfetti.
Antiboyitik keşfedildi.

1945

Amerikalı P. Le Baron Spencer, mikrodalga fırın yaptı.
Savaş sırasında, Almanlar sayılamayacak kadar çok keşif ve icat yaptı; karanlıkta görmeyi sağlayan kızılötesi aygıttan sütün morötesi ışınla pastörize edilmesine, sentetik kan plazmasından uçaklara, füzelere kadar...

1947

Zona virüsü keşfedildi.
Amerikalı K. Tuohy, plastik lens yaptı.
İngiliz Holmes, kurşun izotoplarıyla dünyanın yaşını hesapladı.
Amerikalı Goldmark, 33'lük plak yaptı.

1949

45'lik plak ABD'de piyasaya çıktı.

1950

Amerikalı R.

buluşlar ve savaşlarla dolu

Shelder ilk kredi kartını çıkardı.
İlk böbrek nakli ABD'de yapıldı.

1951

Amerikalı William Shockley, transistör yaptı.
Müsekkin ilaçları piyasaya çıktı.
Fransızlar **"zoom"**u icat etti.
ABD'de renkli TV yayını başladı.

1952

ABD'de, halka ilk kez sinemada film gösterildi.
Fransızlar, uçakla ilk kez ses duvarını aştı.

1954

İlk transistörlü radyo alıcısı yapıldı.
Amerikalı Pincus, Rock et Chang, doğum kontrol hapı geliştirdi.

1955

Amerikalı Leskell, EKG'yi icat etti.

1956

Amerikalı Tijo et Levan, kromozom sayısını saptadı.

1957

Fransa'da ilk ilik nakli yapıldı.
İlk Boeing uçağı deneme için havalandı.

1958

Amerikan Ampex firması, ilk renkli video-kamerayı geliştirdi.
İlk Amerikan uydusu Explorer 1 fırlatıldı.
NASA kuruldu.

1959

Sovyet Lunik füzesi Ay'a ulaştı.

1960

SSCB, uzaya köpek gönderdi.

1961

ABD, uzay aracıyla uzaya maymun gönderdi.

1963

Hollandalılar, müzik kaseti yaptı.
ABD'de, karaciğer nakli yapıldı.
ABD'de, ilk akciğer nakli gerçekleştirildi.
ABD'de, ameliyat sırasında yapay kalp kullanıldı.

1964

ABD'de lazer tabancası geliştirildi.
Çek Wichterle, esnek lens icat etti.
Mini etek Londra'da piyasaya çıktı.

1965

Amerikan Mariner-4 uydusu, Mars üzerinde uçtu.
Sovyet kozmonotu Aleksey Leonov, uzayda yürüdü. Amerikalı Gordon Cooper et Charles Conrad, uzayda en uzun süre kalma rekoru kırdı.

1966

SSCB, Ay'a uydu indirdi.
Sovyetlerin Venüs-3 uydusu, Venüs'e giden ilk uydu oldu.
İngilizler, ilk Hovercraft'ı denedi.

1967

Amerikalı Goulian, Sinsheimer et Kornberg, DNA molekülünü sentezlemeyi başardı.

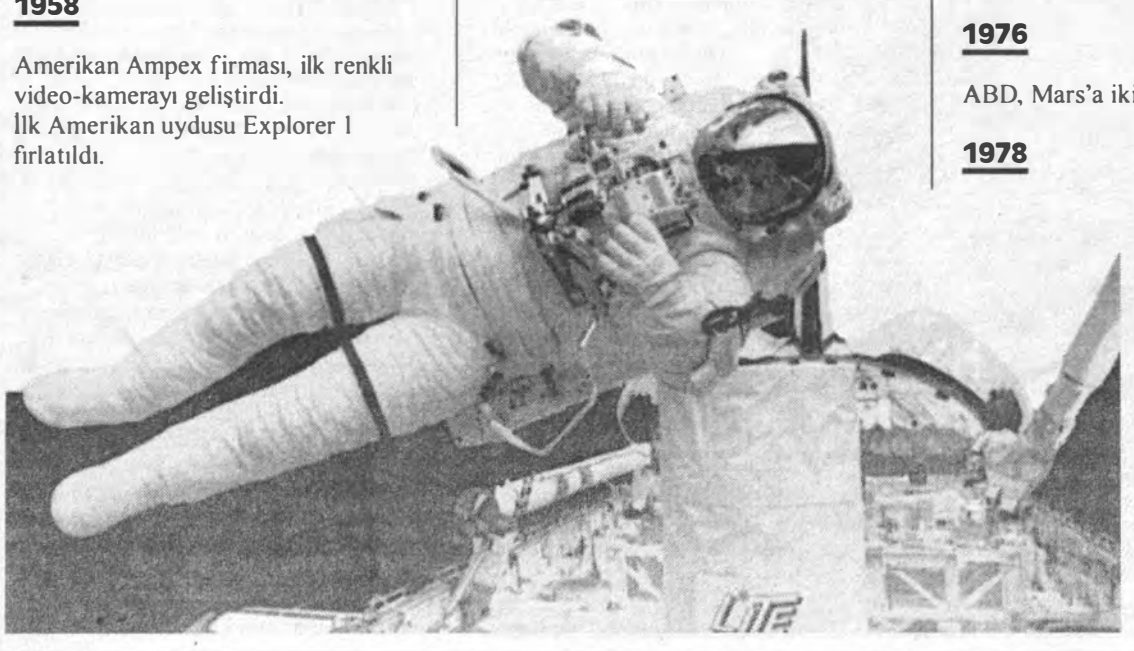

1968

G. Afrika'da Christian Bernard, ilk kalp nakli ameliyatını yaptı.

Boeing uçağı, saatte bin km hızla ilk uçuşunu yaptı.

1969

Ses duvarını aşan Concorde, ilk uçuşunu yaptı.

1970

Video-kaset ABD'de piyasaya çıktı.
Japonlar, küçük hesap makinesi yaptı.

1971

Amerikalı Blumberg et Millman, Hepatit-B aşısını buldu.
Amerikalı R. Damadian, manyetik rezonansla tümörlerin saptanabileceğini açıkladı.
Sovyetler, Mars'a uydu indirdi.

1972

Fiber kablo, Amerikalılarca yapıldı.

1973

ABD'de renkli fotokopi basıldı.
İngilizler, ilk Scanner'ı yaptı.
Bakteriye yabancı gen aşılayan Amerikalılar, genetik çağını başlattı.

1974

Fransız Roland Moreno, bellek kartını icat etti.
3 milyon yıllık **"insanın anası"** Lucy fosili bulundu.

1975

Fransız Jean de Gouchy, insanın ilk genetik haritasını çıkardı.

1976

ABD, Mars'a iki sonda indirdi.

1978

Sony firması walkman üretti.
İlk tüp bebek İngiltere'de doğdu.
Üç Amerikalı havacı, balonla Atlantik'i geçti.

1979

IBM, püskürtmeli yazı makinesi geliştirdi.
Fransız Reisbeck et Yiou, karbon-14 yöntemini geliştirdi.
Philips ve Sony, compact disc geliştirdi.
İngilizler, grip aşısı buldu.

1980

AIDS ortaya çıktı.
ABD'de, ilk genetik tedavi denemesi gönüllüler üzerinde yapıldı.

1981

Amerikan Columbia uzay mekiği deneme uçuşu yaptı.
Fransızlar, Ariane füzesini denedi.

1982

Sony, ilk Betacam'ı üretti.

1983

Amerika yerlilerinin Asya'dan geldikleri, kan tahlillerine dayanılarak kanıtlandı.

1984

Fransız E. Beaulieu, RU486 adlı hamileliği önleyen hapı geliştirdi.

1986

İngiliz S. Willedson, döllenmiş yumurtaya çekirdek nakliyle koyun kopyalamayı başardı.
Ruslar, MIR uzay istasyonunu yörüngeye oturttu.
Amerikalı S. Dretler, böbrek taşlarını lazerle kırdı.
DNA testiyle ilk kez babalık tespiti yapıldı.
Japon Hideo Mori et Rihachi Ilizuka, X ve Y kromozomlarını ayırmayı başardı.

1989

Japonlar, bazı hastalıkların tedavisi amacıyla, damarda dolaşabilecek kadar küçük robot yaptı.

1990

Hubble uzay teleskopu yörüngeye yerleştirildi.

1992

İnsandaki 21. kromozomun haritası eksiksiz çıkarıldı.

1996

Saniyede 100 milyar işlem yapan bilgisayar geliştirildi.

1997

Koyun Dolly'nin kopyalamayla dünyaya geldiği açıklandı.

Ortadoğu yıla damgasını vurdu

Hazar havzası petrollerinin Batı pazarlarına ulaşmasını sağlayacak boru hattının kurulacağı yönün 1998'in sonlarında belirlenmesi bekleniyordu, ama bu gerçekleşmedi. Türkiye ile Azerbaycan arasında son 2 ayda yapılan teknik görüşmelerde, hükümetlerarası anlaşma transit ülke anlaşması metni hazırlandı. Ancak Azeri yönetiminin çekimser tavrı nedeniyle bu anlaşmalar imzalanamadı.

Rusya'daki ekonomik kriz dünyayı sarstı. Rublenin değeri düşürüldü, halk sokaklara döküldü, yönetimi protesto etti.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) - Ortadoğu'daki gelişmeler diplomaside 1998 yılına damgasını vurdu. ABD'nin Irak'a düzenlediği askeri operasyon, terör örgütü PKK'nin en önemli iki ismi **Abdullah Öcalan** ile **Şemdin Sakık**'ın yakalanmaları, Filistin Devlet Başkanı **Yaser Arafat** ile İsrail Başbakanı **Benjamin Netanyahu** ve Kürdistan Demokrat Partisi lideri **Mesut Barzani** ile Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) lideri **Celal Talabani'nin** ABD'nin gözetiminde Washington'da bir araya gelerek anlaşma imzalamaları Türkiye açısından yılın en önemli olayları arasında yer aldı. Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler sorunlu bir dönem yaşarken; Kıbrıs konusunda da önemli gelişmeler oldu. KKTC'nin konfederasyon önerisi Rum tarafından ret yanıtı alırken; AB'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'yle tam üyelik görüşmelerini başlatmaları üzerine Türkiye ile KKTC arasında bütünleşme varabilecek görüşme süreci başlatıldı.

Hazar havzası petrollerinin Batı pazarlarına ulaşmasını sağlayacak boru hattının kurulacağı yönün 1998'in sonlarında belirlenmesi bekleniyordu, ama bu gerçekleşmedi. Türkiye ile Azerbaycan arasında son 2 ayda yapılan teknik görüşmelerde, hükümetlerarası anlaşma transit ülke anlaşması metni hazırlandı. Ancak Azeri yönetiminin çekimser tavrı nedeniyle bu anlaşmalar imzalanamadı.

Son olarak ABD Başkanı **Bill Clinton**'ın Hazar Havzası Enerji Kaynakları Özel Danışmanı **Richard Morningstar**, Ankara'yı ziyaretinde, Türkiye'yi **"Azerbaycan hükümeti ve AIOC şirketlerinin bir araya gelerek ortak bir maliyet hesabı yapması"**nı önerdi. Türkiye, bu öneriyi kabul etti. Böylece, Hazar petrollerini Batı'ya ulaştıracak güzergâhın belirlenmesi 1999 yılına kaldı. Bu arada, Türkmenistan; Türkmen doğalgazının Hazar geçişli olmasını kabul etti. 1998 yılının önemli dış politika gelişmeleri satır başlarıyla şöyle:

2 Ocak: Türkiye'nin Ege Denizi'nin uluslararası deniz ve hava sahasında 23 Ocak'a kadar sürecek olan bir dizi tatbikat başlatması, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde yeni bir gerginliğe yol açtı. 1997 yılının yeni yıla mirası kaçak göçmen akını, 1998'in ilk aylarında da sürdü. Türkiye, göçmen akını konusunda ilgili ülkelerle işbirliğine hazır olduğunu vurgularken Avrupa ülkelerinden, kaçak göçmenlere **"siyasi mülteci"** statüsü vermemesini istedi.

5 Ocak: Göçmen akını, yılın sonlarına doğru özellikle İtalya'yla yaşanacak **"Kürt bunalımı"**nın ilk işaretlerini verdi. Dışişleri Bakanı **İsmail Cem,** İtalya Dışişleri Bakanı **Lamberto Dini**'ye kaçak göçmen akını konusunda uyarı niteliği taşıyan bir mektup göndererek göçmenlere siyasi mülteci statüsü vermemesini istedi.

Sırplar Bosna-Hersek'ten sonra Kosova'da da etnik kıyıma girişti.

Türkiye, ABD ile İsrail arasında Arap ülkelerinin yoğun tepkisine hedef olan **"Güvenilir Denizkızı"** tatbikatı yapıldı.

6 Ocak: Türkiye, İngiltere Dışişleri Bakanı **Robin Cook**'un **"Türkiye'nin doğu sınırlarının belirsiz olduğu"** yolundaki açıklamasına sert tepki gösterdi.

8 Ocak: Türkiye ile Schengen ülkelerinin emniyet birimleri, kaçak göçmen akını sorununu ele almak üzere Roma'da bir araya geldi. Türkiye, toplantıda, göçmen akınının ardında PKK terör örgütünün bulunduğu yolunda bir dosya sundu.

16 Ocak: İngiltere, **"iltica taleplerinin arttığı"** gerekçesiyle KKTC pasaportu taşıyanlara vize uygulaması başlattı.

27 Ocak: ABD, Türkiye ve Yunanistan'a yapmakta olduğu dış askeri satış (FMS) kredilerini 1999 yılından itibaren kesme kararı aldı.

4 Şubat: Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Irak ile BM arasındaki krize çözüm bulunabilmesi için **"komşuluk girişimi"** çerçevesinde Bağdat'a gitti.

6 Şubat: Başbakan Yılmaz, Körfez'de çıkacak olası bir savaşta ABD'ye lojistik destek verileceğini açıkladı.

12 Şubat: Türkiye, Ege sorunlarının çözümü yönünde Yunanistan'a 5 maddelik bir öneri paketi sundu.

7 Mart: Dışişleri Bakanı Cem, Kosova sorunu çerçevesinde Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**'in yazılı mesajını Yugoslavya Devlet Başkanı **Slobodan Miloseviç**'e iletmek üzere Belgrad'a gitti.

12 Mart: Avrupa Konferansı, Londra'da Türkiye'siz toplandı. Türkiye, konferansa ilişkin bir beklentileri olmadığını ifade ederken İngiltere ile Fransa, Kıbrıs Rum Kesimi ile tam üyelik görüşmelerinin başlatılması konusunda görüş ayrılığına düştü. Fransa, AB'nin Kıbrıs Rum Kesimi ile yapacağı görüşmelerde Rum ve Türk temsilcilerinin birlikte yer alması gerektiğini savundu.

30 Mart: Dışişleri Bakanı Cem, Kosova sorunu için KKTC'ye yaptığı resmi ziyarette, Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**'la görüşerek Kıbrıs Türkleri'nin zorunlu kalmaları durumunda Türkiye ile bütünleşebileceklerini söyledi. Cem, **"Ege'den Akdeniz'e size yönelik bir tahrik ya da saldırı bize yönelmiş demektir"** dedi.
31 Mart: AB, Kıbrıs Rum Kesimi ile tam üyelik görüşmelerini başlatırken Türkiye-KKTC Ortaklık Konseyi Devlet Bakanı **Şükrü Sina Gürel** ve KKTC Dışişleri Bakanı **Taner Etkin** başkanlığında toplandı. Toplantı bildirisinde, Kıbrıs'ın bölünmesi sorumluluğunun AB'ye ait olduğu vurgulandı.
13 Nisan: PKK'nin ikinci adamı **Şemdin Sakık**, Kuzey Irak'ta Genelkurmay Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın düzenlediği operasyon sonucu yakalandı. Sakık ifadesinde, başta Suriye olmak üzere komşuların terör örgütüne desteğini anlattı.
17 Mayıs: Avrupa Dönem Başkanı İngiltere'nin Dışişleri Bakanı Cook, Türkiye ziyaretini iptal etti. İptal kararının ardından ortaklık ilişkilerinin ele alınacağı konsey toplantısının gerçekleşme olanağı kalmadı. İptal kararında Ankara'ya sunulacak strateji belgesinde uzlaşmaya varılamamasının yanı sıra Atina'nın veto engelinin bulunduğu bildirildi.
18 Haziran: Türkiye, Yunanistan'ın Güney Kıbrıs'taki Baf Askeri Üssü'ne 4 adet F-16 uçağı konuşlandırmasına misilleme olarak 6 F-16'yı Geçitkale Havaalanı'na indirdi. ABD'nin devreye girmesi üzerine uçaklar geri çekildi.
15 Haziran: Türkiye, Boğazlar'dan S-300 taşınmasını önlemek için denetimleri sıkılaştırdı, Çanakkale Boğazı'nda durdurulan Malta bandıralı Natasha 1 gemisinde zırhlı personel taşıyıcı parçaları bulundu.
26 Haziran: Fransa Ulusal Meclisi sözde Ermeni soykırım tasarısını kabul etti. Türkiye sert tepki gösterdi.
14 Temmuz: Cumhurbaşkanı Demirel, Kosova'da uluslararası toplumun üzerinde uzlaşacağı bir çözüm istediklerini söyledi.
25 Temmuz: Demirel, KKTC'de yaptığı konuşmada, **"Etle tırnak gibiyiz"** dedi.
27 Temmuz: Devlet Bakanı **Gürel'in** hazırlayarak AB'ye sunduğu strateji raporunda tek taraflı ödünlerle kabul edilen gümrük birliğinin Türkiye'nin dış ticaret açığını büyüttüğü, AB ülkelerinden Türkiye'ye beklenen ölçüde yabancı sermaye akışı olmadığı vurgulandı.
17 Ağustos: Rusya'daki ekonomik kriz dünyayı sarstı. Rublenin değeri düşürüldü, Moskova yönetimi dış borçlar için 90 günlük moratoryum ilan etti.
31 Ağustos: KKTC, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne konfederasyon çağrısında bulundu. Öneri reddedildi.
16 Eylül: Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral **Atilla Ateş**, Suriye sınırındaki Reyhanlı ilçesinde yaptığı açıklamada, Şam yönetiminin terör örgütüne yönelik desteğinin Türkiye'nin sabrını taşırdığını söyleyerek Ankara'nın hazırladığı **"Şam'a karşı kriz yönetiminin düğmesine bastı"**.
17 Eylül: Barzani ve **Talabani**, ABD'de imzaladıkları barış antlaşmasında uzun vadede bir Kürt devletine dönüşecek unsurları kabul ettiler. Türkiye, anlaşmanın içeriğine sert tepki gösterdi. Hazırlanma sürecine katılmadığı söz konusu uzlaşmayı bağlayıcı saymadığını belirterek Irak'la karşılıklı olarak büyükelçi atanacağını açıkladı.
İngiltere, Türkiye ve ABD'nin katılımıyla Ankara'da yapılan toplantı sonunda, Türkiye'nin kaygılarını giderici bir bildiri açıklandı. Barzani ve Talabani, kasım ayı ortasında Ankara'ya gelerek Türkiye'nin endişelerini gidermeye çalıştılar.
29-30 Eylül: İtalya'da toplanan sözde sürgünde Kürt parlamentosu Ankara ile Roma arasında yılın ilk bunalımını yarattı. Roma Büyükelçisi **İnal Batu** görüşmelerde bulunmak üzere Ankara'ya çağrıldı.
1 Ekim: Cumhurbaşkanı Demirel, PKK'yi barındırmakla suçladığı Suriye'ye tepki gösterirken **"Tüm uyarılarımıza ve barışçı açılımlarımıza rağmen sabrımızın taşmak üzere olduğunu bir kere daha dünyaya ilan ediyorum"** dedi. Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Hüseyin Kıvrıkoğlu**, Türkiye ile Suriye arasında ilan edilmemiş bir savaş bulunduğunu söyledi.
2 Ekim: Azerbaycan Uluslararası Petrol İşletme Konsorsiyumu'nun (AIOC) Londra'da yaptığı toplantıda, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) dışında bütün şirketler, maliyetini gerekçe göstererek Bakû-Ceyhan'ı reddedip **"Bakû-Supsa"** tercihlerini dile getirdiler.
3 Ekim: Türkiye, Suriye sınırında uyarı tatbikatı yapma kararı aldı.
6 Ekim: Mısır Devlet Başkanı **Hüsnü Mübarek**, Türkiye ile Suriye arasında arabuluculuk girişimleri kapsamında Ankara'ya geldi. Demirel, Mübarek'i Şam'a Türkiye'nin Suriye'yi **"tepelemek"** için başka ülkelerin yardımına ihtiyacı olmadığı mesajı ile gönderdi.
7 Ekim: ABD yönetimi ile AIOC arasında Washington'da yapılan toplantıda, şirketler Supsa'yı istediklerini deklare ettiler. ABD ise **"Ceyhan"** seçeneğini desteklediğini yineledi.
9 Ekim: Hafız Esad, PKK'yi yasakladıklarını ve militanlarını tutukladıklarını belirterek süre istedi.
10 Ekim: Suriye'nin Türkiye'ye yakın bölgelerinde patlamalar yaşandı. PKK'nin bölgedeki kamplarını boşalttığı iddia edildi.
17 Ekim: Öcalan, Suriye'den ayrıldı.
19 Ekim: Öcalan'ın Moskova'da olduğu belirlendi.
20 Ekim: Türkiye ile Suriye arasında

Şam'dan Moskova'ya kaçan PKK lideri Abdullah Öcalan daha sonra İtalya'nın başkenti Roma'ya geçti. Türkiye, Öcalan'ın iadesini isteyeceğini açıkladı. İade dosyası 25 gün içinde hazırlanarak Roma'ya gönderildi. Ancak Türkiye'de idam cezası bulunduğu için dosya İtalyan Adalet Bakanlığı tarafından dikkate alınmadı. Türkiye, İtalya'ya önce Öcalan'ın iadesini istediğini, eğer bu gerçekleşmezse, üzerinde uzlaşılacak bir ülkeye gönderilmesini istedi. Bu süreçte, Arnavutluk, Pakistan, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Libya'nın adları geçti.

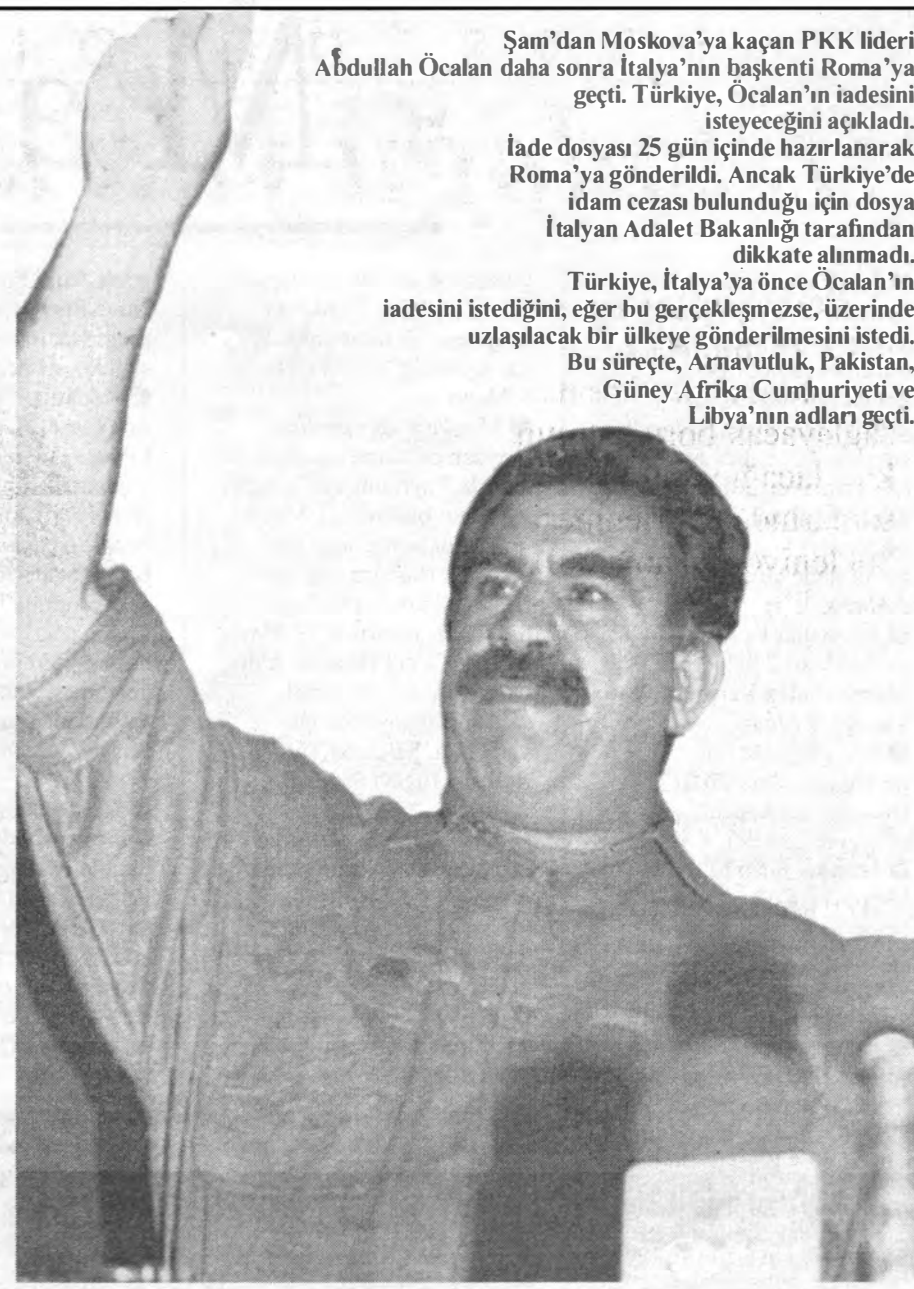

imzalanan mutabakatla Şam yönetimi artık terör örgütünü barındırmayacağını taahhüt etti.
27 Ekim: MGK, Şam ile Ankara arasındaki uzlaşma metnindeki hükümlerin uygulanması için Suriye'ye süre tanırken Öcalan konusunda Rusya'nın tavrını beklemeyi kararlaştırdı. Rus Duma'sı, Öcalan'ın siyasi sığınma isteminin kabul edilmesi için Rusya Devlet Başkanı **Boris Yeltsin'e** başvurdu.
29 Ekim: Türkiye, Kazakistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Gürcistan devlet başkanları bir araya geldi. Ankara deklerasyonu imzalandı. Deklerasyonda, çok alternatifli hatlar öngörüldü. Ancak çevre ve Boğazlar konusundaki kaygılar göz önüne alınarak Bakû-Ceyhan'ın en iyi alternatif olduğu vurgulandı.
AIOC'nin yapmayı planladığı güzergâh açıklaması, önce 9 Kasım'a, sonra 4 Aralık'a ertelendi. 4 Aralık'ta da açıklanmadı.
12 Kasım: Öcalan, İtalya'da yakalandı.
13 Kasım: Türkiye, Öcalan'ın iadesini isteyeceğini açıkladı. İade dosyası 25 gün içinde hazırlanarak Roma'ya gönderildi. Ancak Türkiye'de idam cezası bulunduğu için dosya İtalyan Adalet Bakanlığı tarafından dikkate alınmadı. Türkiye, İtalya'ya önce Öcalan'ın iadesini istediğini, eğer bu gerçekleşmezse, üzerinde uzlaşılacak bir ülkeye gönderilmesini istedi. Bu süreçte, Arnavutluk, Pakistan, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Libya'nın adları geçti.
4 Aralık: Avrupa Parlamentosu, Güneydoğu konusunda Türkiye'den adımlar atmasını ve Kürt sorununun tartışılacağı bir konferans toplanmasını kararlaştırdı.
Türkiye, bu karara sert tepki gösterdi. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, **"Türkiye'yi masaya yatırın, Türkiye'nin bölünmesini tartışın, AB'ye alalım diyorlarsa AB onların olsun"** dedi.
9 Aralık: Türkiye, Viyana'daki Avrupa Konferansı'na katılmayacağını açıklayarak AB'nin davetini geri çevirdi.
16 Aralık: Öcalan hakkındaki tutuklama kararı kaldırıldı. Karara gerekçe olarak Almanya'nın **"uluslararası tutuklama kararını"** kaldırması gösterildi. Türkiye itiraz etti. ABD ve İngiltere, Irak'a hava saldırısı düzenledi.
17 Aralık: Öcalan, İtalya'ya sığınma başvurusu yaptı.
19 Aralık: ABD ve İngiltere'nin Irak'a yönelik hava saldırısı sona erdi.
20 Aralık: Öcalan, **"bavulunu hazırladığını"**, İtalya'da kalmak istediğini, ancak gitmek zorunda kalacağını açıkladı.
22 Aralık: Öcalan'ın yakalanmasının üzerinden 40 gün geçti. İade istemi için yasal süre doldu.

ABD ve İngiltere, Irak'ın lideri Saddam'ı devirmek için ortak harekât düzenledi.

Mayıs

● İşçi Bayramı tüm yurtta coşkulu bir biçimde kutlandı. Çağlayan Meydanı'nda düzenlenen mitinge alınmayan radikal sol gruplarla polis arasında çıkan çatışma sonucunda ise 100 kişi yaralandı, 300 kişi gözaltına alındı. MHP'liler bir göstericiyi linç etme girişiminde bulundular. ***1 Mayıs***

● Ülkücüler Bolu'da saldırdıkları 2 üniversite öğrencisinden Kenan Mak'ı linç etti. ***3 Mayıs***

● Son günlerde linç girişimleri artan Ülkü Ocakları'nın kapatılması gündeme getirildi. ***4 Mayıs***

● İstanbul 6 No'lu DGM Mehmet Ağar'ın Yüce Divan'da yargılanması gerektiğini belirterek görevsizlik kararı verdi. ***4 Mayıs***

● Konfeksiyon atölyesinde çalışan HADEP'li işçi Bilal Vural, iş dönüşü evine giderken ülkücü oldukları belirlenen 2 kişi tarafından sokak ortasında öldürüldü. ***4 Mayıs***

● Atatürk Uluslararası Barış Ödülü'ne değer görüler ünlü tarihçi Prof. Dr. Bernard Lewis Ödülü'nü TÜBA'ya bağışladı. ***4 Mayıs***

● Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan idam edilmelerinin yıldönümünde 6 günlük demokrasi ve bağımsızlık yürüşüyle görkemli bir şekilde anıldılar. ***6 Mayıs***

● Almanya Anayasayı Koruma Teşkilatı, 1997 güvenlik raporunu açıklayarak gelecek yüzyılın en büyük tehdidinin aşırı İslam örgütleri olduğunu belirtti. ***6 Mayıs***

● Ankara 7. Ağır Ceza Mahkemesi, TBMM Soruşturma Komisyonu'na sunduğu belgelerde sahtecilik yaptığı iddiasıyla yargılanan DYP lideri Tansu Çiller'in eşi Özer Uçuran Çiller'i görevini kötüye kullanma suçuna katıldığı gerekçesiyle 5 aya mahkûm etti. ***6 Mayıs***

● Türbanla ilgili kendisine yapılan başvuruları sonuçlandıran İnsan Hakları Koordinatörü Üst Kurulu, türbanın siyasal bir simge olduğu görüşüne vardı. ***8 Mayıs***

● Emniyetin organize suçlar raporuna göre suçların yüzde yüz arttığı ve mafyanın sektör haline geldiği belirtildi. ***9 Mayıs***

● TBMM Araştırma Komisyonu, adı Meclis salonu yolsuzluğuna karışan Mesa-Nurol'un fahiş fiyatlarını belgeleyerek faturaların 12 kat şişirildiği ortaya çıktı. ***9 Mayıs***

● Uluslararası camiaya meydan okuyan Hindistan yer altında 3 ayrı nükleer deneme yaptığını bildirdi. 11 Mayıs Yolsuzlukla suçlanan eski Pakistan Başkanı Benazir Butto hakkında kefaletsiz tutuklama çıkarıldı. ***11 Mayıs***

● İHD Genel Başkanı Akın Birdal bürosunda silahlı saldırıya uğrayarak ağır yaralandı. Saldırıyı Türkcü İntikam Tugayı üstlendi. ***12 Mayıs***

● Uluslararası Uyuşturucu kaçakçısı Baybaşinler'e darbe vuran Türk ve Hollanda polisleri, 10 trilyon lira değerinde uyuşturucu ele geçirdi. ***12 Mayıs***

● Birdal'ın vurulmasına Türkiye'nin yanı sıra çeşitli ülkelerden de yoğun tepki geldi. Milli Savunma Bakanı İsmet Sezgin, saldırganların aşağı yukarı tespit edildiğini söyledi. ***13 Mayıs***

● Kapatılan RP'nin yasaklı eski Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın gölgesinde yapılan ilk adım şöleninde FP Genel Başkanlığı görevini İsmail Alptekin Recai Kutan'a devredildi. ***14 Mayıs***

● Ekonomik kriz içindeki Endonezya'da öğrencilerin başlattıkları protesto gösterileri, tüm ülkeye yayılırken Sharto'nun Devlet Başkanlığı tehlikeye girdi. ***14 Mayıs***

● Hava Şehitleri'ni Anma Günü nedeniyle düzenlenen törenin ardından şehitler için Kuran okundu ve çevirisi yapıldı. Böylece ilk kez bir askeri törende şehitlerin ruhuna dua okunmuş oldu. ***15 Mayıs***

● Mesut Yılmaz, Birdal'ın vurulmasının bir iç hesaplaşma olabileceğini öne sürdü. Öte yandan Ankara Emniyet Müdürlüğü, Birdal soruşturmasında bazı İHD yöneticileri ve HADEP'lileri de şüpheli gerekçesiyle araştırdı. ***15 Mayıs***

● Endonezya'nın başkenti Cakarta'daki gösterilerde ölenlerin sayısı 500'ü aştı. ***16 Mayıs***

● 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik Bayramı, tüm yurtta coşkuyla kutlandı. ***19 Mayıs***

● Karadayı'nın Rusya'da yaptığı silah pazarlığı ABD'yi telaşlandırırken ABD'nin hem Türkiye hem de Yunanistan'a silah vereceğini açıklaması dikkat çekti. ***20 Mayıs***

● Yurdu etkisi altına alan yağışlı hava Batı Karadeniz'i vurdu. Yüz binlerce dönüm arazi su altında kalırken 9 kişi öldü. ***21 Mayıs***

● Ekonomik krizden sorumlu tutulan Endonezya Devlet Başkanı Suharto, ülke içindeki ve dışındaki baskılara dayanamayarak tahtını bıraktı. ***21 Mayıs***

● Birdal'a saldırı gerçekleştiren 1'i uzman çavuş, 6 kişi yakalandı. Yakalananlardan uzman çavuş Cengiz Ersever'in, Yeşil'in sağ kolu olduğu ortaya çıktı. ***22 Mayıs***

● Batı Karadeniz'deki sel felaketi için tüm yurtta seferberlik başlatıldı. ***22 Mayıs***

● MÜSİAD Başkanı Erol Yarar, halkı kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etmekle suçlanırken MÜSİAD hakkında da kapatma davası açıldı. ***24 Mayıs***

● Hapis cezasına çarptırıldıktan sonra kayıplara karışan Ayşegül Tecimer, Washington'da ortaya çıktı. ***24 Mayıs***

● Emniyet istihbaratçısı Hanefi Avcı, Birdal'ı vuranları çok daha önce ihbar ettiğini söyledi. ***25 Mayıs***

● Ankara DGM, MÜSİAD'dan sonra FP'nin yan kolu olarak çalışan Milli Gençlik Vakfı hakkında çalışmalar başlattı. ***25 Mayıs***

● MGK ilk kez mafya sorununu gündemine alarak organize suç örgütlerinin çökertilmesi için hükümete bildirimde bulundu. Askerler, Birdal'a yapılan saldırı da bu kapsamda değerlendirdi. ***26 Mayıs***

● Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın yakalanması için kamu kuruluşlarından yardım isteyen Yılmaz, emniyetin Yeşil'in yerini bildiğini söyledi. ***26 Mayıs***

● Birdal'a saldırıyı düzenleyen Gülaltay'ın MİT ajanlığı da yaptığı ortaya çıktı. Gülaltay'ın aynı zamanda Caferilerin organizatörlerinden Turgut Büyük Dağ'ın iş ortağı olduğu ortaya çıktı. ***27 Mayıs***

● Hindistan'ın yaptığı nükleer denemeye tepki gösteren Pakistan, 5 nükleer deneme birden gerçekleştirdi. ***28 Mayıs***

● Fransa ile Türkiye arasında diplomatik gerginliğe yol açan sözde Ermeni soykırımı tasarısı Fransız Parlamentosu'nda kabul edildi, başkent karşı atağa geçti. ***29 Mayıs***

● Susurluk'un kilit ismi olan ve Birdal suikastını organize eden Yeşil'in ordu ile bağlantısı olduğu iddiaları üzerine Genelkurmay bir açıklama yaparak iddiaların gerçek dışı ve asılsız olduğunu belirtti. ***30 Mayıs***

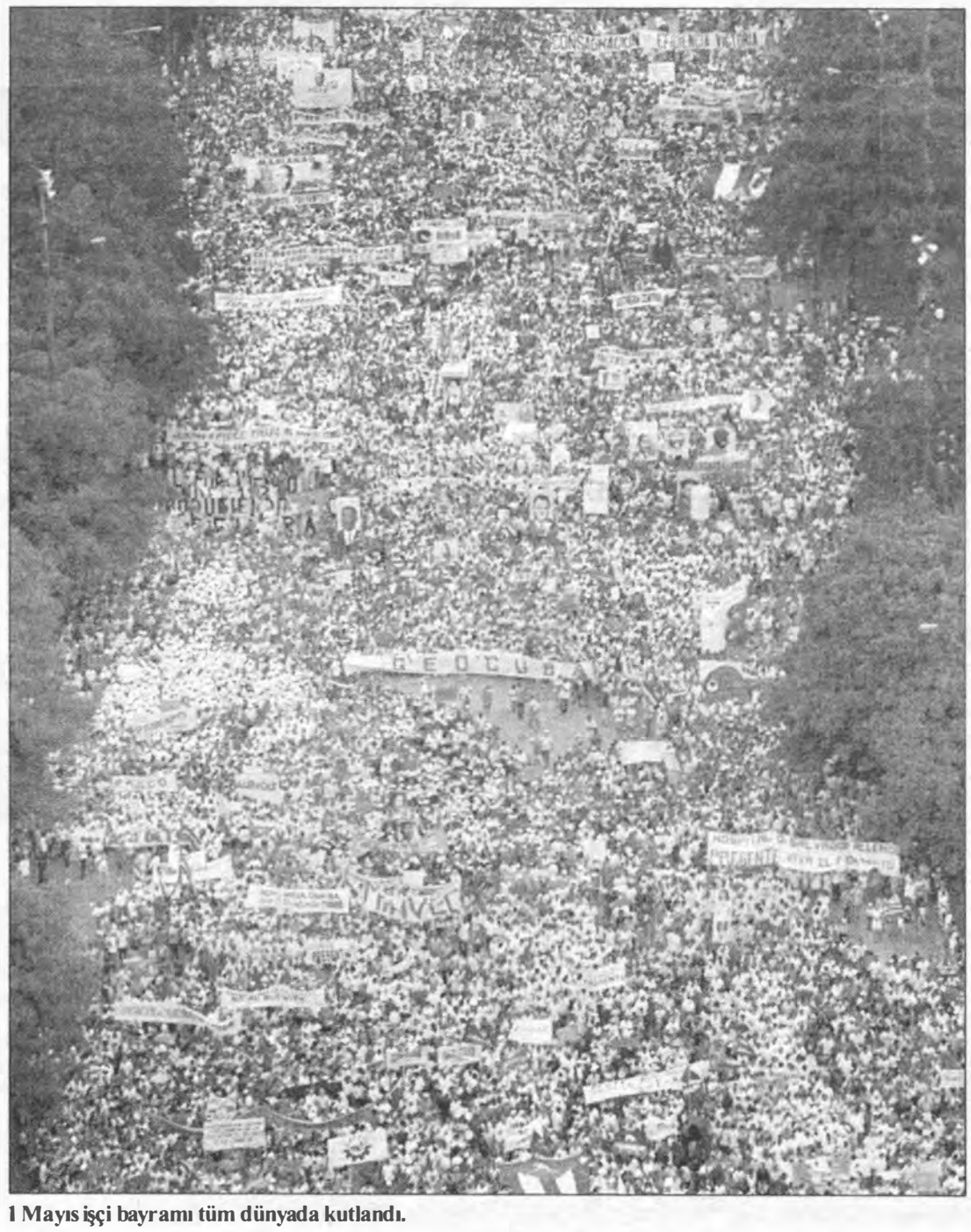

1 Mayıs işçi bayramı tüm dünyada kutlandı.

Haziran

● Susurluk çetesinden sonra 19 yeni çete daha ortaya çıktı. ***1 Haziran***

● Türkiye, AB'ye serbest dolaşım ve karar sürecine katılım hakkı koşullarını öne sürmeye hazırlanıyor. ***1 Haziran***

● Türkiye'nin sera gazı üretiminde 25. sırada olduğu belirlendi. ***2 Haziran***

● Türkiye, sözde Ermeni soykırımı kararını parlamentosundan geçiren Fransa'yı uyardı. ***2 Haziran***

● Akın Birdal suikastının azmettiricisi Semih Tufan Güraltay gözaltına alındı. ***2 Haziran***

● Başbakan Mesut Yılmaz ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Nisan 1998'de erken genel seçime gidilmesi konusunda uzlaştılar. ***3 Haziran***

● Sirkeci-Halkalı seferini yapan banliyö treninde bomba patladı. Olayda 1 kişi öldü, 5 kişi yaralandı. ***3 Haziran***

● TİKKO militanları, Tunceli'de bir minibüsü durdurup 9 kişiyi öldürdü. ***3 Haziran***

● Çevre Bakanlığı Müsteşarı Firuz Demir Yaşamış, Türkiye'nin 20 yıl önce çevre yönetimini oluşturmasına karşın çevreyi koruyamadığını itiraf etti. ***5 Haziran***

● Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat, parkinson hastalığına yakalandı. ***5 Haziran***

● Susurluk çetesinin kilit ismi tetikçi Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, devletin istemesi durumunda kendisini yakalayabileceğini söyledi. ***6 Haziran***

● Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim akademisi kurulması için yasa taslağı hazırladı. ***6 Haziran***

● BM Güvenlik Konseyi, Kosova'da çatışan taraflara önkoşulsuz diyalog çağrısı yaptı. ***6 Haziran***

● Irak, dış ülkelerden gelen insani yardımları kabul etmeyeceğini bildirdi. Saddam Hüseyin, yardım yerine BM yaptırımlarının kaldırılmasını istedi. ***7 Haziran***

● BM Güvenlik Konseyi, üst üste nükleer denemeler yapan Hindistan ve Pakistan'ı kınadı. ***7 Haziran***

● İngiltere Başbakanı Tony Blair, Kosova'da Arnavutlara saldırı düzenleyen Sırp güvenlik güçlerine yönelik askeri müdahalede bulunabileceklerini söyledi. ***7 Haziran***

● Çevreciler, yüzlerce tekneyle Boğaz'daki kirliliği protesto etti. ***7 Haziran***

● 1961 Anayasası'nı yapan kurucu Meclis'in gençlik temsilcisi Hüseyin Onur öldü. ***7 Haziran***

● ADD Genel Başkanlığı'na eski Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden seçildi. ***7 Haziran***

● Medeni Kanun'da değişiklik öngören taslağa, STK'lerin önerileri doğrultusunda kiralık anne, yapay döllenme ve tüp bebek konularında hükümler eklendi. ***8 Haziran***

● Başbakan Mesut Yılmaz, devlet içindeki çetelerden haberdar olduklarını söyledi. ***9 Haziran***

● Dolmabahçe Sarayı'nın çökme tehlikesinde olduğu belirlendi. ***9 Haziran***

● İstihbarat birimleri, devletin tarikatlarla mücadelede zayıf kaldığını belirledi. Raporlarda, türban eylemlerinde hedefin devlet düzeninin değiştirilmesi olduğu saptandı. **10 Haziran**

● Yılmaz ve Baykal'ın seçim uzlaşması kararı yürürlüğe girdi. ***10 Haziran***

● Fransa'dan sonra Rusya, Kanada, Belçika ve Avustralya da sözde Ermeni soykırımı olduğu kararı aldı. ***11 Haziran***

● Şanlıurfa'daki sel faciasında 16 yurttaş öldü. ***12 Haziran***

● Bakanlar Kurulu'nun gündemindeki kişisel sağlık sigortasıyla devletten özel sektöre 26 trilyon lira kaynak aktarılacağı saptandı. ***12 Haziran***

● İstihbarat birimleri, irtica eylemlerinin camilere kayacağını belirledi. ***12 Haziran***

● Özelleştirilme hazırlıkları yapılan POAŞ'ta trilyonluk malvarlığının bilançoda gösterilmediği saptandı. ***13 Haziran***

● KKTC'de ülkücüler Güneydoğu Anadolu kökenli yurttaşlara saldırdı. ***13 Haziran***

● Rusya, Kıbrıs Rum kesimine S-300 füzelerinin tesliminden, Türkiye'nin savunma ihalelerine girmeleri durumunda vazgeçebileceğini bildirdi. ***13 Haziran***

● Ecevit, Yılmaz-Baykal uzlaşmasının DSP'yi bağlamayacağını söyledi. ***14 Haziran***

● Maliye Bakanı Zekeriya Temizel, "Vergi kaçıranın canına okurum" dedi. ***14 Haziran***

● Arap ülkeleri, Türkiye-Ürdün-İsrail gruplaşmasından rahatsızlık duyuyor. ***14 Haziran***

● Gelibolu açıklarında durdurulan Malta bandıralı Rus personelden oluşan gemide zırhlı araç parçaları bulundu. ***15 Haziran***

● Para tarikatı Titan'ın Türkiye patronu Kenan Şeranoğlu ve 7 kişilik ekibine 25'er yıl hapis cezası verildi. ***15 Haziran***

● Yüksek Askeri Şûra, disiplinsizlik ve yasadışı işlere bulaşma gerekçesiyle 160 astsubay ve subayı TSK'den ihraç etti. ***16 Haziran***

● Gazeteci Ragıp Duran, Özgür Gündem gazetesinde yayımlanan bir yazısı nedeniyle DGM'ce verilen 10 ay hapis cezasını çekmek üzere Saray Cezaevi'ne gönderildi. ***16 Haziran***

● Başbakan Yılmaz, YAŞ toplantısında askerlere partisindeki irticacıların, irticayla mücadele yasasını çıkarmalarını engellediğini söyledi. ***17 Haziran***

● Türkiye, 6 adet F-16 savaş uçağını KKTC'nin Geçitkale Havaalanı'na indirerek Yunanistan'ın Rum kesimine 4 savaş uçağı indirmesine misilleme yaptı. ***18 Haziran***

● Emlakbank'ı dolandıran eski genel müdür Engin Civan, ABD'de yakalandı. ***18 Haziran***

● ABD'de yaşayan Türk bilim adamı Ali Erdemir, sürtünme katsayısını sıfıra indiren karbon kaplamayı geliştirdiği için bilim Oscarlarında ikinciliğe layık görüldü. ***18 Haziran***

● Türkiye, ABD'nin girişimiyle KKTC'ye indirdiği F- 16'ları geri çekti. ***19 Haziran***

● Batı Çalışma Grubu, tarikatların askeri okul sınavlarına adaylarını sokmak için hazırladığını belirledi. ***19 Haziran***

● Türkiye'nin Uzun Ufuk Projesi ile Ege Denizi'nde kuracağı radar ihalesini sonbaharda açacağı saptandı. ***21 Haziran***

● Milli Eğitim Bakanlığı'nın Dünya Bankası desteği ile 274 köy okuluna onayı kaldırılmış kitap gönderdiği saptandı. ***21 Haziran***

● ABD'de tutuklanan Engin Civan, kefaletle serbest bırakıldı. ***22 Haziran***

● Cumhurbaşkanı Demirel, parlamentoyu fesih yetkisi istedi. ***22 Haziran***

● Anayasa Mahkemesi, TCK'de kadının zinasını suç sayan maddeyi iptal etti. ***23 Haziran***

● Çamlıhemşin'deki Fırtına Deresi üzerine yapılacak tartışmalı hidroelektrik santralın temeli Başbakan Yılmaz tarafından atıldı. ***26 Haziran***

● Adana'da meydana gelen şiddetli depremde 100'den fazla yurttaş öldü. Depremde 100'den fazla kişi de yaralandı. ***27 Haziran***

● POAŞ, 1 milyar dolara yok pahasına özelleştirildi. Petrol-İş, kararın iptali için İdare Mahkemesi'ne başvurdu. ***29 Haziran***

● Kapatılan RP'nin eski Başkanı Erbakan'ın Anayasa Mahkemesi'ne hakaret ettiği gerekçesiyle 1.5 yıla kadar hapis istemiyle yargılanmasına başlandı. ***29 Haziran***

İngiltere Başbakanı Tony Blair Kosova'da Arnavutlara karşı saldırı düzenleyen Sırp güvenlik güçlerine yönelik askeri müdahalede bulunabileceklerini söyledi.

Sporumuz saman alevi gibi

Spor dünyasında bir yılı daha geride bıraktık. Geride kalan 12 ay boyunca spor dünyası, 'yurt içi ve yurt dışı'ndaki gelişmeleriyle gündemdeki yerini hep korudu. Alınan sonuçlar kimilerini üzdü, kimilerini ise sevindirdi; kimilerine alkış tutuldu, kimileri ise hayal kırıklığı yarattı. Kırılan rekorlar, kazanılan madalyalar, şampiyonluklar derken hiç tanınmayan birileri, 'Yeni dünya rekortmeni' ya da "Yeni dünya şampiyonu" unvanı ile karşımıza çıktı.
Türk sporu 1998'de çok büyük başarılara ya da ilklere imza atamadı. Ama birçok dalda 'gurur' duyacağımız sonuçlar, spor tarihimizdeki yerini aldı. Futbolda Galatasaray'ın Şampiyonlar Ligi'ndeki başarılı mücadelesi, milli takımın Almanya galibiyeti, hentbolde Cumhuriyet Lisesi'nin Dünya Şampiyonluğu, Efes Pilsen'in Avrupa'da ilk sekize girmesi bunlardan birkaçı...

Türkiye'yi Avrupa kupalarında uzun süryle ile temsil eden tek takım Galatasaray'dı.

FUTBOL

Türk futbolu geride bıraktığımız 12 ay içinde yine hareketli günler yaşadı. Son dönemlerde milli takımlar ve kulüpler düzeyinde ses getirecek sonuçlar alan Türkiye, 1998'deki en büyük başarısını (A) Milli Futbol Takımı'yla yakaladı.
Fransa Dünya Kupası Finalleri'ni kılpayı kaçırdıktan sonra 2000 Avrupa Futbol Şampiyonası Elemeleri'nde Almanya, Kuzey İrlanda, Finlandiya ve Moldova'yla aynı grupta yer alan (A) Milli Takım, elemelere 3-0'lık Kuzey İrlanda galibiyeti ile girdi. Ve ardından Bursa'daki maçta son Avrupa Şampiyonu unvanını elinde bulunduran Almanya'yı Hakan Şükür'ün tek golüyle 1-0 yenen milliler, 47 yıllık bir özlemi sona erdirdiler. Türkiye, Almanya önünde en son galibiyetini 1952 yılında Berlin'de almış ve o günden bu yana oynadığı 14 maçın sadece 2'sinde sahadan beraberlikle ayrılabilmişti. Ancak Milli Takım, Almanya önünde yakaladığı bu başarılı çizgiyi Ali Sami Yen Stadı'ndaki Finlandiya maçında sürdüremeyince sahadan 3-1 yenik ayrıldı. Mayıs ayında sonuçlanan Türkiye Birinci Futbol Ligi 1997-98 sezonunda Galatasaray üst üste 2'nci, genel toplamda da 12'inci Şampiyonluğunu kazanırken, Fenerbahçe ikinci,

1998 SPOR KRONOLOJİSİ

9 Ocak - FILA, Şeref Eroğlu'nu yılın güreşçisi seçti.
12 Ocak - Basketbol Milli Takımı'nı uzun süre çalıştıran, Galatasaray antrenörü Aydan Siyavuş (51), Silivri'de geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi.
14 Ocak - 97 Aralık ayında Tayland'da yapılan büyük erkekler ve bayanlar dünya şampiyonasında bayanlarda 83 kiloda Derya Açıkgöz, 76 kiloda Aysel Özgür, artı 83 kiloda Nurcihan Gönül ve erkeklerde 91 kiloda Sunay Bulut'un doping kullandıkları ortaya çıktı.
14 Mart - İzmir'de yapılan yüzme yarışlarında 13 yaş bayanlar 50 metre serbestte Gizem Papila 23.31'lik, 14 yaş erkekler 400 metre karışıkta Cenk Aktaş 5.03.41'lik ve 15-16 yaş erkekler karışıkta Mert Elibol 4.57.03'lük dereceleriyle Türkiye rekoru kırdılar.
16 Mart - Voleybol'da Vakıfbank Avrupa ikincisi oldu.
29 Mart - Erkekler 1. Hentbol Ligi'nde ASKİ şampiyon oldu.
6 Nisan - Bayanlar 1. Hentbol Ligi'nde YKM şampiyon oldu.
9 Nisan - Beşiktaş Futbol Takımı Türkiye Kupası'nı kazandı.
22 Nisan - Bayanlar 1. Basketbol Ligi'nde Galatasaray şampiyon oldu.
25 Nisan - Voleybol Bayanlar Türkiye Kupası'nı Vakıfbank kazandı.
26 Nisan - Voleybol Erkekler Türkiye Kupası'nı Netaş kazandı.
63 kilo güreşçimiz Şeref Eroğlu, Minsk'te Avrupa Büyükler Grekoromen Güreş Şampiyonası'nda 1. oldu. 85 kilo güreşçimiz Hamza Yerlikaya, Minsk'te Avrupa Büyükler Grekoromen Güreş Şampiyonası'nda 1. oldu.
Basketbol Erkekler Türkiye Kupası finalini Efes Pilsen kazandı.
Ankara'da, Işık Bayraktar, yüksek atlamada 2.25'lik derecesiyle Türkiye rekoru kırdı.
4 Mayıs - Galatasaray, Türkiye Birinci Futbol Ligi şampiyonu oldu.
9 Mayıs - Bayanlar Voleybol Ligi'nde Vakıfbank şampiyon oldu.
11 Mayıs - PAF Ligi'nde Fenerbahçe şampiyon oldu.
Bratislava'da düzenlenen Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda 69 kiloda Yüksel Şanlı, 130 kiloda Aydın Polatçı şampiyon oldular.
12 Mayıs - Voleybol Erkekler A1 Ligi'nde Netaş şampiyon oldu.
13 Mayıs - Bariç, 3 trilyon karşılığında Fenerbahçe'ye transfer oldu.
15 Mayıs - Futbolda Başbakanlık Kupası'nı Fenerbahçe kazandı.
16 Mayıs - Futbolda Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı Beşiktaş kazandı.
18 Mayıs - İzmir Cahit Önen Atletizm Birinciliği'nde bayanlar 10 km. yürüyüşte Yeliz Ay 51.21.20'lik derecesiyle, bayanlar disk atmada Asiye Şevketoğlu 38.56'lık derecesiyle Türkiye rekoru kırdı.
Judo Avrupa Şampiyonası Açık Siklette Selim Tataroğlu, birinci oldu.
25 Mayıs - Minsk'deki Avrupa Boks Şampiyonası'nda 57 kilo boksörümüz Ramazan Phalani şampiyon oldu.
31 Mayıs - Fenerbahçe Bayan Atletizm Takımı transfer ettiği ünlü Marlene Ottey sayesinde Avrupa'da (A) Grubu'na yükseldi.
3 Haziran - Basketbol Erkekler Birinci Ligi'nde Ülkerspor şampiyon oldu.
5 Haziran - Binicilikte Ata Zorlu Türkiye Şampiyonu oldu.
13 Haziran - Litvanya'daki Avrupa Bilek Güreşi Şampiyonası'nda 60 kiloda Engin Terzi, 75 kiloda Ahmet Bozdemir altın madalya kazandılar.
21 Haziran - Cezmi Or Kupası Atletizm Yarışları'nda 2 bin metre erkeklerde Metin Sazak 5.06.73'lük derecesiyle 20 yıllık Türkiye rekorunu kırdı.
Arçelik Genç Erkekler Voleybol Ligi'nde şampiyon oldu.
1 Temmuz - İtalya'da Dünya Serbest Dalış Şampiyonası'nda Yasemin Dalkılıç serbest dalış ve nefes tutma müsabakasında dünya şampiyonu oldu.
6 Temmuz - Türkiye Gençler Atletizm Şampiyonası'nda bayanlar sırıkla atlamada Gülten Yörük, 2.80 metreyle bayanlar çekiç atmada Nesrin Kaya 54 metreyle Türkiye rekoru kırdılar.
12 Temmuz - 21 yaşındaki dünya Şampiyonu Bayan Haltercimiz Esma Can ilaç zehirlenmesi sonucu öldü.
21 Temmuz - İsrail'de yapılan Uluslararası Açık Atletizm Şampiyonası'nda 100 mete bayanlarda Aksel Gürcan (11.57), 100 metre erkeklerde Reşat Oğuz (10.38) Türkiye rekoru kırdılar.
22 Temmuz - Oğuz Kalkan 15 yıllık gülle atma rekorunu 65.49'a çıkardı. (15 cm daha fazla).
3 Ağustos - Galatasaray TSYD Kupası'nı kazandı.
9 Ağustos - Sofya'da Balkan Yüzme Şampiyonası'nda, bayanlar 200 metre kurbağalamada İlkay Dikmen, 2.39.15 ile Türkiye rekoru kırarak şampiyon oldu.
17 Ağustos - İstanbul'da Gençler Ligi 3. Kademe Atletizm Yarışları erkekler çekiç atmada Fatih Eryıldırım 66.93 metrelik derecesiyle Türkiye rekoru kırdı.
31 Ağustos - Balkan A Gençler Futbol Şampiyonası'nda Türkiye şampiyonluğu kazandı.
7 Eylül - Sofya'da 25. Balkan Binicilik Şampiyonası'nda Türkiye birinciliği elde etti.
Basketbolda Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı bayanlarda Galatasaray, erkeklerde Efes Pilsen kazandı.
13 Eylül - Ortaköy basketbol takımı lisans parası yatırmadığı için sahaya çıkamadı ve ligden çıkarıldı.
9 Ekim - Sofya'da düzenlenen Genç Erkekler Avrupa Halter Şampiyonası'nda 69 kiloda Yasin Arslan, Silkme ve toplamda 2 Avrupa, 1 Dünya rekoru kırdı.
11 Ekim - A Milli Futbol Takımımız Almanya'yı 1-0 yendi.
19 Ekim - Brezilya'da düzenlenen Dünya Karate Şampiyonası'nda Haldun Alagaş şampiyon oldu.
6 Kasım - Kupa Galipleri Kupası'nda Beşiktaş, İlk maçta 1-0 yenildiği Norveç'in Valeranga takımıyla İnönü Stadı'nda 3-3 berabera kalarak elendi.
11 Kasım - Finlandiya'da düzenlenen Dünya Halter Şampiyonası'nda Halil Mutlu 3 altın madalya birden kazandı.
24 Kasım - UEFA Galatasaray ile Juventus arasında 25 Kasım tarihinde oynanması gereken Şampiyonlar Ligi maçını "İki ülke arasındaki gergin ortam" nedeniyle 1 hafta erteledi.
27 Kasım - Kanada'da düzenlenen Dünya Kupası Yüzme Yarışları'nda, 100 metre sırtüstü müsabakalarına katılan Derya Büyükuncu 53.44'lük derecesiyle şampiyon oldu.
30 Kasım - Türkiye Olimpiyat Komitesi'nin kuruluşunun 90. Yıl anısına düzenlenen Olimpizm Kupası'nı Galatasaray Erkek Voleybol Takımı kazandı.

Trabzonspor da üçüncü sırada yer aldı. Ligde ilk 5'e giremeyen Beşiktaş Galatasaray'ı penaltılarla 4-3 yenip Türkiye Kupası'nı kazandı. Futbolda Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı Galatasaray'ı uzatma dakikalarında 2-1 yenen Beşiktaş müzesine taşırken, Başbakanlık Kupası maçında da Fenerbahçe, Trabzonspor'u 1-0 mağlup edip sezonu kupayla kapadı.

1998 yılı içinde Türk takımları Avrupa kupalarında istedikleri başarıyı elde edemediler. UEFA Kupası'nda mücadele eden Trabzonspor Polonya'nın Krakow ekibine üstünlük sağlayamayınca ön elemelerde Avrupa defterini kapattı. Türkiye'nin Kupa 3'teki diğer temsilcisi Fenerbahçe İsveç ekibi Göteborg'u eleyerek girdiği UEFA Kupası'nın birinci turunda İtalya'nın Parma ekibine elenmekten kurtulamadı. İstanbul'daki ilk maçı Moldova'nın golüyle 1-0 kazanan Sarı-Lacivertli ekip, deplasmanda rakibine 3-1 yenilince elenen taraf oldu.

Kupa Galipleri Kupası'nda Türkiye'yi temsil eden Beşiktaş 1. turdan başladığı Avrupa mücadelesinin ilk etabında Slovak ekibi Spartak Trnava'yı eleyip 2. tura çıktı. Kara Kartal'ın bu turdaki rakibi Norveç'in Valerenga takımıydı. Deplasmanda 1-0 yenildiği Kuzey ekibini İnönü Stadı'nda ağırlayan Beşiktaş, 3-0 öne geçmesine karşın 3-3'lük beraberlikle kupa dışı kaldı.

Türkiye'yi Avrupa kupalarında uzun süryle ile temsil eden tek takım ise Galatasaray'dı. Şampiyonlar Ligi ön elemelerinde İsviçre'nin Grasshoppers ekibini İstanbul'da 2-1, Zürih'te 3-2 yenerek Avrupa'nın en iyi 24 ekibi arasına kalan Sarı-Kırmızılılar, Juventus, Athletic Bilbao ve Rosenborg'un bulunduğu Şampiyonlar Ligi B Grubu'nda tam 4 hafta liderlikte kaldılar. Rosenborg'u 3-0, Athletic Bilbao'yu 2-1 yenip Juventus'la iki maçta da berabere kalan Galatasaray, lider olarak çıktığı son Bilbao maçını kaybedince çeyrek finalin eşiğinden dönmüş oldu.

BASKETBOL

Türkiye basketbolda genelde başarılı diyebileceğimiz bir yılı geride bıraktı. 1998 yılı içinde kulüp takımları ve milli takımlar başarılı sonuçlar aldılar. Basketbolda lig şampiyonluğunu bu sezon sürpriz bir ekip Ülkerspor kazandı. Play-Off finalinde Türkiye Kupası şampiyonu Efes'e üstünlük sağlayan Turuncu-Yeşilliler 4 yıl içinde 2'inci kez mutlu sona ulaştılar. Bayanlarda Galatasaray 8'i üst üste olmak üzere toplam 9'uncu şampiyonluğunu yakaladı.

Avrupa kupalarında ise en başarılı ekip yine Efes Pilsen'di. Avrupa Ligi'nde grup maçlarını lider tamamladıktan sonra çeyrek finalde İtalya'nın Benetton Treviso ekibine elenen Efes, Final-Four'un eşiğinden döndü.

Türkiye'yi bu kupada temsil eden diğer ekipler Ülkerspor ve Türk Telekom PTT ise arzuladığı sonuçları alamadılar. Avrupa Koraç Kupası'ndaki Türk takımları Darüşşafaka, Kombassan ve Galatasaray'la, bu yıl Saporta adını alan Kupa Galipleri'nde Tofaş'la Fenerbahçe ilk 16'dan öteye gidemediler.

Basketbol Milli Takımı, 31. Avrupa Şampiyonası Grup Elemeleri'nde İtalya'nın bulunduğu (E) grubunda liderliğe yükselip, finalleri garantiledi. İsveç, Gürcistan, Çek Cumhuriyeti, Letonya gibi ekiplere iç ve dış sahalarda üstünlük sağalayan basketbolcular, tek yenilgilerini İtalya'dan aldılar. Ümit Milli Basketbol Takımı ise Avrupa Şampiyonası finallerinde 3'üncü olarak bronz madalya kazandı...

Avrupa Ligi'nde Benetton ekibine elenen Efes, Final-Four'un eşiğinden döndü.

VOLEYBOL

Filede Erkek Voleybol Milli Takımı, ilk kez mücadele ettiği Dünya Şampiyonası Finalleri'ne grup maçlarında veda etti. Ancak Japonya'daki karşılaşmalarda Türkiye'nin yer aldığı grupta tur atlayan Yugoslavya'nın final oynaması dikkat çekti.

Türkiye Erkekler Birinci Ligi'nde NETAŞ, bayanlar liginde Vakıfbank şampiyon olurken, bu iki ekip Türkiye kupasında da mutlu sona ulaştılar. Avrupa kupalarında Vakıfbank bayan takımı Avrupa ikinciliğini yakaladı.

HENTBOL

Son dönemde büyük atılım yapan hentbolde en büyük başarı Cumhuriyet Lisesi'nin Dünya Şampiyonluğu ile geldi. Lig mücadelesinde Yeni Karamürsel bayanlar, ASKİ spor ise erkekler şampiyonluğunu kazandı. Ayrıca Erkek Hentbol Milli Takımı, Dünya Şampiyonası Elemeleri'nde aldığı İsrail ve Norveç galibiyetleriyle dikkat çekti. Güreşte Türkiye 1 yıl öncesini aradıysa da Uluslararası Güreş Federasyonları Birliği FILA, Avrupa şampiyonu olan Şeref Eroğlu'nu grekoromen stilde yılın güreşçisi seçti. Grekoromende stilde Hamza Yerlikaya,serbestte de Aydın Polatçı ve Yüksel Şanlı Avrupa Şampiyonluğunu yakaladılar.

Karatede Haldun Alagaş, Brezilya'daki Dünya şampiyonusında altın madalya kazandı. Türkiye'nin bilardodaki başarılı ismi Semih Saygıner ise 3 Bant Dünya Kupası'nın Antalya serisinde şampiyon oldu. Boksta yeni vatandaşlardan Ramazan Palani, Avrupa şampiyonluğu unvanını yakalarken, yüzmede Avrupa gençler rekortmeni Derya Büyükuncu, Kanada'daki Dünya Kupası'nda 100 metre sırtüstü dalında altın madalya kazanarak adını 1998'e yazdırdı. Binicilik Milli Takımı'nın Balkan şampiyonu olduğu, Bayan Atletizm Kros takımının da Avrupa şampiyonluğu yakaladığı 1998'in en ilginç olayı ise Dünya şampiyonu bayan halterci Esma Can'ın ilaç zehirlenmesinden ölmesiydi. Ayrıca Türk basketbolunun efsanevi antrenörü Aydan Siyavuş da 1998'de yaşamını yitirdi.

DÜNYADA SPOR

4 Ocak - 8 kez Wimbledon'u kazanan 92 yaşındaki ABD'li bayan tenisçi Helen Wills Moody öldü.

17 Ocak - Ünlü İtalyan kaleci Zenga 38 yaşında futbolu bıraktı.

19 Ocak - Fransa'da başlayıp, Senegal'de sona eren Paris-Dakar Rallisi'nde Motorsiklet kategorisinde Fransız Stephane Peterhansel, Otomobil kategorisinde Fransız Jean Pierre Fontenay 1. oldular.

7 Şubat - Budapeşte'de Kenyalı Daniel Kommen, 3000 metrede 7.24.90 ile salon dünya rekoru kırdı.

9 Şubat - Uluslararası Tokyo Maratonu'nu İspanyol Alberto Juzdado, parkur rekoru kırarak kazandı.

10 Şubat - NBA'de oynanan All-Star maçını, doğu karması kazandı. Michael Jordan MVP (En değerli oyuncu) seçildi.

18 Şubat - Nagano Kış Olimpiyatları'nın 11. gününde 10 bin metre hız pateninde Hollandalı Gianni Romme 13.15.33. ile Dünya rekoru kırdı.

20 Şubat - Stockholm'de Uluslararası Salon Atletizm Yarışları'nda Kenyalı Daniel Komen, 5 bin metre de 12.59.04. ile Dünya rekoru kırdı.

28 Şubat- Dünya şampiyonu Mozambikli bayan atlet Maria Mutola, 800 metrede 10 yıldır kırılamayan salon Dünya rekorunu 1.56.36.'lık derecesiyle kırdı.

1 Mart - Valencia'daki Avrupa Atletizm Şampiyonası'nda ingiliz atlet Ashia Hansen 3 adım atlamada 15.16 metre ile Dünya rekorunu kırdı.

9 Mart - Almanya'da yapılan salon turnuvasında sırıkla atlamada ABD'li Stacy Dragila ve çek Daniela Bartova 4.48'lik dereceleriyle Dünya rekorunu kırdılar.

15 Mart - Hollanda'da yapılan Hız Pateni Dünya Şampiyonası'nda alman Gunda Niemann Stirnemann 3000 metrede 4.05.08'lik derecesiyle Dünya rekorunu kırdı.

16 Mart - İsviçre'deki Dünya Kupası'nı kazanan ve kariyerindeki 50. Dünya Kupası'nı alan ünlü italyan kayakçı Alberto Tomba sporu bıraktı.

29 Mart - NBA'de Atlanta'da oynanan Atlanta Hawks - Chicago Bulls maçında 62 bin 46 seyirci ile NBA rekoru kırıldı.

7 Mayıs - UEFA Kupası'nı İnter Milan kazandı.

21 Mayıs - Şampiyonlar Ligi'ni Real Madrid kazandı.

2 Haziran - Avustralya Susie Maroney, 193 kilometre yüzerek, açık denizde yeni bir Dünya rekoru kırdı.

11 Haziran - Fransa 98 Dünya Kupası başladı.

14 Haziran - Helsinki'de 5000 metrede Etiyopyalı Haile Gebrselassie, 12.39.36 ile Dünya rekoru kırdı.

16 Haziran - NBA'de Chicago Bulls şampiyon oldu.

12 Temmuz - Fransa 98 Dünya Kupası'nda Hırvatistan 3. oldu.

13 Temmuz - Fransa 98 Dünya Kupası'nda Fransa şampiyon, Suker gol kralı, Zidane'da kupanın yıldızı oldu.

10 Ağustos - 13. Dünya Basketbol Şampiyonası'nı Yugoslavya kazandı.

22 Ağustos - Trinidad Tobago'lu Dwight Yorke 20 milyon dolar; yaklaşık 5 trilyon lira karşılığında Manchester Unt.'a transfer oldu.

22 Eylül - Amerikalı ünlü atlet Griffith Joyner öldü. Bayanlar 100 ve 200 metrede Dünya rekortmeni 38 yaşındaki Joyner, geçirdiği kalp rahatsızlığı sonucu yaşamını yitirdi.

20 Ekim - Nevada Eyalet Spor Komisyonu, Mike Tyson'a boks lisansını geri verdi.

29 Ekim - Uluslararası Voleybol Federasyonu oyun süresini kısaltmak için her setin tie-break (her hatanın sayı olması) kuralına göre oynanmasına karar verdi.

2 Kasım - Formula 1'de McLaren'in Finli pilotu Mika Hakkinen şampiyon oldu.

9 Kasım - UEFA tribünlerden atılan yabancı maddeler nedeniyle İtalya'nın Fiorentina takımını kupadan ihraç etti.

1) Akira Kurosawa, 2) Ali Ulvi, 3) Afife balesi, 4) Red Giselle, 5) Titanic, 6) Milva, 7) Frank Sinatra, 8) Rolling Stones

Anılarımızdan arta

1) Bütün filmlerinin senaryo yazımına katılan, genellikle ileri sanayi toplumlarında bireyin yalnızlığı, insanlar arası iletişimin olanaksızlığı, çiftin, ailenin mutsuzluğa mahkûm olması gibi temaları işleyen, tiyatro ve opera çalışmalarıyla da tanınan, 14 Temmuz günü 80. yaşına giren ünlü yönetmen kimdir?

2) Yedi Samuray, Yaşamak ve Rashomon gibi filmlerle doğuyu batıya taşıyan, 1990 yılında Yaşam Boyu Başarı Oscarı'nı alan ve 6 Eylül'de yaşama veda eden Japon yönetmen kimdir?

3) Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan kazanan İtalyan filminin ve yönetmeninin adını anımsıyor musunuz?

4) Yeni albümleri Bridges to Babylon'un tanıtım turnesi kapsamında 19 Eylül akşamı Ali Sami Yen Stadyumu'nda rock'severlerle buluşan efsanevi grubun ismi?

5) Fransa'nın en saygın edebiyat ödüllerinden Bordeaux Kitap Fuarı 'Ecureuil' Yabancı Edebiyat Ödülü bu yıl hangi Türk yazarına verildi?

6) Caz müziğinin vaftiz annesi olarak tanınan, profesyonel şarkıcılığa 18 yaşında Lionel Hampton'ın orkestrasında başlayan, 1997 yılında Clinton'dan Ulusal Sanatlar Madalyası ödülünü, 1988'de de en iyi kadın caz vokalisti dalında Grammy ödülünü kazanan, 69 yaşında pankreas kanserinden ölen ünlü caz efsanesi kimdi?

7) Hayatı, okumak, çizmek ve yazmakla geçen, 31 Ocak günü yitirdiğimiz, gazetemiz çizeri kimdir?

8) Bu yıl 100. doğum yılı pek çok ülkede çeşitli etkinliklerle kutlanan ünlü Alman tiyatro yazarı ve kuramcısı?

9) Bestesini Turgay Erdener'in yaptığı, koreografisini Beyhan Murphy'nin gerçekleştirdiği, orkestra şefliğini de Rengim Gökmen'in üstlendiği Afife balesini hangi topluluk sundu?

10) 'Sokağa Çıkma Yasağı' adlı oyunuyla Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü kazanan tiyatro sanatçımız?

11) 17. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin Uluslararası Yarışma Bölümü'nde Altın Lale'yi kazanan İranlı yönetmen ve filminin adını anımsıyor musunuz?

12) 2. Afife Tiyatro Ödülleri'nde yılın en başarılı prodüksiyonu ödülünü kazanan ve Avni Dilligil Tiyatro Ödülleri'nde en başarılı yapım seçilen topluluğun ve oyunun ismini anımsayabildiniz mi?

13) Sait Faik Abasıyanık Hikâye Yarışması'nın ödülünü paylaşan yazarlarımız ve yapıtlarının adları?

14) Şarkıları ve filmleriyle milyonlarca hayran kazanan, 60 film çeken, 9 Grammy ve 1 Oscar kazanan, geçen mayıs ayında yaşama veda eden The Voice (Ses) lakaplı ünlü sanatçının adı nedir? Sanatçı soket çoraplarıyla dans ettiği müzikal filmlerin yanı sıra 'İnsanlar Yaşadıkça' gibi önemli yapıtlara imza attı, mafya babalarıyla dost oldu, FBI ile başı derde girdi, politikayla ilgilendi.

15) 52. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye Ödülü'nü kazanan Yunanistanlı yönetmen ve filminin adı?

16) 70. Oscar Ödülleri'ne 14 dalda aday olan ve 11 dalda ödül kazanan film ve yönetmeninin adı?

17) 6 Ağustos'a yaşamını yitiren, 20. yüzyılın son büyük Rus bestecisi olarak değerlendirilen sanatçı kimdir?

18) Bu yıl, didaktik düş gücüne dayanan ve ironi içeren gerçeklik öğesi güçlü yapıtlarıyla Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Portekizli yazar kimdi?

19) Tartışmalı Altın Portakal Ödülleri'nde en iyi kadın ve erkek oyuncu ödüllerini hangi oyuncular, hangi filmlerle kazandı?

20) 9 Ağustos günü geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını

kalanlara ne denir?

yitiren öykü ve roman yazarımız kimdir?

21) 10. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'nin açılışını gerçekleştiren, Giorgio Strehler'in Brecht kadını olarak tanınan İtalyan sanatçı kimdir? Kızıl saçlarıyla tanınan sanatçı sahnede bir kez daha Brecht parçalarını yorumlamıştı.

22) 'Cam Temizleyicisi' adlı yapıtla 10. Uluslararası İstanbul Tiyatro Festivali'ne katılan Alman dans tiyatrosunun ünlü ismi ve topluluğunu anımsayabildiniz mi?

23) Bu yıl, Afife Ödülleri'nde Muhsin Ertuğrul Ödülü'nü, Avni Dilligil Tiyatro Ödülleri'nde Jüri Özel Ödülü'nü alan, 70. yaşıyla birlikte 50. sanat yaşamını da kutlayan ünlü tiyatro sanatçımızı anımsadınız mı?

24) Tarih Vakfı'nın Cumhuriyet'in 75. yılı etkinlikleri kapsamında Tarihi Darphane Binaları'nda gerçekleştirdiği, pek çok etkinliği içinde barındıran kapsamlı serginin başlığı neydi?

25) Doğumunun yüzüncü yılında yapıtlarının yeniden basımlarıyla andığımız Türkçenin özleşmesi konusunda verdiği çabalarla tanınan eleştirmeci, denemeci, dilci ve çevirmen kimdir?

26) İngiliz şiirinin en önemli isimlerinden biri sayılan, 1963 yılında eşi Sylvia Plath'ın ölümünün ardından uzun süre sessiz kalan, İngiliz Kraliyet ailesinin saray şairi (Poet Laurette) seçilen, ekim ayında 68 yaşında yitirdiğimiz İngiliz yazar ve şair kimdir?

27) İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nin Youri Vamos'un koreografisiyle ilk kez bale olarak Carl Orff'un müziğinden yola çıkılarak sergilediği yapıtın adı nedir?

28) Nisan ayında 84 yaşında yaşamını yitiren Nobel ödülü sahibi ünlü Meksikalı ozan, oyun yazarı, denemeci ve eleştirmen. Şiirlerinde Meksika halk edebiyatıyla gerçeküstücülüğü bağdaştıran, gerek şiirlerinde, gerekse düzyazılarında yalnızlık konusunu işleyen yazar Meksika'nın en önemli şair ve politik yazarlarından biriydi.

29) St.Petersburg Bale Tiyatrosu'nun İstanbul'da sahnelediği, ünlü balerin Olga Spessivtseva'nın yaşamını anlatan gösterinin ismi neydi?

30) Beethoven, Chopin ve Brahms'tan sonra bu kez Rahmaninov'un tüm piyano eserlerini 10 CD'de toplayan ünlü piyanistimiz kim?

YANITLAR

1) INGMAR BERGMAN
2) AKIRA KUROSAWA
3) 'COSI RIDEVANO' / GIANNI AMELIO
4) ROLLING STONES
5) YAŞAR KEMAL
6) BETTY CARTER
7) ALI ULVI
8) BERTOLT BRECHT
9) MODERN DANS TOPLULUĞU
10) CIVAN CANOVA
11) JAFAR PANAHI / AYNA
12) TİYATRO STÜDYOSU / BALKON / BAŞAR SABUNCU
13) ORHAN DURU / 'FIRTINA', ERDAL ÖZ / 'SULAR NE GÜZELSE'
14) FRANK SINATRA
15) THEO ANGELOPOULOS / 'SONSUZLUK VE BİR GÜN'
16) TITANIC / JAMES CAMERON
17) ALFRED SCHNITTKE
18) JOSE SARAMANGO
19) YELDA KAYMAKÇI / 'YARA', ERKAN CAN / 'GEMİDE'
20) BEKİR YILDIZ
21) MILVA
22) PINA BAUSCH / WUPPERTAL DANS TİYATROSU
23) YILDIZ KENTER
24) ÜÇ KUŞAK CUMHURİYET SERGİSİ
25) NURULLAH ATAÇ
26) TED HUGHES
27) CARMINA BURANA
28) OCTAVIO PAZ
29) RED GISELLE
30) İDİL BİRET

Temmuz

● İzmir DGM'de DHKP-C davasından yargılanan ve duruşmaya "sağ aldınız sağ istiyoruz" yazılı tişört giyerek gelen Oktay Zeydan ve Fatih Önder, "örgütlü suçtan" dolayı en üst cezaya mahkûm edildiler. Sanıklar 21'er yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. ***1 Temmuz***

● Adana ve Ceyhan'da depremden sonra sürdürülen enkaz kaldırma çalışmalarında ceset sayısı 144'e çıktı. ***1 Temmuz***

● Sıvas'ta 1993 yılında şeriatçıların katlettiği 37 kişi için çeşitli etkinlikler düzenlendi. Sıvas'ta kitle örgütleri temsilcileri, Madımak Oteli önünde karanfiller bırakarak sessizce ayrıldılar. ***2 Temmuz***

● Üniversite harçlarını protesto etmek için Meclis'te pankart açan öğrencilerin hapis cezası kaldırıldı. Daha önce 1 yıl 3'er ay cezaya çarptırılan 8 öğrencinin davası Yargıtay'dan geri dönmüştü. ***3 Temmuz***

● Enerji sektöründe şimdiye kadar gerçekleştirilen 45 özelleştirme işleminde devletin 25 dağıtım şebekesinden 12 milyar dolar, 10 termik santralın satışından da 9 milyar dolar zara göreceği belirtildi. ***6 Temmuz***

● İşadamı Zeki Küçükberber'in oğlu Bora ile dalış hocası Ferit Taner Aşar, Keşan'ın İbrice Limanı'nda yaptıkları dalışta vurgun yiyerek öldüler. Bora Küçükberber'in cesedi tüm aramalara rağmen bulunamadı. ***6 Temmuz***

● Güvenlik ve istihbarat birimleri, irtiaci faaliyetlerin Üsküdar, Bağcılar, Fatih, Beykoz, Sultanbeyli ve Sarıyer ilçelerinde yoğunlaştığını belirledi. Bazı kaymakamların irticayla mücadele etmek bir yana, şeriatçıların faaliyetlerini desteklediklerini belirtilen istihbarat raporunda bazı ibadet yerlerinin şeriatçı terör örgütlerinin üssüne dönüştüğü kaydedildi. *7 Temmuz*

● Başbakan Mesut Yılmaz'ın Makedonya'ya yaptığı ziyaret sırasında meydana gelen trafik kazasında Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen, ANAP Milletvekili Şinasi Altıner ve Milliyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Fikret Bila yaralandı. *7 Temmuz*

● DYP'den ihraç edilenlerin geri dönebilmesi için Genel İdare Kurulu'ndan af kararı çıkarıldı. ***8 Temmuz***

● Mısır Çarşısı'nda meydana gelen patlamada 7 kişi öldü, 7'si yabancı uyruklu 120 kişi yaralandı. Büfe sahibi, patlamaya tüpün değil, bombanın neden olduğunu belirtirken, uzmanlar bomba izine rastlanamadığını söyledi. ***9 Temmuz***

● Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca, 6 enerji dağıtım bölgesinde görevlendirilen şirketlere karşı yürütülen hukuk mücadelesinde, TEDAŞ'taki özelleştirmelerden kamunun zarar gördüğü resmen itiraf edildi. ***12 Temmuz***

● PKK, Hakkâri'nin Kamışlı köyünde devriye görevi yapan askeri time pusu kurdu. Saldırıda, 17 asker şehit oldu. ***15 Temmuz***

● Özelleştirme Yüksek Kurulu, POAŞ'ın blok olarak satılan yüzde 51'lik hissesini, ihalede birinci sırada yer alan Hayyam Garipoğlu'na değil Türkiye İş Bankası, Bayındır Holding, Park Holding ve PÜAŞ'ın oluşturduğu konsorsiyoma verdi. ***15 Temmuz***

● Yargıtay, Göktepe'nin katledilmesiyle ilgili kararı eksik soruşturma gerekçesiyle bozdu. ***17 Temmuz***

● TBMM Anayasa-Adalet Karma Komisyonu, Genel Kurul Salonu'nun yenilenmesi sırasında görevini kötüye kulanmakla suçlanan eski TBMM Başkanı Mustafa Kalemli'nin dokunulmazlığının kaldırılmasını kararlaştırdı. ***17 Temmuz***

● Aydın'da bir araya gelen baro başkanları saldırgan polisleri koruyanlara karşı yürüdüler. Başkanlar, Başbakan Yılmaz'a, İçişleri Bakanı Murat Başesgioğlu'na ve görevlerini yapmayan savcılara tepkilerini gösterdiler. ***18 Temmuz***

● Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun Çernobil'deki nükleer kazanın ardından radyasyondan etkilenen çayların 4 bin 500 tonunu Elmadağ'a gömmeye hazırlandığı bildirildi. ***19 Temmuz***

● Batı Çalışma Grubu'nun tespitlerine göre şeriatçıları destekleyen ya da bu grupların kontrolünde olan 5 bini özel dershane ve kurs olmak üzere 5 bin 854 eğitim kurumu var. Şeriatçılara destek veren 124 radyo, 41 televizyon, 5 bin 200 yerel gazete ve dergi, sayısız yayınevi, 4 bin 500 vakıf, 40 vali, 89 vali yardımcısı ve 300 dolayında kaymakam ile çok sayıda milletvekilinin bulunduğu saptandı. ***20 Temmuz***

● Tansu Çiller'in kuşkulu serveti ile ilgili Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'nın kıskacında sıkışan bazı DYP'liler, TBMM Tansu Çiller'in Malvarlığı'nı Soruşturma Komisyonu'nda terör estirdiler. ***22 Temmuz***

● Akkuyu nükleer santralı ihalesine giren NPI'ın tanıtım toplantısı Greenpeace eylemcileri tarafından protesto edildi. ***22 Temmuz***

● Sansürün kaldırılışının 90. yıldönümünde Türkiye'de halen sansürün sürdüğü bildirildi. ***23 Temmuz***

● KKTC'ye ilk kez resmi ziyarette bulunan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, barış suyu projesini başlattı. ***25 Temmuz***

● Burdur Cezaevi'nden firar eden Kürşat Yılmaz Bulgaristan'da yakalandı. ***25 Temmuz***

● Grevdeki Türk Harb-İş Sendikası üyesi işçilerle görüşmek isteyen Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'in İncirlik Üssü'ne girmesine izin verilmedi. ***27 Temmuz***

● TBMM Komisyonu'nda sıkışan Özer Çiller'in yanıtları doyurucu bulunmadı. Çiller, ABD'deki şirketleri GCD INC.'e Marsan Marmara Holding aracılığıyla transfer edilen 925 bin doların kaynağını gösteremezken, kayınvalidesinden kalan paralarla ilgili de "bizden de saklamış, bir çıkının içinden çıktı" açıklamasını yaptı. ***28 Temmuz***

● DSP içinde antidemokratik örgütlenme anlayışı ve özelleştirme politikalarına karşı tutumuyla tanınan DSP Zonguldak Milletvekili Mümtaz Soysal, partisinden istifa etti. ***29 Temmuz***

● Rekabet Kurulu, POAŞ'ın yüzde 51 hissesinin blok olarak Türkiye İş Bankası-Bayındır-Park Holding ve PÜAŞ konsorsiyumuna satılmasına koşullu olarak izin verdi. ***30 Temmuz***

● DSP'den istifa eden Mümtaz Soysal, DSP'nin tarikatlara ödün verdiğini söyledi. ***30 Temmuz***

Akkuyu nükleer santralı ihalesine giren NPI'ın tanıtım toplantısı Greenpeace eylemcileri tarafından protesto edildi.

Ağustos

● Hükümet, Atatürk'ün Ankaralılara bağışladığı Atatürk Orman Çiftliği'nin arazisini, Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikle imtiyaz niteliğinde "kira"ya verme ve ayrıca takas amaçlı "trampa"yla peşkeş çekme kararı aldı. ***1 Ağustos***

●ANAP'ın Merkez Karar ve Yönetim Kurulu toplantısında "Geniş kapsamlı affa hayır" kararı çıkarken DSP de "kısmi af" noktasına geldi. ***3 Ağustos***

●Yüksek Askeri Şûra'da (YAŞ), 2000'li yıllarda Türk ordusunu yönetecek kadrolar belirlendi, emekliye ayrılan Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın yerine Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu getirildi. ***3 Ağustos***

● İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Akın Birdal'a silahlı saldırı düzenleyen sanıklar, Ankara 1 No'lu DGM'de yargılanmaya başlandı. ***3 Ağustos***

● Cezayir'de, İslamcılar ülkenin güneybatısındaki Fidh El-Klah'ta yola barikat kurup bir otobüsü durdurarak içindeki 40 yolcuyu öldürdü. ***3 Ağustos***

● Çin'de yağmurlar sonucu 10 bin hektar tarım alanı sular altında kaldı, Güney Kore'de 100'den fazla insan sel sonucu hayatını kaybetti. ***3 Ağustos***

● Irak sınırı boyunca uzanan Kato Dağı'nda konuşlanan Beytüşşebap İncebel Taburu'na bir grup PKK'li tarafından ağır silahlarla saldırı düzenlendi. Çıkan çatışmada 15 asker öldü, 25 asker yaralandı. ***4 Ağustos***

● Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valiliği, Şırnak, Hakkâri ve Van'da 31 Temmuz'dan beri gerçekleştirilen operasyonlarda 165'i ölü, toplam 172 teröristin etkisiz hale getirildiğini açıkladı. ***5 Ağustos***

● Van'ın Bahçesaray ilçesinde yol kesen PKK'liler, Belediye Başkanı Naci Orhan'ın da aralarında bulunduğu 4 kişiyi kaçırdı. ***6 Ağustos***

● Çin'de Otto tayfunu ile birlikte etkisini arttıran seller, 5 milyon 600 bin evin yıkılmasına, toplam 13 milyon 800 bin kişinin evlerini terk etmesine yol açtı. ***6 Ağustos***

● Türk Silahlı Kuvvetleri'nde (TSK) terfi ve atama işlemlerinin görüşüldüğü Yüksek Askeri Şûra'nın (YAŞ) ağustos ayı olağan toplantısı sona erdi. ***6 Ağustos***

● Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombası atılmasının 53'üncü yıldönümünde bomba sonucu ölenler anıldı. ***6 Ağustos***

● Kenya ve Tanzanya'da ABD elçiliklerini hedef alan bombalı saldırılarda 85 kişi öldü, 1000'e yakın kişi yaralandı. ***7 Ağustos***

● Öykü ve roman yazarı Bekir Yıldız, geçirdiği kalp krizi sonucu öldü. ***8 Ağustos***

● Trabzon'un Beşkey beldesinde şiddetli yağışlar sonucu meydana gelen selde 60 yurttaş kayboldu, binalar yıkıldı ve 50 araç çamur altında kaldı. ***9 Ağustos***

● Trabzon'un Çaykara ilçesine bağlı Uzungöl beldesinde bir otel sahibi, terörist oldukları öne sürülen kişilerce öldürüldü. ***10 Ağustos***

● Tanzanya'da, ABD Büyükelçiliği'ne düzenlenen eylemle ilgili olarak, 1'i Türk olmak üzere yabancı uyruklu 14 kişi yakalandı. ***11 Ağustos***

● Hükümetin, fındık, buğday ve şekerpancarı alımları için 650 trilyon lira vermeyi öngörmesi, seçim yatırımı olarak nitelendirilerek Yüksek Planlama Kurulu'nda yoğun tartışmalara neden oldu. ***11 Ağustos***

● Van'ın Erciş ilçesine bağlı Kocapınar Beldesi Belediye Başkanı İdris Meydan, bir grup PKK'li tarafından öldürüldü. ***11 Ağustos***

● "Kara Ses" olarak da bilinen ve Almanya'da ölen Cemalettin Kaplan'ın video kasetlerini ve okullara başörtüsü zorunluluğu konulması yönünde bildiri dağıttıkları öne sürülen 4'ü tutuklu 6 sanığın İstanbul 1 No'lu DGM'de yargılanmasına devam edildi. ***11 Ağustos***

● İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi önündeki çevik kuvvet otobüsüne yönelik bombalı saldırı sonucu 1'i polis memuru 4 kişi yaralandı. ***14 Ağustos***

● Maliye Bakanlığı, genel kurul ihalesini Meclis adına gerçekleştiren Emlak Konut AŞ, ihaleyi alan Mesa-Nurol ortaklığı ve salonun elektronik oylama sistemini gerçekleştiren Siemens firması aleyhine 2.7 trilyon liralık tazminat davası açtı. ***15 Ağustos***

● Kuzey İrlanda'nın Omagh kentinde bir alışveriş merkezinin yakınlarındaki bir araca konulan bombanın patlaması sonucu 28 kişi öldü, 220 kişi yaralandı. ***16 Ağustos***

● ABD Başkanı Bill Clinton, seks skandalıyla ilgili olarak büyük jüri önüne çıktı. Clinton, ifadesinde Monica ile ilişkisini kabul etti. ***17 Ağustos***

● Rusya'da devalüasyon ve moratoryum ilan edildi, karar Avrupa ve Tokyo borsalarını etkiledi. ***17 Ağustos***

● Ülkücü mafya lideri Alaattin Çakıcı, Fransa'nın Nice kentinde yakalandı. ***17 Ağustos***

● Alaattin Çakıcı'nın dünyada rahatça dolaşmasını sağlayan ve "Turizm Bakanlığı Müşaviri" sıfatıyla Nedim Acar adına düzenlenen 6 yıl süreli sahte kırmızı pasaportun nasıl, nerede ve kimler tarafından hazırlandığı soruşturulmaya başlandı. ***18 Ağustos***

● Ülkücü mafya babası Alaattin Çakıcı, çıkarıldığı Fransız mahkemesinde tutuklandı. ***19Ağustos***

● Mafya lideri Sedat Peker, Romanya'nın Bükreş kentinden özel bir uçakla İstanbul'a gelerek teslim oldu. ***19 Ağustos***

● ABD, Afganistan ve Sudan'daki "terör örgütlerine ait kamplara" füze saldırısı düzenledi. Sudan'daki saldırıda çok sayıda insan öldü, 300'den fazla kişi kayboldu. Afganistan'da da 21 kişi öldü, 40 kişi yaralandı. ***20 Ağustos***

● Gazetemiz Başyazarı Nadir Nadi, ölümünün 7'nci yıldönümünde düzenlenen törenlerle anıldı. ***20 Ağustos***

● İşçi Partisi İstanbul İl Başkanı Turan Özlü, İSKİ'nin 1 Temmuz 1997 tarihinde kapalı zarf usulü ile gerçekleştirdiği 'düktil font' boru ihalesinde Suudi şirketin kayrılarak hile yapıldığını öne sürdü. ***22 Ağustos***

● ABD ile Çin'deki Türk büyükelçiliklerine gönderilerek kızağa alınan MİT mensubu Mehmet Eymür ve Yavuz Ataç hakkında mafya babası Çakıcı'nın Fransa'nın Nice kentinde yakalanmasından aylar önce haklarında soruşturma başlatıldığı ortaya çıktı. ***22 Ağustos***

● Tel Aviv kentinde çöp kutusuna bırakılan bombanın patlaması sonucu 21 kişi yaralandı. ***27 Ağustos***

● Zafer Bayramı düzenlenen törenlerle coşkuyla kutlandı. ***30 Ağustos***

Kuzey İrlanda'nın Omagh kentinde bir alışveriş merkezinin yakınlarındaki bir araca konulan bombanın patlaması sonucu 28 kişi öldü, 220 kişi yaralandı.

Kriz hem işçiyi hem üreticiyi vurdu

Ekonomik bunalım başta tekstil olmak üzere demir-çelik, deri ve otomotiv sektörlerini derinden sarstı. Zora düşen sanayici hükümetten destek bekler ve istediklerinin birçoğunu alırken en büyük darbe orta direğe ve çalışana vuruldu. Türk-İş, DİSK ve Hak-İş tarafından yapılan hesaplamalar, yılın son aylarında ekonomik kriz nedeniyle işten çıkarılan işçi sayısının 104 bin 116'ya ulaştığını ortaya koydu.

Ekonomide yaşanan kriz özellikle tekstil sektörünü vurdu.

FATMA KOŞAR

Sektörler **"üretim kapasitelerini"** düşürdükleri 1998 yılını **"krize karşı alınabilecek önlemleri"** konuşarak geçirdi. Yılın başlarında **"ürettiklerini satamamaktan"** yakınan sektörler, daha sonraki aylarda iç ve dış piyasada yaşanan daralmanın da etkili olduğu finans sıkıntısıyla karşı karşıya kaldı. Sektörlerde yaşanan sıkıntı ihracat rakamlarına yansıdı. Türkiye'nin ihracatının gerilemesinde, söz konusu sektörlerde yaşanan sıkıntılar kadar, bavul ticaretinin de kimilerince beklenen, kimilerine göre ise **"sürpriz"** olan **"hazin sonu"** etkili oldu. 1998 yılı içinde resmi istatistikler tarafından da yarı yarıya düştüğü kabul edilen **"gizli kurtarıcı"** bavul ticareti, Rusya'nın para biriminin değerini düşürmesiyle büyük darbe aldı. Üretimde kapasite kullanım oranı 1998 yılının son aylarında yüzde 70'ten yüzde 50'ye düştü. Henüz açıklanmayan aralık ayı rakamının da yüzde 40'a düşeceği tahmin ediliyor. Talebin azalmasıyla üretim kapasitesini düşürmek zorunda kalan reel sektörlerdeki bu durum, sanayi sektöründe üretimin yaklaşık 4 yıldan sonra ilk kez 1998 yılında eksiye geçmesine de yol açtı. Sanayi üretimi bu yılın ağustos ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0.1 oranında azaldı. Üretim sektörünün yıl içinde yaşadığı sıkıntı çalışanları da zora soktu. Türk-İş, DİSK ve Hak-İş tarafından yapılan hesaplamalar, yılın son aylarında ekonomik kriz nedeniyle işten çıkarılan işçi sayısının 104 bin 116'ya ulaştığını ortaya koydu. Üç işçi sendikasına ulaşan rakamlara göre, Türk-İş'e bağlı 52 bin 909, Hak-İş'e bağlı 17 bin 500, DİSK'e bağlı 16 bin 871, sendikasız da 16 bin 836 işçi işten çıkarıldı.

Tekstil ve konfeksiyon...

Türkiye'nin lokomotif sektörü tekstil ve konfeksiyon yıla başlarken konuşulan ve birkaç ay içinde etkisi **"iyice"** hissedilen **"mali sıkıntı dalgasının"** altında kalırken, yılın sonuna doğru geçmişte sektörün övünç kaynağı olan önde gelen üretim merkezleri **"iplikle boğulan şehirler"** olarak anılmaya başlandı.

1998 yılına, bir önceki yılın ortalarında bankalarca yayımlanan **"tekstildeki riskli firmaların yer aldığı kara listeyle"** giren sektör temsilcileri, yılı finans kesimiyle **"kavgalı geçirdi"**. Tekstil ve konfeksiyon sektörünün aylarca başını ağrıtan ve Türkiye'de ilk kez hazırlanan **"kredi ilişkisine girilmesinde sakıncalı firmaların yer aldığı liste"**nin piyasada gizlice dolaşması, yüksek olması nedeniyle finans kesimini cezbeden devletin faizlerine daha da yönelinmesine yol açtı ve sektör bankalardan kredi alamaz duruma geldi. Bu gelişmeler dışında sektörün krize girmesinde etkili olan başka nedenler de vardı;

- Güneydoğu Asya'da başlayan ardından Rusya ve Latin Amerika'yı etkisi altına alan küresel krizin tüm dünyada büyüme hızını yavaşlatması
- Gümrük Birliği gereği yerine getirmek zorunda olduğumuz yükümlülükler sonucu Güneydoğu Asya ülkelerinden Türkiye'ye gelen ucuz hammaddenin kısıtlanmış oluşu.
- Sanayi yatırımlarında 2. sınıf teknoloji kullanılıyor olması. 1964 yılında sanayiciyi teknoloji yatırımını teşvik etmek amacıyla uygulamaya aldığı ve girişimciye belirli oranlarda ve belirli süreler içinde vergi muafiyeti anlamına gelen **"yatırım indirimi"**nin 1980'li yılların **Özal** politikaları sayesinde **"yeni makine"** koşulunun kaldırılmasıyla asıl amacı dışında kullanılmaya başlanması. Giderek

Enflasyonla mücadelede arpa boyu yol

Enflasyon, 1998 yılında da gazetelerin üçüncü sayfalarında yer alan cinayet, intihar haberlerinin yalnızca **"aşk kapsamlı"** olmaktan çıkmasına yol açtı...

Dar gelirlinin kara yazgısı, kronik hastalığımız enflasyon, daha önce olduğu gibi geçen yıl içinde de sanayicisiyle, ücretlisiyle toplumda hemen hemen her kesimin şikâyet konusu olmayı sürdürdü.

Geçen yıl, ekonomi uzmanlarınca yapılan hemen hemen her sorun sıralamasında en başlardaki yerini korumayı sürdüren enflasyon, yıl sonuna doğru küresel kriz sonucunda ortaya çıkan iç ve dış piyasalardaki durgunluğun etkisiyle düşme eğilimine girdiyse de, yıl genelinde dar ve sabit gelirlinin belini doğrultmasına izin vermedi.

Alışverişten diğerine aynı ürünün nasıl pahalandığını şaşırarak izleyen halk için içte ve dışta yaşanan pek çok gelişme ve değişkenlik içinde fiyat takibi zorlaştı.

1998 yılına **"KİT ürünlerine 6 ay zam yapmama kararı"**yla giren ANASOL-D hükümeti, Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) isteği doğrultusunda bu kararından çark etti. Hükümet **"enflasyonu düşürme tartışmalarının en alevlendiği sırada"** bile dar ve sabit gelirlinin bütçesinde delik açan fiyat düzenlemeleri yapmaktan kaçınmadı. 1998 yılının ilk 6 ayında, gazetelerde yer alan haberlerde **"fiyat artışının kaçınılmaz olduğu, yoksa yüklü oranda zam yapılmak zorunda kalınabileceği"** yönündeki açıklamalar, arkası gelmeyen zamların habercisi oldu. Böylelikle, başlarda özel sektöre de **"zam yapmama çağrısında bulunan"** hükümetin ekonomi kurmaylarının **"samimi"** olmadığı ortaya çıktı.

ANASOL-D'nin iktidara geldiği Mayıs 1997'de yüzde 78 civarında olan yıllık enflasyon, yapılan fiyat ayarlamaları sonucunda 1998 yılına yüzde 90'ları devirerek girdi. Ocak-şubat aylarında ortalama yüzde 95'e çıkan yıllık enflasyon rakamı, bu tarihten sonra yaklaşık 2-3 ay boyunca yüzde 80'lerde ve yaz aylarında da yüzde 70 civarında seyretti.

Enflasyonu yüzde 70'lerden neredeyse yüzde 100'lere çıkaran hükümet, aldığı seviyeye indirmeyi **"başardı"**.

Yaz aylarını kan kaybederek geçiren enflasyon canavarı, kış harcamalarıyla hükümetin ekonomi kurmaylarını **"şaşırtacak"** oranda yükseldi. Eylül ayında **"beklenenin üzerinde"** artan yıllık enflasyon 12 aylık ortalamaya göre tüketici fiyatlarında yüzde 80.4 gerçekleşti. Enflasyon, geride bıraktığımız son 2 ayda ise **"küresel kriz ve Türk üretim sektöründe yaşanan sıkıntılar sonucu"** piyasanın daralmasıyla yara aldıysa da yükselmeye ara vermedi. Kasım ayında, 12 aylık ortalamaya göre yıllık enflasyon tüketici fiyatlarında 87.3, toptan eşya fiyatlarında yüzde 75 olarak gerçekleşti. Sanayicinin aylardır göz yaşı dökmesine neden olan **"piyasadaki daralma"**nın Türkiye'de yıllardır beslenen enflasyon canavarını zayıflatması, hatta yüzde 50-60 civarına kadar düşürmesi beklenirken 98 yılı **"beklenen tarihi anı yaşamadı"**.

ülkenin eski makine hurdalığına dönmesi. Verimliliğin düşmesiyle dış ticarette rekabet şanşımızın azalması.
-Enflasyonun hızlı artışı yüzünden halkın büyük bir kesiminin daha kalitesiz, ucuz ve taklit mala kayması. Kaliteli mal piyasasının daralması.
-Finansal liberasyonun denetimsiz uygulanması ile özel sektörün bir anda aşırı genişlemeye gitmesi. Türkiye'de 2 milyon kişiyi doğrudan ve 6 milyon kişiye de dolaylı olarak istihdam alanı olduğu belirtilen tekstil ve konfeksiyonda, 1998 yılının ortalarında yükselen "tasarruf" çağrılarını, işten çıkarmalar takip etti. Tekstil ve konfeksiyon sektöründe yaşanan krizin faturası, yıl boyunca süren işten çıkarmalarla çalışana çıkarıldı. Sendikalar, sektörün kayıt dışı işçi çalıştırması nedeniyle işten çıkarılanların sayısını tespit etmekte zorlanırken, çıkarılanların sayısının binleri bulduğu herkesçe ifade edildi. İşveren sendikaları, 1998 yılının son 2-3 ayında işten atılanların 1 milyon civarında olduğunu belirtirken, işçi sendikaları ortalama 100 bin civarında kişinin işine son verildiği tahmininde bulundu. Yıl genelinde ise gerçekleşen işten çıkarmalarda, işine son verilenlerin sayısının 1 milyona yaklaştığı hesaplandı. Bu arada, toplu-iş sözleşmelerinde işverenin önce **"sıfır zam"** olan sonra da **"esnek çalışma madeli"**ne dönüşen teklifi üzerine Türk-İş'e bağlı TEKSİF, DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası ile Öz İplik-İş sendikasına üye toplam 70 bin tekstil işçisiyle grev kararı aldı. Bütün bu gelişmeler sonrasında sektörün ileri gelenlerinin bile yeni proje yatırımları ile makina alımlarının durdurulduğu tekstil sektöründe, devalüasyon nedeniyle gerçekleşen Uzakdoğu mallarındaki fiyat düşüşleri sadece Bursa'da ihracatçı firmaların yüzde 30'unun kapısına kilit vurmasına yol açtı. Güçlerini ihracattan alan Anadolu kaplanları başta Bursa olmak üzere Denizli, Gaziantep, Çorum, Kahramanmaraş'ta üretimlerini azaltma, hatta durdurma yoluna gitti.

Deri sektörü: Bavul ticareti

İhracatın en ağır topları arasında yer alan deri sektörü de 1998 yılını kötü geçirdi. En önemli pazarı olan Rusya'yı, burada yaşanan ve 1998 Ağustos'unda moratoryum ilan edilmesiyle resmileşen ekonomik bunalım nedeniyle kaybetti. Uzakdoğu'da başlayarak Rusya'da devam eden ve küresselleşen ekonomik kriz ihracat ağırlıklı çalışan Türk deri sektöründe büyük yaralar açtı. İhracatının yüzde 80'nini bavul ticaretiyle gerçekleştirdiği Rusya'yı kaybedince stokların altında boğulan deri sektörü yılı işçi çıkarmakla geçirdi. Yılın ilk ayında hükümetten kriz desteği vermesini talep eden dericiler, ılık kış koşulları nedeniyle iç piyasada satamadıkları ürünlerde fiyat indirimine gittilerse de çok daha ucuz olan Uzakdoğu mallarıyla rekabet şansını yakalayamadı. 1996 ve 1997 yıllarında dış ticaret dengesinde önemli rol oynayan ve resmi verilerce 6-7, gayri resmi tahminlerin ise 13-15 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaştığını gösterdiği bavul ticareti, 1998 yılında 4 milyar dolar civarına geriledi. Bavul ticaretinden elde edilen gelirdeki büyük düşüş, Laleli başta olmak üzere diğer büyük alışveriş merkezlerinin sonunun geldiği gerçeğini ortaya koydu. Laleli, Zeytinburnu, Salıpazarı gibi ticaret merkezlerindeki durgunluk deri firmalarında stokların birikmesine ve işten çıkarmalara yol açtı. Deri sektörünün en önemli üretim merkezlerinde işverenin üretimi durdurması işçi sendikalarını harekete geçirirken, art arda fabrikalar kapandı. Rusya pazarını kaybedince, "mal satamaz" hale gelen sektörün en önemli üretim merkezlerinden Tuzla'da 89 işyeri kapatıldı, 3 bin 500 işçi işten çıkarıldı. Gerede'de 130 tane deri üzerine çalışan işyeri bulunuyordu, bunların 120'si kapandı ve 2 bin 500 işsiz ortaya çıktı. Çorlu'daki deri fabrikalarının yüzde 90'ı kapandı. Burada da kapanan işyerleri, ardında 7 bin dolayında işsiz bıraktı. En son Uşak'ta da deri fabrikalarının yüzde 95'i kepenk indirdi. Kapanan deri fabrikaları da 7 bin 500 kadar işsiz yarattı.

Otomotiv

Otomotiv sektörü, küresel kriz ve iç piyasadaki durgunluk nedeniyle sıkıntı yaşayan sektörler arasındaydı. Sektörün büyükleri krizin zararını en aza indirmek için üretimi azaltma ve işçi çıkarmaya yönelirken, krizin etkisi 1998'in son iki ayında daha yoğun hissedildi. Kasım ayında üretimi yüzde 20 düşen otomotiv sektörünün, yıl boyunca çeşitli avantajların yer aldığı kampanyalara sarılarak satışları arttırmaya çalışması dikkat çekti. Yerli üreticiler kasım ayında stoklarının şişmesi ve durgunluğun doruğa ulaşması nedeniyle üretimi kısma yoluna gitti. Tofaş, Palio üretimini günde 225 adetten 10-15 adete, Renault da günlük üretimini 420 otomobilden 220 otomobile düşürdü. Otomotiv sektöründe satışların beklenen oranlarda gerçekleşmemesi çalışanları da zora soktu. Renault'da çalışma süresi günlük 8 saatten 5 saate indirildi. Birleşik Metal-İş'in verilerine göre, ağustos-eylül- ekim aylarında Tofaş'tan işten çıkarılanların sayısı 300'ü buldu.

Finans sektörü

Yurtdışında ve yurtiçinde yaşanan ekonomik bunalım, mali sistemi de derinden etkiledi. Bankalar, kredilerini neredeyse dondururken, aracı kurumlar daralan işlem hacminde ayakta kalma savaşı veriyorlar. Borsa, yılbaşından bu yana yüzde 30 düzeyinde değer yitirdi. Hazine, mali sektörden yıllık yüzde 150'lere dayanan oranlarla borçlanmak zorunda kaldı. 1998 yılında bankacılık sektörü Türk Ticaret Bankası ihalesiyle derin bir yara aldı. Mali yapısı zayıf olduğu için Hazine'nin kontrolünde olan Türkbank'ın satışının altından siyaset-mafya-işadamı ilişkisinin çıkması sektörde bankaların güvenliği konusunun tartışılmasına da yol açtı. 600 milyon dolarla Türkbank'a en yüksek teklifi veren **Korkmaz Yiğit**'in mafya elebaşısı **Alaattin Çakıcı**'yla konuşma bantlarının ortaya çıkması üzerine ihale iptal edilirken, sahibi olduğu Bank Ekspres'in de Hazine yönetimine geçmesine neden oldu. Hükümeti sarsan bu olayda Başbakan **Mesut Yılmaz**, Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı, Merkez Bankası Başkanı **Gazi Erçel** zan altında kaldılar. Sonuçta bir tek Korkmaz Yiğit hapse girdi. Ünlü tefeci **Nesim Malki**'nin öldürülmesinin üzerinden yıllar geçtikten sonra sis perdesinin aralanmasıyla birlikte Malki'nin Sümerbank'ın gizli ortağı olduğu yolundaki iddialar bankayı ve sahibi **Hayyam Garipoğlu**'nu zor durumda bıraktı. Alaattin Çakıcı'nın yakın arkadaşı **Erol Evcil**'e verdiği 150 milyon dolarlık kredinin usulsüz verildiği iddiası İş Bankası Genel Müdürü **Ünal Korukçu**'nun emekliye ayrılmasına neden oldu.
Sektörde yaşanan çalkantı mali sektörde bazı bankaların yapısının daha da zayıflamasına neden olurken daha önce Devlet Bakanı **Güneş Taner** tarafından açıklanan 64. madde kapsamında olan 12 bankaya yenisinin eklendiği söylentilerinin yayılmasına neden oldu. Aracı kurumlar da zor günler geçirdi. Dünya borsalarında yaşanan kriz yabancıların satışa geçip borsadan çıkmalarına neden olunca işlem hacmi de önemli oranda düştü. Alım-satımlardan alınan komisyonlar ve müşterilere açılan kredilerin faiziyle geçinen aracı kurumlar hacmin düşmesi ve kredili işlemlerin riskli olması nedeniyle zor durumda kaldılar. Sermaye Piyasası Kurulu yıl içinde Emlak, As, Emper Menkul Değerler'in faaliyetlerini durdurdu. Aracı kurumların zor durumda kalması ve endeksin rekor kırdığı 16 Temmuz 1998'den iki ay sonra yüzde 60 değer yitirerek 1850 düzeyine kadar düşmesinin üzerine hükümet sektörü kurtarıcı tedbir paketini açıkladı. Birkaç gün yükselen borsa bileşik endeksi kısa sürede tekrar düşüşe geçti. Uzmanlar bu kadar düşük işlem hacmine aracı kurumların dayanamayacağını ve zayıf olanların eleneceğini ileri sürüyorlar.

Bütçede aslan payı faize gitti

Ekonomi Servisi -
1997 yılına denk bütçe parolasıyla başlayan REFAH-YOL hükümetinin yaptığı bütçe, yılı 2 katrilyon liralık açıkla tamamladı. 1997 Temmuzu'nda hükümete gelen ANA-SOL-D koalisyonu 1998 yılına bütçeye ve ekonomiye **"ince ayar"** yapacağı iddiasıyla geldi. Hazırlanan bütçede borç faiz ödemeleri her zamanki gibi aslan payını alırken, yatırımların payı erimeye devam etti.

Yılın ilk çeyreğine ilişkin bütçe gerçekleşmelerini, sanayici ve bankacılar olumlu karşıladı. Açıklanan rakamlar tutturuldu. Hatta 400 trilyon lira hedeflenen faiz dışı bütçe fazlası 514 trilyon olarak gerçekleşti. 1997'nin ilk altı ayı tamamlandığında vergi gelirlerindeki 1.22 kat artış özel kesime ve hükümete moral verdi. Vergi gelirleri içinde gelir vergisi yüzde 180 artarken kurumların ödediği vergiler 1997 yılının ilk yarısında sadece yüzde 63 arttı.

Hükümet, yıl genelinde toplamayı hedeflediği 800 trilyon liralık kurumlar vergisinin yılın ilk yarısında ancak üçte birini toplayabildi. Faize giden para yılın ilk altı ayında hız kesmedi. İlk 6 ayda bütçede en büyük artış 2.6 kat artan faiz ödemelerinde göründü.

Temmuz ayı başında IMF ile imzalanan Yakın İzleme Anlaşması'nın ardından memura yüzde 10 ek zam vermemek için direnen ve yıkılma noktasına gelen hükümet, bankaların ve borsacıların vergi yasasındaki isteklerine bütçede önemli bir gelir kaybı yaşayacak olmasına karşın yeşil ışık yaktı.

Yıl sonunda 14 katrilyon 789 trilyon lira toplam harcama yapmayı hedefleyen hükümetin hedefinin yaklaşık 700 trilyon lira sarkarak 15.5 katrilyon lira olacağı tahmin ediliyor.

Toplam harcamaların 6.2 katrilyon lirası faiz ödemelerine gideceği tahminleri yapılırken, personel harcamalarının 3.87 katrilyon lira olarak gerçekleşeceği belirtiliyor.

1998 yılında vergi gelirlerinin bütçe hedeflerinin üzerinde gerçekleşmesi hedeflenen bütçe açığının da daha düşük gerçekleşmesini sağlarken, elde edilen gelir fazlasının önümüzdeki dönemlerde de aslan payını almaya devam edecek faiz ödemelerine gideceği belirtiliyor.

Ekonomide Asya krizinin etkileri

BAŞLICA EKONOMİK GÖSTERGELER	1997 (YIL SONU)	1998 (EN SON GÖSTERGELER)
Büyüme Hızı (yüzde)	8.3	4.4 (9 aylık)
GSMH (trilyon TL)	29.393.3	36.864.3 (9 aylık)
Enflasyon (toptan)	91.0	58.6 (x)
Enflasyon (tüketici)	99.1	72.8 (x)
Dolar Kuru	207.380	311.640
İthalat (milyar $)	46.7	38.1 (10 aylık)
İhracat (milyar $)	26.0	21.4 (10 aylık)
Dış Ticaret Dengesi (milyar $)	-20.6	-16.7 (10 aylık)
İhracat/İthalat	55.7	56.1(10 aylık)
Turizm Gelir.(milyar dolar)	7.0	5.8 (9 aylık)
Cari İşlemler Dengesi (milyar $)	-2.7	0.4 (9 aylık)
Kon.Bütçe Gel.(trilyon tl)	5.854.3	10.626.1 (11 aylık)
Kon.Bütçe Gider. (trilyon tl)	8.035.2	13.704.5 (11 aylık)
Konsolide Bütçe Dengesi	-2.180.8	-3.078.4 (11 aylık)
İç Borçlar (trilyon lira)	6.283.4	10.683.5 (11 aylık)
Dış Borç Servisi(milyar $)	10.4	11.7 (11.5 ay)
Dış Borç (milyar dolar)	92.3	97.2 (6 aylık)
Uluslararası Rezervler (milyar $)	27.2	31.2 (11 ay)
Merkez Bankası Rezerv. (milyar $)	18.4	20.2 (11.5 ay)

(x)- Kasım 1998 itibariyle son bir yıllık enflasyon.

Bankacı-sanayici karşı karşıya geldi

TARIK YILMAZ

Asya'da başlayarak tüm dünyayı etkisi altına alan krizin yıl sonuna doğru Türkiye'yi de sarsması, yıllardır birbirlerini suçlayan bankacıyla sanayiciyi tekrar karşı karşıya getirdi. Özellikle tekstil ve deri sektöründe yaşanan kriz birçok kişiyi işsiz bırakırken sanayiciler artık bankaların fedakârlık etme dönemlerinin geldiği yönünde açıklamalar yaptılar.
Kriz gömleğini giydiğini söyleyen sanayiciler, bankaların paralarını Hazine bonosu ve devlet tahviline yatırmak yerine sanayiciye kredi açması gerektiğine işaret ettiler.
Sanayici, bankaların daha çok kredilere yönelmesi gerektiğini belirtirken süresi dolmamış kredileri geri çağırdığından yakındılar. Kredilerin maliyetinin el sürülemeyecek kadar yüksek olduğuna dikkat çeken sanayiciler mevduata yüzde 100 güvence verilmesi nedeniyle bol keseden faiz belirlediklerini hatırlattılar.
Sanayiciler, bankaların başka sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerine verdikleri krediler nedeniyle o şirketin bulunduğu sektörde haksız bir rekabet yaratıldığını iddia ettiler.
Bankacılar da krizden korunmak zorunda olduklarını, bu nedenle her zamankinden daha dikkatli kredi vermek ve riske girmemeleri gerektiğini belirttiler. Kredileri zamanından önce çağırmalarının yasal olarak mümkün olmadığını belirten bankacılar, sektördeki kredi maliyetlerinin yüksek olmasının kendilerinden kaynaklanmadığını kaydettiler.
Sanayicilerin de kârlarının yarısından fazlasının repo gelirinden oluştuğuna dikkat çeken bankacılar, alınan kamu kâğıtlarının mevduatla değil birçoğu sanayicinin parası olan repoyla karşılandığını hatırlattılar.
Her iki tarafın birbirlerini suçlamasından zararlı çıkan yine hükümetin gelirleri ve çalışanlar oldu. Bankalar zorda olduklarını söyleyerek üstlerindeki vergi yükünü azaltacak tedbirleri aldırmaya çalışırken, sanayiciler bir yandan Türk Eximbank'tan ucuz kredi almak için sermayesinin arttırılması gereğini belirtip bir yandan da işçi çıkarmaları hızlandırdılar.

Teşvikler yanlış adrese gitti

Güneydoğu'ya üvey evlat muamelesi yapan ve gerekli kredileri aktarmayan hükümet, TBMM Genel Kurul Salonu'nun yapımında usulsüzlük yaptığı öne sürülen Mesa-Nurol ortaklığında yer alan Nurol İnşaat ve Ticaret AŞ'nin 2 trilyon 400 milyar lira tutarındaki yatırımına yüzde 100 teşvik verdi.

Hazine Müsteşarlığı, Doğu ve Güneydoğu Anodolu'ya yatırım yapacak işadamlarına Kalkınma Bankası aracılığıyla verilen kredilerin limitini yükseltirken yatırımcılara ayrılan 40 trilyon liranın yüzde 10'unun bölgeye aktarılmasına karar verildi. Ancak, bölgede yapılan yatırımların birçoğu 1998 yılında yarım kalırken mahalli düzeyde projeler hazırlanmadığı için kaynak israfı sürdü. İşsizlik ve göç sorunlarının ciddi boyutlarda yaşandığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne verilen teşvik oranları yükselse de yörenin geri kalmışlık çehresi değişmedi. Öte yandan hükümet, TBMM Genel Kurul Salonu'nun yapımında usulsüzlük yaptığı öne sürülen Mesa-Nurol ortaklığında yer alan Nurol İnşaat ve Ticaret AŞ'nin 2 trilyon 400 milyar lira tutarındaki yatırımına yüzde 100 teşvik verdi. Teşvik kapsamına alınan yatırımlarda 963 milyon 453 bin dolar döviz kullanılması ve 28 bin 913 kişinin istihdamı öngörüldü. Teşvik kapsamına tarım, madencilik, imalat, hizmetler (ulaştırma, turizm, ticaret, eğitim, sağlık) sektörleri girdi. Yatırımlarını yüzde 100 Yatırım İndirimi (Yİ) (Gelir ve Kurumlar Vergisi muafiyeti), Gümrük Muafiyeti (GM) ve KDV desteği alan bazı sektörlerin sırasıyla yatırım, istihdam oranları şöyle oldu:
Tarım sektörü toplamı 5 trilyon 18 milyar 20 milyon lira (297), madencilik sektörü toplamı 653 milyar 860 milyon lira (104), imalat 190 trilyon 415 milyar 321 milyon lira (150 bin 96), enerji sektörü 26 trilyon lira.

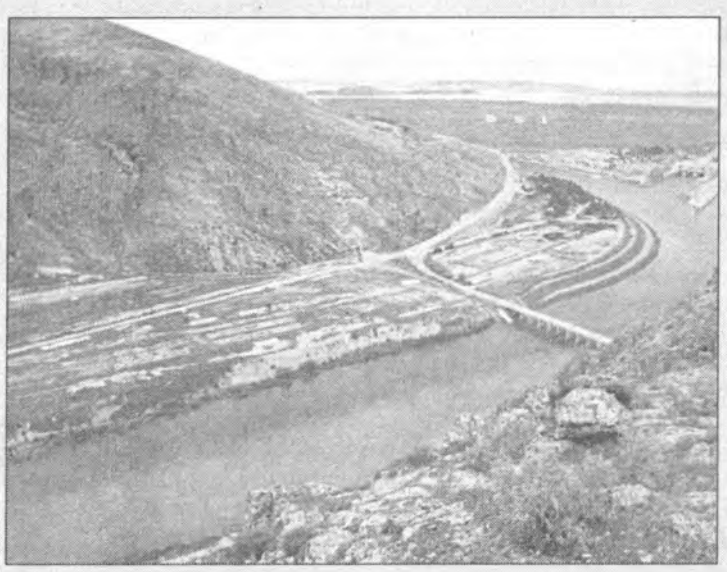

Özelleştirmeler fiyaskoyla sonuçlandı

HAZAL ATEŞ ÇAKIR

Ekonomide darboğazdan kurtulmayı özelleştirmelerden gelecek kaynaklara endeksleyen hükümet, kamu mallarında cumhuriyet tarihinde en büyük satış paketini takvime bağladı. ÖYK bir yıl içinde 12.2 milyar dolarlık özelleştirme planladı.
Hükümetin acilen satmayı kararlaştırdığı büyük ve stratejik kuruluşlar arasında Telekom, TÜPRAŞ, Petrol Ofisi (POAŞ), Petkim, Erdemir ve İsdemir yer aldı. Bu arada ülkücü elebaşı **Alaattin Çakıcı**'nın işadamlarıyla bağlantılarını ortaya koyan kasetlerin ortaya çıkması özelleştirmelerde mafya bağlantısını gözler önüne serdi. 1998 yılının özelleştirme tablosunda şu gelişmeler yaşandı:

- Korkmaz Yiğit'in Çakıcı ile ses bantlarının ortaya çıkmasından sonra, 600 milyon dolarla en yüksek teklif verdiği Türk Ticaret Bankası ihalesi iptal edildi.

- Enerji ihaleleri arapsaçına döndü. Danıştay dağıtım ve iletim hatlarının 29 yıllığına devrine onay verirken Rekabet Kurulu'nun **"şartlı onay"**ı gözardı edildi.
Radyo Televizyon Üst Kurulu, TEDAŞ ihalelerini kazanan bazı gazete ve televizyon sahiplerinin durumlarını incelemeye aldı.
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, yabancı şirketlerin isteği doğrultusunda yargı yetkisini uluslararası tahkime vermek için yasa taslağı hazırladı.

- Emlak Bankası'nın 3 ayrı ihtisas bankasına dönüştürülmesine karar verildi. Bankanın denizcilik, dış ticaret, konut ve yeni Emlak Bankası adlarıyla yeniden yapılanması öngörüldü. Yüksek Denetleme Kurulu raporu ile ortaya konan Emlak Bankası'ndaki usulsüzlüklerin sorumluları aylar geçmesine karşın ortaya çıkarılamadı.

- CHP **Erdin Arı**'nın genel müdürlüğü döneminde Emlakbank'ın içine düşürüldüğü durumun sorumlularının belirlenmesi için araştırma önergesi verdi.

- TEKEL'in, parça parça yabancı sermayeli şirketlere devri kapsamında ihaleye açılan Tekel 2000 sigarası için yıl sonuna kadar verilecek tekliflerin nasıl değerlendirileceği netlik kazanmadı.

- Özelleştirme İdaresi 2 gemi fiyatına bırakılmak istenen Deniz Nakliyat için yeniden ihaleye gidilmesine karar verdi. Bu arada Hazine Türkbank hisselerinin yüzde 84.52'sinin Korkmaz Yiğit'e bırakılması sürecini durdururken Yiğit'in Deniz Nakliyat'ın Üsküdar'daki 9 katlı binasını 15 milyar dolara alarak turizm kompleksi yapmak istediği öğrenildi.

- Gelen 1 milyon 160 milyon dolarlık teklifle Türkiye'nin en yüksek özelleştirme tutarı olarak tarihe geçen Petrol Ofisi ihalesi hâlâ sonuçlandırılamadı. İhaleye en yüksek teklifi Sümerbank'ın sahibi Hayyam Garipoğlu**'nun vermesine karşın Özelleştirme Yüksek Kurulu POAŞ'ı ikinci gelen İş Bankası-Bayındır İnşaat-Park Holding ve Petrol Ürünleri Anonim Şirketi'ne (PÜAŞ) verdi. Rekabet Kurulu başka petrol dağıtım şirketlerine ortak oldukları gerekçesiyle PÜAŞ'a şartlı izin verdi. Bu gelişme üzerine PÜAŞ konsorsiyumdan çekildi. Bir süre sonra İş Bankası da Rekabet Kurulu'nun kararını gerekçe göstererek konsorsiyumdan çekilme kararı aldı. Konsorsiyumdan iki grubun çekilmesi üzerine zor durumda kalan diğer üyeler yatırdığı 50 milyon dolarlık teminatın yanmaması için yürütmeyi durdurma kararı istediler. Yıllardır beklenen POAŞ bunca çabaya karşın özelleştirilemeden yılı tamamladı.**

- Türk Silahlı Kuvvetleri raporunda, özelleştirmelerin kamu tekelleri yerine özel tekeller yaratabileceği, sosyal patlamalara neden olabileceği uyarısında bulunurken öncelikle Halkbank ile Ziraat Bankası dışındaki kamu bankalarının satılması önerildi.

Küreselleşmenin sınırsızlığı

ÖZLEM YÜZAK

1998, yüzyılın son çeyreğinde teknoloji dünyasındaki gelişmelerin de yardımı ile doludizgin yol alan küreselleşmenin bir nebze olsun sorgulanmaya başlandığı yıl oldu. Güneydoğu Asya'da başlayan, ardından Rusya ve Latin Amerika'yı etkisi altına alan ekonomik bunalım, dünyanın bir çok ülkesinde kendisini hissettirmeye başladı. Peş peşe işten çıkarmalar, şirket iflasları artarken ülke ekonomileri büyük çöküntü içine girdi. Krizden en az etkilenen ülkeler bile, bu kez küresel durgunluk (recession) tehlikesine karşı büyüme hızlarını yavaşlatacaklarını açıkladılar. Sınırları, bekçisi olmayan küresel finansal pazar, sermayelerin ülkelere büyük hızla giriş çıkış yapması ve uluslararası finans piyasalarındaki spekülasyonlar, global krizin ana kaynaklarını oluşturdular.

Bu arada Dünya Bankası ve IMF gibi kurumların gelişmekte olan ülkelere dayattığı reform paketlerinin de işlevsizliği tartışılmaya başlandı. Piyasa ekonomisi ve küreselleşme hedeflerini korumayı amaçlayan IMF ve Dünya Bankası reçetelerinin kapsamındaki katı istikrar tedbirlerinin bir yandan işsizliği arttırırken öte yandan işçi ücretlerinin ve refahın düşmesine ve sonuçta sosyal patlamalara yol açtığı iyice belirginlik kazandı. Öyle bir noktaya gelindi ki serbest pazarın en şiddetli savunucuları bile **"Dünya ekonomik sistemi yeniden yapılanmalı"** demeye başladılar. Ekim ayı içinde Washington'da yapılan IMF-Dünya Bankası zirvesinde IMF'ye yeni kaynaklar aktarılması kararlaştırılırken Dünya Bankası'nın bile IMF'ye sert eleştirilerde bulunduğu gözlendi. Ancak bu arada ABD liderliğindeki tek kutuplu dünya düzenine karşı çatlak sesler de çıkmaya başladı. Global krizden en fazla etkilenen kesim olan Güneydoğu Asya ülkeleri daha korumacı politikalara yönelmeyi tartışırlarken Japonya yalnış reçeteleri nedeniyle sorgulanan IMF'nin yerine **"yeni bir finansal sistem"** önerisi getirdi. Bir bölgesel fon oluşturmayı öneren Japonya, bu sayede bölge ülkelerinin para birimlerinin koruma altına alınacağını ve spekülatörlere karşı savaşılabileceğini ileri sürdü. Bu ortamda küreselleşmeye bir diğer darbe de ulus devletleri uluslararası sermayenin bekçiliği konumuna indirgeyen Çok Uluslu Yatırım Anlaşması'nın (MAI) **"şimdilik"** rafa kaldırılması oldu. 1995 yılında Zenginler Kulübü diye tanınan OECD bünyesinde büyük bir gizlilikle kapalı kapılar arkasında başlatılan MAI görüşmeleri, kasım ayında Paris'te Fransa'nın görüşmelerden çekilme kararı ile çıkmaza girdi. Yılmayan MAI savunucuları bu kez MAI'yi Dünya Ticaret Örgütü bünyesine taşıma hazırlıklarına giriştiler. Ancak MAI karşıtları da bu arada iyice güçlendi.

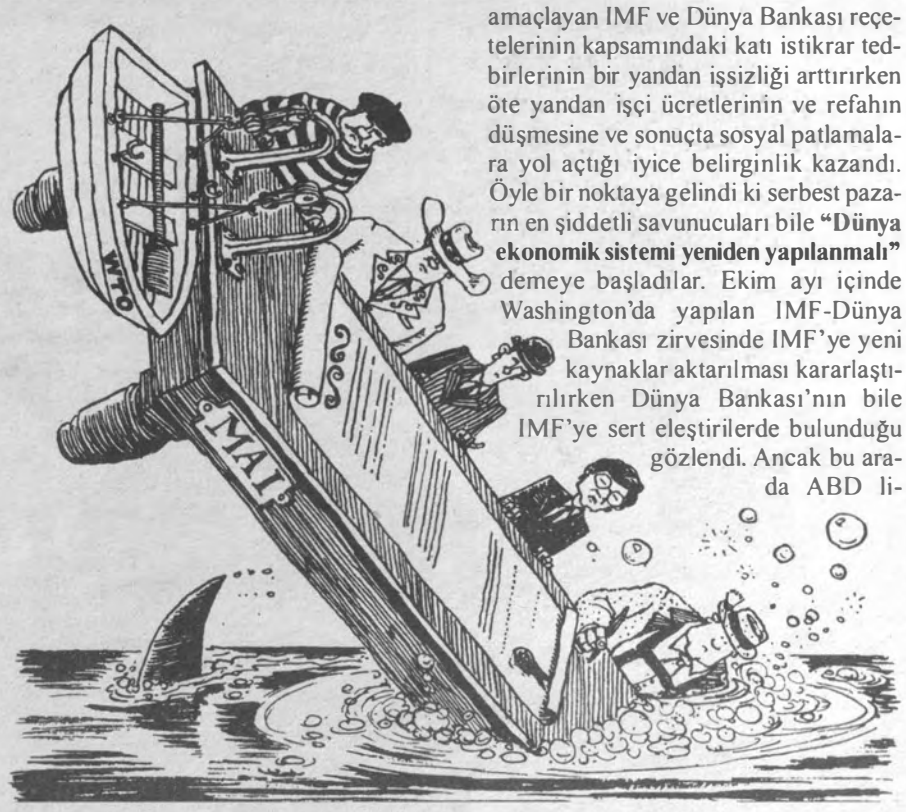

Şirket birleşmeleri hızlandı

MUTLU DEMİRKAN

Yüzyılın sonuna doğru artan küreselleşme eğilimi küçük şirketleri pazardan silerken büyüklerin de **'daha büyük'** olma yolundaki çabasını hızlandırdı. Dünyanın en büyük şirketleri, geride bıraktığımız yıl boyunca birbiri ardına birleşme ya da devralma kararlarını açıkladılar. 1998'in birleşmeleri hem sayıca hem de hacim bakımından önceki yılları kat kat geride bıraktı. Tüm zamanların en büyük 10 birleşmesinin 9'u bu yıl gerçekleşti ve bu birleşmelerin piyasa değerleri toplamı 539 milyar dolar, yani 164 katrilyon 395 trilyon lira oldu. Bu rakam 1998 yılı rakamlarıyla Türkiye ekonomisinin 3 katından fazla bir parasal büyüklüğü ifade ediyor.

Birleşerek büyüme yoluyla maliyetleri azaltma, pazardaki paylarını arttırma ve gelecek yüzyılın sertleşen rekabet ortamına hazırlanma telaşındaki şirketlerin birleşme rüzgârı arkasında büyüyen bir işsizler ordusu oluşturdu.

Deutche Bank ve Bankers Trust; Nations Bank ve Bank America birleşmelerinin 5 binin üzerinde çalışanın işine son verilmesi ile sonuçlanacağı biliniyor.

Ayrıca BP-Amoco birleşmesi sonucunda da yaklaşık 6 bin çalışanın işten çıkarılacağı bildirilmişti.

Birleşmelerin en yoğun yaşandığı sektörler ise petrol, finans, otomotiv ve telekomünikasyon oldu.

Tüm zamanların en büyük şirket evliliği, ABD'nin büyük bankalarından Citicorp ve turizme yönelik finans hizmetleri veren Travelers Group arasında gerçekleşti.

Yine iki ABD bankasının, BankAmerica ve NationsBank'ın evliliği, 1998 yılına damgasını vurdu. Finans alanıdaki ilginç evliliklerden biri de ABD'nin iki büyük borsası Nasdaq ve Amex'in mart ayındaki birleşmesi oldu.

Ameritech ile SBC, GTE ile Bell Atlantic, TeleComm ile AT&T birleşmeleri ise serbestleştirilen telekomünikasyon sektöründeki en büyük şirket evlilikleri oldu.

Öte yandan gerileyen fiyatların yeni düzenlemelere sürüklediği büyük petrol şirketlerinden BP ve Amoco ağustos ayındaki, Mobil ve Exxon ise kasım ayındaki birleşme kararları ile 1998'de dünya evine girenler arasında yer aldılar.

1998'in en önemli kıtalar arası evliliği ise Alman Daimler-Benz'in ABD'li otomotiv şirketi Chrysler'i satın alması ile gerçekleşti.

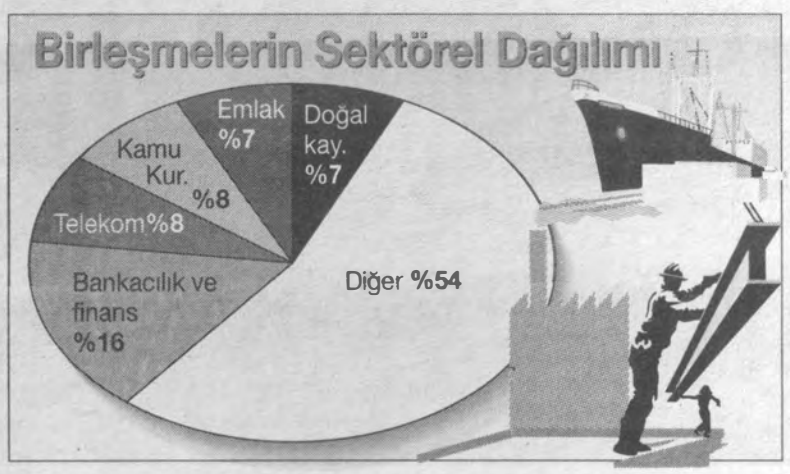

Euro için geri sayım

Merkez Bankası Başkanı **Gazi Erçel**'in Roma İmparatorluğu'ndan sonraki en büyük birleşme organizasyonu olarak tanımladığı Euro, dünya ekonomi tarihinin temel basamaklarından biri olmaya hazırlanıyor. Bretton Woods sisteminin terk edilişinden bu yana dünya para sistemindeki en büyük değişim olarak görülen Avrupa Ortak Para Sistemi'nin işlemeye başlaması uluslararası güç dengelerini de yeniden düzenleyecek.

ABD'nin Bretton Woods sistemini sona erdirmesi ile oluşan yeni dönemde para sisteminin egemenliği hükümetlere değil serbest piyasaya ait. ABD Doları'nın kesin bir baskınlık kazandığı bu sistem, yoğun bir istikrarsızlık ve ulusal paralar üzerinde büyük spekülasyon fırsatlarını da beraberinde getirdi. Doların istikrarsızlığından yakınan Avrupa'nın bu duruma yanıtı Avrupa Para Sistemi'nin kurulması oldu.

Çok sayıda uzman, Avrupa Para Birliği'nin kurulmasının, istikrarsızlığının doruklarında olan küresel mali piyasalar açısından olumlu olacağını düşünüyor. Ancak söz konusu kriz açısından Euro'nun doğuşunun yanlış zamanda olduğunu düşünenler de çok. Önümüzdeki 5 yıl için daha finans piyasasının liderinin Wall Street ve Federal Reserve olacağından kuşku duyulmuyor. Ancak ondan sonraki 5 yıl için aynı şey söylenemiyor. Bu dönem içinde Euro'nun kullanımının yaygınlaşması ABD Doları'nın tahtını sarsabilecek ve güç dengelerini değiştirebilecek.

1998 yılı Avrupa için bir anlamda Euro için bir geri sayım yılı oldu. 2 Mayıs'ta yapılan zirvede, ilk etapta para birliği uygulamasını başlatacak 11 ülke ve 1 Temmuz'da resmen göreve başlayan Avrupa Merkez Bankası'nın başkanı belirlendi. Söz konusu 11 ülkenin, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Holanda, İspanya ve Portekiz'i artık tek bir merkez bankası yönetecek. Bu bankanın başı ise Hollandalı **Wim Duisenberg.** Son olarak da 4 Aralık'ta İtalya dışındaki 10 Euro ülkesi, faiz oranlarını yüzde 3'te kenetleyerek ortak sisteme uyum sürecindeki en büyük hazırlıklarından birini de tamamlamış oldular.

Şimdi gözler Euro'nun ulusal paralarla birlikte kullanıma gireceği yeni yılın ilk iş günü olan 4 Ocak'ta.

Eylül

● İran, Afganistan sınırında düzenlediği tatbikat için 70 bir askeri bölgeye gönderdi. ***2 Eylül***

● Swissair'e ait MD11 tipi uçak, New York-Cenevre seferini yaparken Kanada'nın Nova Scotia kıyıları açıklarında okyanusa düştü, uçaktaki 229 kişi öldü. ***3 Eylül***

● Rusya'daki bunalım gerekçesiyle finans dünyasına getirilen kolaylıklar sonucu Maliye Bakanlığı'nın 1 katrilyon lirayı aşkın gelir kaybına uğrayacağı hesaplandı. ***3 Eylül***

● Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, "Halkı din yoluyla kin ve düşmanlığa açıkça tahrik ettiği gerekçesiyle" 10 ay hapis cezasına çarptırılan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkındaki kararın onanmasını istedi. ***4 Eylül***

● Alaattin Çakıcı'nın "Kader arkadaşı" işadamı Erol Evcil'in sahibi olduğu Eze Zeytincilik'e Türkiye İş Bankası tarafından verilen 150 milyon dolarlık krediyle ilgili soruşturma sürecinde, İş Bankası Teftiş Kurulu Başkanı Atakan Yumrukçal'ın, "Bankayı sarsacak işlemler" olarak değerlendirilen 150 milyon dolarlık krediyi soruşturan müfettiş Ertuğrul Senem'e baskı yaptığı bildirildi. ***5 Eylül***

● 88 yaşındaki Japon yönetmen Akira Kurosawa, Tokyo'daki evinde öldü. ***6 Eylül***

● Soyadını Eşrefoğlu olarak değiştiren Erol Evcil'in çift imza kullandığı ve İş Bankası'na sattığı malzemelerle ilgili olarak 500 milyar liraya yakın danışmanlık ücreti aldığı belirtildi. ***6 Eylül***

● Yeni adli yıl başladı. ***7 Eylül***

● İstanbul'un 4 ayrı yerinde çıkan orman yangınlarında, yaklaşık 75 hektarlık orman alanı kül oldu. ***10 Eylül***

● Başörtüsü yasağı nedeniyle üniversitede eğitimini yarım bırakmak zorunda kaldığını öne süren FP Genel Başkan Yardımcısı Abdullah Gül'ün eşi Hayrünnisa Gül'ün açık liseyi geçen yıl bitirdiği ortaya çıktı. ***11 Eylül***

● Fransa'nın Nice kentinde yakalanan ülkücü Alaattin Çakıcı'nın, kırmızı pasaportu Türkiye'nin İspanya Büyükelçiliği'nden aldığı belirlendi. ***11 Eylül***

Swissair'e ait uçak, New York-Cenevre seferini yaparken Kanada kıyıları açıklarında okyanusa düştü, uçaktaki 229 kişi öldü.

12 Eylül 1980'den sonra kurulan ve daha sonra kendisini fesh eden Halkçı Parti'nin ilk Genel Başkanı Necdet Calp, kalp yetmezliği sonucu öldü. ***13 Eylül***

● Gazetemiz yazarlarından Şair Mehmed Kemal, 78 yaşında kalp yetmezliği sonucu hayatını kaybetti. ***14 Eylül***

● THY'nin Ankara-İstanbul seferini yapan Seyhan yolcu uçağı, İhsan Akyüz adlı bir şeriatçı tarafından kaçırılarak Trabzon Havaalanı'na indirildi. ***14 Eylül***

● Birbirleriyle yıllardır savaş halinde bulunan KDP lideri Mesut Barzani ve KYP lideri Celal Talabani, ABD'nin arabuluculuğuyla bir araya gelerek ABD tarafından hazırlanmış uzlaşma protokolünü imzaladı. ***17 Eylül***

● Fatih Emniyeti ile Aksaray Polis Karakolu'nun bulunduğu binaya roketatarlı saldırıda bulunuldu. Saldırıyı yasadışı örgüt üyesi İbrahim Ayhan Özgül'ün düzenlediği belirtildi. ***19 Eylül***

● Filipinler'de adalar arasında sefer yapan "Princess of the Orient" adlı yolcu gemisi, kötü hava koşulları nedeniyle battı, 127 kişi kayboldu, 13 kişinin cesedi bulundu. ***19 Eylül***

● Devlet Bakanı Eyüp Aşık'ın, Alaattin Çakıcı'yla yakalanmadana önce yaptığı telefon görüşmelerini içeren ses bandı çözümleri yayımlandı. Ses bandında, Aşık'ın, devletin operasyon hazırlığı içinde olduğu Çakıcı'yı kaçması için uyardığı ortaya çıktı. ***22 Eylül***

● Yargıtay 8. Ceza Dairesi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan hakkında Diyarbakır 3 No'lu DGM'nin verdiği 10 ay hapis ve 716 milyon 666 bin lira para cezasını oyçokluğu ile onadı. ***23 Eylül***

● Ülkücü mafya elebaşısı Alaattin Çakıcı, Fransa'ya sahte pasaportla girmek suçundan Fransa'nın Nice kentinde mahkeme önüne çıktı. ***24 Eylül***

● FP Genel Başkanı Reaci Kutan'la birlikte basın toplantısı düzenleyen Erdoğan'ı desteklemek için belediye önüne gelen FP'liler, gazetecilere saldırdı. ***24 Eylül***

● Alaattin Çakıcı ile yaptığı telefon görüşmelerinin kaseti ortaya çıkan Eyüp Aşık, milletvekilliği ve devlet bakanlığından istifa etti. ***24 Eylül***

● Almanya'da yapılan seçimlerde, Sosyal Demokrat Parti (SPD), Başbakan Helmut Kohl'ün 16 yıllık iktidarına son verdi. ***27 Eylül***

● PKK'nin siyasi kanadı ERNK'nin Roma Parlamentosu'nda düzenleyeceği toplantı, İtalya Türkiye ilişkilerini gerginleştirdi. İtalya'nın Ankara Büyükelçisi Bandini, iki kez Dışişleri Bakanlığı'na çağrılarak nota verildi. ***28 Eylül***

● İşçi Partisi (İP) Genel Başkanı Doğu Perinçek, 1991 yılındaki bir konuşması nedeniyle tutuklanarak 14 aylık ceza için Ulucanlar Cezaevi'ne gönderildi. ***28 Eylül***

● Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Tuzla'da yaptığı konuşma nedeniyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. ***29 Eylül***

● Gelir tanımını genişleterek, harcamalar sonucunda ortaya çıkacak vergisi ödenmemiş kazançları da kapsamaya çalışan ve vergi reformunun en önemi düzenlemelerinden biri olan "Mali Milat" başladı. ***30 Eylül***

Ekim

● Yeniden siyasete dönmesi için cezasını tamamladıktan sonra suç işlememesi gereken Erdoğan'ın "karar düzeltme" istemi reddedildi. Başsavcı Savaş, Erdoğan'ın 3 yıl siyasi yasaklı olacağını belirtti. ***2 Ekim***

●ÖYK'nin kapatılmasına karar verdiği SEKA İzmit Müessesi'ndeki işçilerin "işyerini terketmeme" eylemi sürüyor. ***4 Ekim***

●Kapatılan RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan Bingöl'de yaptığı konuşma nedeniyle Ankara 1 No'lu DGM'de ifade verdi. ***5 Ekim***

●TBMM Genel Kurulu'nda Başbakan ve DYP lideri hakkında verilen önergeler kabul edildi ***6 Ekim***

●Milliyet gazetesi Korkmaz Yiğit'e satıldı. ***7 Ekim***

●Maliye Bakanı Temizel mali milat uygulamasıyla 4 milyar doların bankalara 7 katrilyon liranın da şirketlere aktarıldığını açıkladı. 8 Ekim SEKA işçilerinin eylemi sürüyor. Tofaş'tan 300, Tuzla Tabaksan'dan 50 işçi atıldı. ***8 Ekim***

● KİGEM sözleşmeleri imzalanan 4 doğalgaz çevrim santral için yargıya gidiyor. ***9 Ekim***

● Hafız Esad, PKK'yi yasakladıklarını, militanların tutuklandığını söyledi. Kampları boşaltan 3 bin PKK'li Irak sınırına kaçıyor, Suriye'de patlamalar sürüyor. ***10 Ekim***

● MİT tarafından alınan özel kararla, Mehmet Eymür'ün, Yılmaz'ın Budapeşte'de yumruklanmasıyla ilgili olarak DGM'de tanıklık yapmasına izin verildi. ***10 Ekim***

● İçişleri Bakanlığı tarafından yasağına karşın şeriatçı gruplar tarafından organize edilen türban eylemi Avrasya Maratonu ile aynı gün yapıldı. ***11 Ekim***

● YÖK, türban eylemine katılan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Dursun Odabaş'ı açığa aldı. ***12 Ekim***

● Korkmaz Yiğit ile Alaatin Çakıcı'nın Türkbank'ın satış pazarlığı kasedi CHP'li Fikri Sağlar tarafından basına açıklandı. ***13 Ekim***

● Suriye'nin PKK'yi barındırmasına tepkiler büyüyor. Genelkurmay Başkanı Kıvrıkoğlu "Türkiye'nin tahammülü kalmadı" dedi. ***13 Ekim***

● YÖK türban eylemine katılanlar hakkında hukuki işlemleri başlatacak. ***13 Ekim***

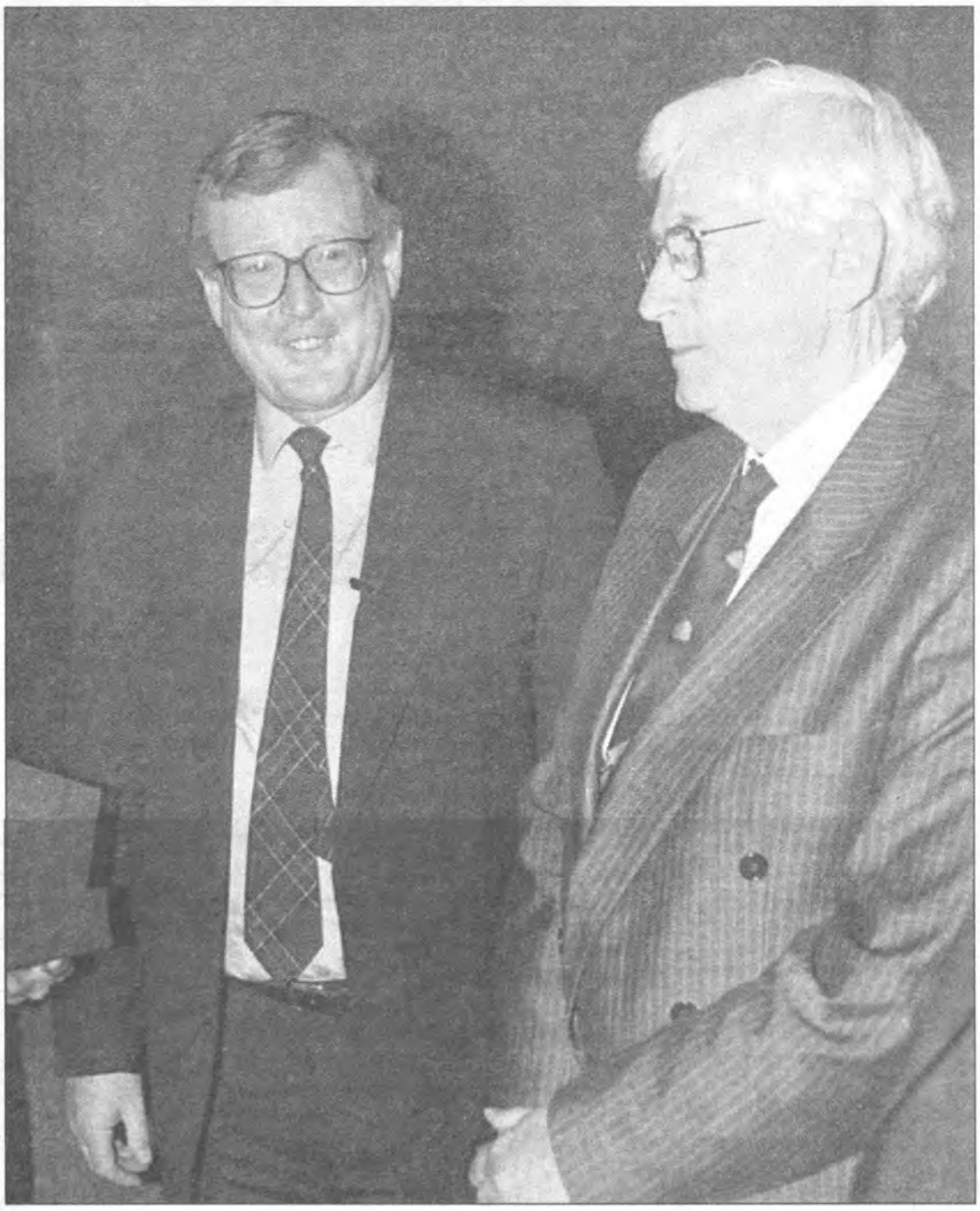

1998 Nobel barış Ödülü ülkedeki kanlı anlaşmazlığı çözen Kuzey İrlandalı politikacılar John Hume ile Başbakan David Trimble'ya verildi.

● 40 hakim ve savcı hakkında "tarikat bağlantıları" olduğu gerekçesiyle soruşturma başlatıldı. ***14 Ekim***

●Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Şam'ı 'makul süre içinde' somut adım atması için uyardı. ***14 Ekim***

●DYP lideri Çiller TBMM Malvarlığı Komisyonu'na verdiği ifadede servetini anne ve babasından kalan mirasa dayandırdı. ***15 Ekim***

●Uyuşturucu Jeopolitiği Gözlemevi'nin 1997-98 yıllık raporunda Türkiye'de bazı yöneticiler ve istihbarat görevlilerinin aşırı sağ örgütlerle ve uyuşturucu çeteleriyle işbirliği halinde oldukları, bunları korudukları öne sürüldü. ***15 Ekim***

●Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın iki adamı Ankara ve Elazığ emniyetinin ortak çalışmaları sonucu gözaltına alındı. ***15 Ekim***

●Türkbank'ın 1995'te Hazine'ye geçtikten sonra kar edemediği ortaya çıktı. ***16 Ekim***

● 1998 Nobel barış Ödülü ülkedeki kanlı anlaşmazlığı çözen Kuzey İrlandalı politikacılar John Hume ile Başbakan David Trimble'ya verildi. ***16 Ekim***

● Almanya'da koalisyon görüşmelerinde alınan kararla binlerce Türk Alman vatandaşlığına geçebilecek. ***16 Ekim***

●MİT Müsteşarı Şenkal Ataşagun bir dönem bazı MİT mensuplarının karanlık ilişkilere girdiğini üstü örtülü biçimde itiraf etti. ***17 Ekim***

● CHP'li Keskin DSP'li bir bakanın, Yiğit'in 28 bin konutluk projesinin imar sorununu çözmek için devreye girdiğini söyledi. ***17 Ekim***

● Pinochet tutuklandı. ***17 Ekim***

● Nesim Malki soruşturması işadamlarına yöneltildi. Hayam Garipoğlu gözaltında. ***18 Ekim***

● Recep Tayyip Erdoğan hakkında verilen 10 aylık mahkumiyetle ilgili olarak alınan infaz kararı Diyarbakır DGM tarafından istanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildi. ***19 Ekim***

● Pinoche'nin İspanya'da yargılanp yargılanmayacağı konusu uluslararası sorun haline geldi. ***19 Ekim***

● Malki'nin öldürülmesi olayı ile ilgili olarak Emin Cankurtaran ve Şükrü Karahasanoğlu gözaltına alındı. ***20 Ekim***

● Ağar hakkında emniyet genel müdürlüğü döneminde görevini kötüye kullandığı gerekçesiyle Başbakanlık tarafından yeni bir dokunulmazlık fezlekesi hazırlandı. ***20 Ekim***

● Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük ödülleri bu yıl tiyatro sanatçısı Yıldız Kenter, yazar-ressam Fikret Otyam ve İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'na verilecek. ***22 Ekim***

● PKK'ye büyük operasyon: 69 terörist öldü, 10 asker şehit. ***23 Ekim***

● Malki cinayeti soruşturması devam ederken İçişleri Bakanı Aktaş'ın talimatıyla İzmir Emniyet Müdürü Ahmet Demir görevinden alındı. ***24 Ekim***

● Türkiye'nin hemen her ilinde 'Cumhuriyet yürüyüşleri' gerçekleştirildi.Yüz binlerce yurttaş Anıtkabir'e aktı. Taksim'de ise on binler "Türkiye laiktir, laik kalacak" diye haykırdı. ***25 Ekim***

● Yiğit'e ait Bank Ekspress'in hisseleri Merkez Bankası bünyesindeki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredildi. ***25 Ekim***

● Yücel Sayman yeniden İstanbul Barosu başkanı seçildi. ***25 Ekim***

● Recep Tayyip Erdoğan FP'den istifa etti. 26 Ekim Eyüp Aşık'ın milletvekilliği düşürüldü. ***27 Ekim***

● MGK toplantısında Öcalan'ın iadesi, PKK, irtica ve çeteler masaya yatırıldı. ***27 Ekim***

● Türk Ticaret Bankası'nın satışı sırasında kendisinin ve bazı kamu görevlilerinin hatalı davranmış olabileceğini söyleyen Başbakan Yılmaz, sonuçta banka satışının durdurulduğunu ve soruşturma başlatıldığını söyledi. ***28 Ekim***

● Cumhuriyet'in kuruluşunun 75. yıldönümü resmi kutlamaları Kara Harp Okulu'nda 21 pare top atışı yapılmasıyla başladı. ***28 Ekim***

● Türkiye Cumhuriyeti'nin 75. yılı tüm ülkede yurttaşların büyük katılımıyla kutlandı. ***29 Ekim***

● Boeing 737 tipi 'Ayvalık' yolcu uçağı 34 yolcu 6 mürettebatı ile PKK'li korsan tarafından kaçırıldı. Hava korsanı öldürüldü. ***29 Ekim***

● İsrail'le Filistin arasında imzalanan anlaşmaya karşı çıkan HAMAS Yahudi yerleşimcilerin çocuklarını taşıyan okul otobüsüne intihar saldırısı düzenledi, 1 İsrail askeri öldü, 3'ü çocuk 6 kişi yaralandı. ***29 Ekim***

● Anadolu Federe İslam Devleti lideri Metin Kaplan'ın 20 adamının 28 ekimde düzenlenen operasyonla yakalandığı bildirildi. ***30 Ekim***

20. YÜZYIL KRONOLOJİSİ

1900

İngiliz arkeolog Arthur John Evans'ın Girit Adası'nda başlattığı kazılarda, Ege'deki en eski uygarlık olan Minos'un başkentindeki Knossos Sarayı bulundu.
6 Mart: Petrol gazıyla çalışan hafif motorun kâşifi Alman mühendis Gottlieb Daimler öldü.
20 Haziran: Tarihe Boxer ayaklanması olarak geçen, Çin'deki bütün yabancıları ülkeden çıkarmayı amaçlayan ve devletçe de desteklenen köylü ayaklanması başladı. Elçiler, aileleri, elçilik görevlileri ve yüzlerce Hıristiyan, elçilik binaları ve Pekin'deki Katolik katedralinde mahsur kaldı. Ayaklanma 7 Eylül 1901'de sona erdi.
2 Temmuz: Kont Zeppelin tarafından yapılan ilk güdümlü zeplin uçtu.
19 Temmuz: Dünyanın ilk metrosu Paris'te hizmete girdi.
25 Ağustos: Alman filozof Friedrich Nietzsche öldü.

1901

İtalyan kâşif Guglielmo Marconi telsiz, telgraf sistemini geliştirdi ve Atlantik çevresinde mesaj yollamayı başardı.
14 Eylül: ABD'nin 25'inci Başkanı William Mc Kinley, Leon Czolgosz adlı bir terörist tarafından öldürüldü.
10 Aralık: İsveç Kralı ve Norveç Parlamentosu Nobel Komitesi ilk Nobel ödüllerini dağıttı. Kızılhaç'ın kurucusu İsviçreli Henri Dunant'a Nobel Barış Ödülü verildi.
10 Aralık: X ışınlarını keşfeden ve tıp dünyasında yeni bir çığır açan Alman fizikçi Wilhelm Conrad Rontgen, Nobel Fizik Ödülü'ne layık görüldü.

1902

26 Mart: İngiltere İmparatorluğu'nun kurucularından Cecil Rhodes öldü.
8 Mayıs 1902: Martinik'te Pele Yanardağı patladı: 30 bin kişi öldü.
Temmuz: İrlanda Bağımsızlık Hareketi "Sinn Fein" kuruldu.
29 Eylül: Ünlü Fransız yazar Emile Zola öldü.

1903

Amerikalı W. Read sarı humma virüsünü buldu.
10 Aralık: Henri Becquerel, Pierre Curie ve eşi Marie Curie-Sklodowska Nobel Fizik Ödülleri'ni aldılar.
17 Aralık: Modern havacılığın başlangıcı. ABD'de Orville ve Wilbur Wright kardeşler ilk kez motorlu bir uçak uçurdular.

1904

10 Şubat: Japonya, Rusya'ya savaş ilan etti.
15 Temmuz: Rus yazar Anton Pavloviç Çehov öldü.

1905

24 Mart: Jules Vernes, 77 yaşında öldü.
27 Haziran: Potemkin zırhlı gemisinde ayaklanma çıktı.

1908

İlk kez siyah bir boksör Jack Johnson dünya şampiyonluk unvanını kazandı.
21 Mart: Henri Farman ve Leon Delagrange, ilk kez bir yolcu uçağını uçurdular.
Nisan: Sigmund Freud ile psikanaliz üzerine ilk uluslararası kongre düzenlendi.
12 Ağustos: İlk Ford Model T otomobil piyasaya çıkarıldı.

1909

Alman Ehrlich ve Japon Hata'nın, ilk kimyasal ilaç olan arsenobenzeni bulmalarının ardından, kemoterapi tedavisi uygulanmaya başladı.
24 Şubat: Brighton'da halka açık ilk renkli film gösterimi yapıldı.
6 Nisan: Amerikalı Robert- Edwin Peary, Mattew Henson ve 4 Eskimo ile birlikte Kuzey Kutbu'nu fethetti. Frederick Cook, kutba ilk ulaşanın kendisi olduğunu iddia etti.

Charlie Chaplin'in ilk uzun metrajlı filmi "The Kid" ABD'de gösterime girdi.

25 Temmuz: Manş Denizi'ni uçakla ilk kez Fransız Louis Bleriot geçti.

1910

Pancho Villa ve Emiliano Zapata'nın Meksika Devrimi başladı.
22 Ağustos: Japonya, Kore'yi ilhak etti.
20 Kasım: Leon Tolstoy öldü.

1911

22 Mayıs: Büyük romantizm geleneğine bağlı son kompozitör Gustav Mahler öldü.
10 Ekim: Çin devrimi başladı (Wuhan'da).
14 Aralık: Güney Kutbu'na ilk defa Norveçli Roald Amundsen gitti.

1912

12 Şubat: Çin'in son imparatoru Pu Yi, 6 yaşında tahttan indi.
15 Nisan: Titanik gemisi Newfoundland açıklarında battı: 1.517 kişi öldü.

1913

30 Mayıs: 1. Balkan Savaşı'nı sona erdiren Londra Antlaşması imzalandı:
25 Haziran: Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya'ya karşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun bıraktığı toprakların paylaşımı yüzünden 2. Balkan Savaşı başladı.

Halk Lenin önderliğinde devrim gerçekleştirdi. Çarlık dönemine son verildi.

30 Temmuz: 2. Balkan Savaşı sona erdi. Bulgaristan yenik düştü.
Aralık: Güney Afrika'da ırk ayrımcılığı yapılan ilk yasalar çıktı.

1914

2 Haziran: İngiliz bilim adamı Archibald Low, televizyonun atası olarak kabul edilen, uzaktan görüntüleri aktaran bir makine geliştirdi.
28 Haziran: Saraybosna'da Arşidük François-Ferdinand'ın öldürülmesi 1. Dünya Savaşı'nı başlattı. Savaştan bir ay sonra Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti.

1915

Çanakkale Savaşı'nda müttefikler yenilgiye uğradı.
13 Ocak: İtalya'nın Avezzano kentinde deprem: 29 bin 980 kişi öldü.
22 Nisan: Almanlar, Langemarck ve Ypres arasındaki batı cephesinde, Fransız ve Kanadalı askerlere ilk zehirli gaz saldırısında bulundu.
7 Mayıs: İngiliz yolcu gemisi Lusitania, İzlanda Adası açıklarında battı: 1.198 kişi kayboldu.

1916

Albert Einstein'in genel görelilik kuramı yayımlandı.
Avusturyalı Sigmund Freud, "psikanalize giriş" yaptı.
20 Nisan: "Kanlı Paskalya": Dublin'de İrlandalı Cumhuriyetçiler'in ayaklanması ve İngiliz ordusunun bunu bastırmasıyla, İngiliz-İrlanda savaşı yeniden başladı. Ayaklanma, 1921'de Güney İrlanda'nın bağımsızlığını elde etmesi ve Ada'nın bölünmesiyle sonuçlandı.
30 Aralık: Rusya'da "Şeytan'ın Oğlu" olarak nitelendirilen Rasputin adlı papaz öldürüldü.

1917

Şubat-mart: Rus devrimi başladı.
6 Nisan: ABD, Almanya'ya savaş ilan etti.
26 Eylül: Edgar Degas 83 yaşında öldü.
15 Ekim: Almanlar yararına casusluk yapmakla suçlanan Hollandalı dansöz Mata-Hari, Fransa'da öldürüldü.
7 Kasım: Rusya'da Çarlık dönemine son verildi.
17 Kasım: Heykeltıraş Auguste Rodin, 77 yaşında öldü.
6 Aralık: Finlandiya bağımsızlığını ilan etti.
10 Aralık: İngilizler, Kudüs'ü işgal etti.

1918

16 Temmuz: Son Rus Çarı Nicolas II ve ailesi Sibirya'da öldürüldü.
Ağustos: İspanyol gribi adı verilen bir virüs, dünyaya yayıldı. 8 ay içinde 20 milyon insan öldü.
11 Kasım: 1. Dünya Savaşı itilaf devletlerinin zaferiyle sona erdi.
11 Kasım: Polonya 223 yıl boyunca Rusya, Prusya ve Avusturya işgalinde kaldıktan sonra bağımsızlığına kavuştu.

1919

23 Mart: Benito Mussolini, İtalyan faşist hareketini başlattı.
15 Haziran: İki İngiliz pilot John William Alcook ve Arthur Brown, mola vermeksizin ilk defa Atlantik Okyanusu'nu aştı.
3 Aralık: Auguste Renoir öldü.

1920

ABD'de kadınlara oy hakkı verildi.
1920-1922: Kurtuluş Savaşı'nda, Yunan orduları Mustafa Kemal birlikleri karşısında bozguna uğradı.
16 Ocak: ABD'de alkollü içkiler yasaklandı.
8 Ağustos: Hitler, Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'ni (Nazi Partisi) kurdu.
16 Ekim: Çin'in Kan-Şou bölgesinde deprem oldu, 180 bin kişi öldü.

1921

5 Şubat: Charlie Chaplin'in ilk uzun metrajlı

20. YÜZYIL KRONOLOJİSİ

filmi "The Kid" ABD'de gösterime girdi.
18 Şubat: Fransız Etienne Oehmichen ilk helikopteri uçurmayı başardı.

1922

İrlandalı yazar James Joyce'in "Ulysse" adlı kitabı yayımlandı.
3 Nisan: Lenin'in önerisiyle Joseph Stalin Rus Komünist Partisi Genel Sekreteri oldu.
20 Ağustos: Paris'te ilk kadınlar olimpiyatı başladı.
30 Ekim: Mussolini başbakan oldu.
5 Kasım: Lord Carnavon ve Carter tarafından, Mısır'daki Krallar vadisinde Tutankamon'un mezarı bulundu.
10 Aralık: Albert Einstein Nobel Fizik ödülünü kazandı.
30 Aralık: Rusya, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) adını aldı.

1923

1 Eylül: Japonya'da Tokyo ve Yokohama kentlerinde deprem oldu, 250 bin kişi öldü.
8 Kasım: Adolf Hitler'in yapmak istediği darbe engellendi ve Hitler tutuklandı.

1924

Amerikalı Edwin Hubble, Samanyolu'ndaki yıldızları saptadı ve bizimkinin dışında da galaksiler olduğunu ispatladı.
21 Ocak: Lenin öldü.
8 Şubat: ABD'de ilk defa bir mahkûm gaz odasında idam edildi.
25 Mart: Yunanistan, cumhuriyet oldu.
3 Haziran: Franz Kafka 40 yaşında öldü.

1925

İran'da Rıza Şah Pehlevi hükümdar oldu.
8 Ağustos: Irkçı örgüt Ku Klux Klan'ın ilk kongresi Washington'da yapıldı.

1926

5 Mayıs: Sovyet yönetmen Ayzenştayn'ın "Potemkin Zırhlısı" adlı filmi Almanya'da gösterime girdi.
12/24 Mayıs: Pilsoudski Polonya'da darbe yaptı.
28 Mayıs: Portekiz Cumhuriyeti, askeri darbeyle devrildi.
5 Aralık: Fransız ressam Claude Monet 86 yaşında öldü.

1927

Çin'in Nan-Şan bölgesinde deprem oldu, 200 bin kişi öldü.
ABD'de ilk uzun metrajlı sözlü filmler gösterime girdi.
20/21 Mayıs: Amerikalı pilot Charles Lindbergh Atlas Okyanusu'nu tek başına ve kesintisiz geçti.
18 Kasım: Fransız Jules Rimet'in önerisiyle, Dünya Futbol Şampiyonası düzenlenmesi kararlaştırıldı.

1929

4 Nisan: 1886'da benzinle çalışan ilk arabayı icat eden Alman mühendis Carl F. Benz öldü.
6 Mayıs: 31 Ekim 1924'te tek başına dünya turuna çıkan Fransız denizci Alain Gerbault turunu tamamladı.
10 Mayıs: Belçikalı Herge, "Tenten" karakterini yarattı.
16 Mayıs: Hollywood'da ilk Oskar ödül töreni yapıldı.
17 Temmuz: Elzie Segar, "Temel Reis" karakterini yarattı.
19 Ağustos: Rus balesinin kurucusu Serge De Diaghilev öldü.
24 Ekim: New York borsası iflas etti.

1929

1 Nisan: Josef Von Sternberg ve Marlene Dietrich'in oynadıkları "Mavi Melek" adlı film Almanya'da gösterime girdi.
30 Temmuz: Uruguay, organizatörü olduğu ilk dünya kupasını kazandı.
7 Temmuz: Sherlock Holmes'ün yaratıcısı Arthur Conan Doyle öldü.

1930

12 Nisan: İspanya Kralı Alphonse XIII ülkeyi tahttan feragat etmeden terketti, İspanya'da cumhuriyet ilan edildi.
Eylül: Japonya, Mançurya'yı işgal etti. Uzakdoğu savaşı başladı.
3 Eylül: Sırp, Hırvat ve Slovenya krallıkları, resmi olarak Yugoslavya adını aldı.
18 Ekim: İlk elektrik ampulünü icat eden Thomas Edison, 84 yaşında öldü.

Mao, Çin'in kuzeybatısına doğru ünlü Uzun Yürüyüşü başlattı. 20 Ekim 1935 tarihinde sona eren bu yürüyüş sırasında Mao, KP'nin fiili önderi durumuna geldi.

1932

24 Şubat: Avusturya asıllı Adolf Hitler Alman vatandaşlığına geçti.
14 Mart: Kodak'ın kurucusu George Eastman öldü.
5 Temmuz: Portekiz Başbakanı Antonio Oliveira Salazar, 1974'e kadar sürecek diktatörlüğünü ilan etti.
3 Ekim: Irak bağımsızlığını ilan etti.

1933

30 Ocak: Alman Ulusal Sosyalist Parti lideri Hitler Başbakan oldu.
Berlin'deki Reichstag'da (hükümet binası) yangın çıktı. Olaydan sonraki gün drama ustası Bertolt Brecht Almanya'dan kaçtı.
5 Mart: Naziler Dachau'da ilk toplama kampını açtılar.
27 Nisan: Nazilere bağlı gizli polis örgütü Gestapo kuruldu.

1934

15 Ocak: Fransız Irene ve Frederic Joliot-Curie çifti yapay radyoaktiviteyi buldular.
2 Ağustos: Almanya'da Devlet Başkanı'nın ölmesi üzerine Adolf Hitler ülkenin mutlak lideri oldu ve başbakanlık, devlet başkanlığı yetkilerini elde etti.
6 Kasım: Mao, Çin'in kuzeybatısına doğru ünlü Uzun Yürüyüşü başlattı. 20 Ekim 1935 tarihinde sona eren bu yürüyüş sırasında Mao, KP'nin fiili önderi durumuna geldi.

1935

25 Şubat: Louis Lumiere üç boyutlu sinema devrini başlattı.
Mayıs: Arap Lawrence motosiklet kazasında öldü.
31 Mayıs: Pakistan'da, Quetta'da toprak kaymasında 60 bin kişi hayatını kaybetti.
15 Eylül: Nuremberg Yasaları olarak bilinen ırkçı yasalar resmen ilan edildi.
3 Ekim: İtalya Etiyopya'yı işgal etti.

1936

18 Ocak: "Ormanın Kitabı" yazarı Rudyard Kipling öldü.
17 Temmuz: İspanya'da General Franco'nun önderliğini yaptığı askeri ihtilal (18 Temmuz hareketi) sonucu iç savaş çıktı. İç savaş 1 Nisan 1939'da "zafer geçidiyle" sona erdi.
4 Ağustos: Amerikalı zenci atlet Jesse Owens, Hitler'in de izlediği Berlin Olimpiyat oyunlarında 100 metre, 200 metre ve 4 x 100 metre yarışlarındaki zaferlerinden sonra, uzun atlamada 8,06 metre ile Olimpiyat ve Dünya rekorlarını kırdı. Hitler, Owens'in elini sıkmamak için stadı terk etti.

1937

8 Temmuz: Japonya, Çin'i savaş ilan etmeksizin işgal etti.
2 Eylül: Modern Olimpiyat Oyunları'nın kurucusu Baron Pierre de Coubertin öldü.
13 Aralık: Milliyetçi Çin'in başkenti Nanking'de 250.000 Çinli Japonlar tarafından katledildi.

1938

12 Mart: Alman birlikleri Avusturya'ya girdi.
10 Nisan: Troçki IV. Enternasyonali kurdu.
9-10 Kasım: Almanya'da Yahudi karşıtları şiddet eylemlerinde bulundu. Bu olaylar tarihe Kristal Gece olarak geçti.
10 Kasım: Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk vefat etti.

1939

Avusturyalı Lise Meitner ve İngiliz Otto Frisch, çekirdek bölünmesini (nükleer fisyon) tanımladı.
Frederic Joliot-Curie zincirleme nükleer reaksiyonu buldu.
1 Nisan: Franco Madrid'e girdi, İspanya'da iç savaş bitti.
1 Eylül: Almanya Polonya'yı işgal etti ve 2. Dünya Savaşı başladı.
1 Eylül: Naziler akıl hastalarına ötenazi uygulanmasını kabul ettiler onbinlerce insan öldü.
23 Eylül: Psikanalizin bulucusu, Avusturyalı psikolog ve sinir hastalıkları uzmanı Sigmund Freud öldü.

1940

10 Mayıs: Winston Churchill, İngiltere Başbakanı oldu.
20 Ağustos: Leon Troçki, Meksika'da öldürüldü.
11 Kasım: Amerikan şirketi Willys, ilk Cip otomobilini piyasaya çıkardı.

1941

13 Ocak: ''Ulysse"in İrlandalı yazarı James Joyce öldü.
28 Mart: İngiliz yazar Virginia Woolf intihar etti.

Almanya Polonya'yı işgal etti ve 2. Dünya Savaşı başladı.

20. YÜZYIL KRONOLOJİSİ

22 Haziran: Almanya SSCB'yi istila etti.
14 Ağustos: Roosevelt ve Churchill, Atlantik Sözleşmesi'ni imzaladı.
7 Aralık: Japon Hava Kuvvetleri, Hawai'de (Pearl Harbor) Amerikan donanmasına saldırdı. ABD savaşa girdi.

1942

23 Şubat: Avusturyalı yazar Stefan Zweig intihar etti.
26 Mart: Naziler Yahudileri Polonya'daki Auschwitz toplama kampına göndermeye başladılar.
9 Ağustos: Mahatma Gandhi, Nehru ve Hindistan Milli Kongresi'nden 17 yetkili tutuklandı.
Ağustos sonu: Stalingrad Savaşı başladı.

1943

31 Ocak: Alman ordusu Stalingrad'da teslim oldu.
Nisan: Varşova'daki Yahudi mahallesinde ayaklanma çıktı.
13 Nisan: Almanlar, SSCB'de Katyn bölgesi yakınlarında, 4 bin 500 Polonyalı asker cesedinin bulunduğu toplu mezarlar buldular. Moskova 1990 yılında, bu katliamların sorumluluğunu üstlendi.
8 Temmuz: Mussolini devrildi.
26 Eylül: Benito Mussolini, bir S.S. komandosu tarafından serbest bırakıldıktan sonra Salo'da yeni bir faşist cumhuriyet kurdu.
22 Kasım: Lübnan bağımsızlığını kazandı.
28 Kasım: Roosevelt, Churchill ve Stalin, son saldırı planını görüşmek üzere Tahran Konferansı'nda bir araya geldi.
29 Kasım: Josip Broz Tito, gizlice mareşal oldu ve Yugoslavya hükümetinde tam yetki aldı.

1944

Amerikalı Oswald Theodore Avery, Colin Macleod ve Maclyn McCarty, hücrenin temel genetik malzemesi olarak tanımlanan dezoksiribonükleik asiti (DNA) buldular.
İlk bilgisayar, Amerikalı Aiken tarafından yapıldı.
12 Ocak: 900 gün süren Leningrad kuşatması sona erdi, kuşatma süresince 600 bin kişi öldü.
8 Nisan: De Gaulle, Cezayir'de Fransız Ulusal Kurtuluş Komitesi'nin başkanı oldu.
6 Haziran: Müttefikler Normandiya'ya çıkarma yaptılar.
1-22 Temmuz: Birleşmiş Milletler Para ve Maliye Konferansı yapıldı. Bütün ulusal paraların altınla ifade edilmesi kabul edildi. Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (IBRD) kuruldu.
20 Temmuz: Hitler'e suikast düzenlendi, girişim başarısız oldu.
1-3 Ağustos: Himmler'in emri üzerine 4 bin Yahudi gaz odalarında öldürüldü.
25 Ağustos: Paris, Alman işgalinden kurtuldu ve Ruslar Doğu Prusya'ya girdi.
2 Ekim: Varşova ayaklanması başarısız oldu, 200 bin kişi öldü.
15 Ekim: Rommel zehir içerek intihar etti.

1945

ABD ilk atom bombasını imal etti. 16 haziranda New Mexico eyaletindeki Alamogordo Çölü'nde deneme yapıldı.
Macar besteci Bela Bartok öldü.
27 Ocak: Nazilerin Polanya'da kurdukları en büyük toplama ve imha kampı Auschwitz'deki tutuklular, Sovyet birlikleri tarafından kurtarıldı. Kampta çeşitli biçimlerde 2.5 milyon insanın öldüğü tahmin ediliyor.
13-14 Şubat: İngiliz ve Amerikalılar, Dresden'e 65 bin bomba attılar, 250 bin kişi öldü.
10 Mart: Tokyo bombalandı, 125 bin kişi öldü.
12 Nisan: Harry Truman, Roosevelt'in yerine ABD Başkanı oldu.
28 Nisan: Benito Mussolini direnişçiler tarafından kurşuna dizildi. Daha sonra cesedi Milano'da Loreto Meydanı'nda ayaklarından asılarak teşhir edildi.
30 Nisan: Adolf Hitler intihar etti.
8 Mayıs: Almanya teslim oldu.
8 Mayıs: Cezayir'de Fransa'ya karşı ayaklanmalar başladı.
16 Temmuz: ABD New Mexico eyaletinde ilk atom bombası denemesini yaptı.
6 Ağustos: ABD, Hiroşima'ya atom bombası attı, on binlerce insan öldü.
9 Ağustos: ABD, Nagazaki'ye atom bombası attı.
15 Ağustos: Japonya teslim oldu.
29 Kasım: Yugoslav Federasyonu ilan edildi.

1946

1946-1949: Yunanistan'da iç savaş çıktı. ABD'nin geniş çaplı desteğiyle komünist gerillaların eylemi durduruldu.
26 Şubat: Juan Peron, Arjantin Devlet Başkanlığı'na seçildi.
1 Ekim: Nürnberg Mahkemesi'nde savaş suçlularının yargılanması bitti.
17 Aralık: Hindiçini'nde ayaklanma başladı.

1947

25 Ocak: Al Capone öldü.
Mayıs: 14 Ağustos 1988'de ölen Enzo Ferrari'nin adını taşıyan ilk araç piyasaya çıktı.
12 Ağustos: İngiltere'de ilk atom pili kullanıldı.

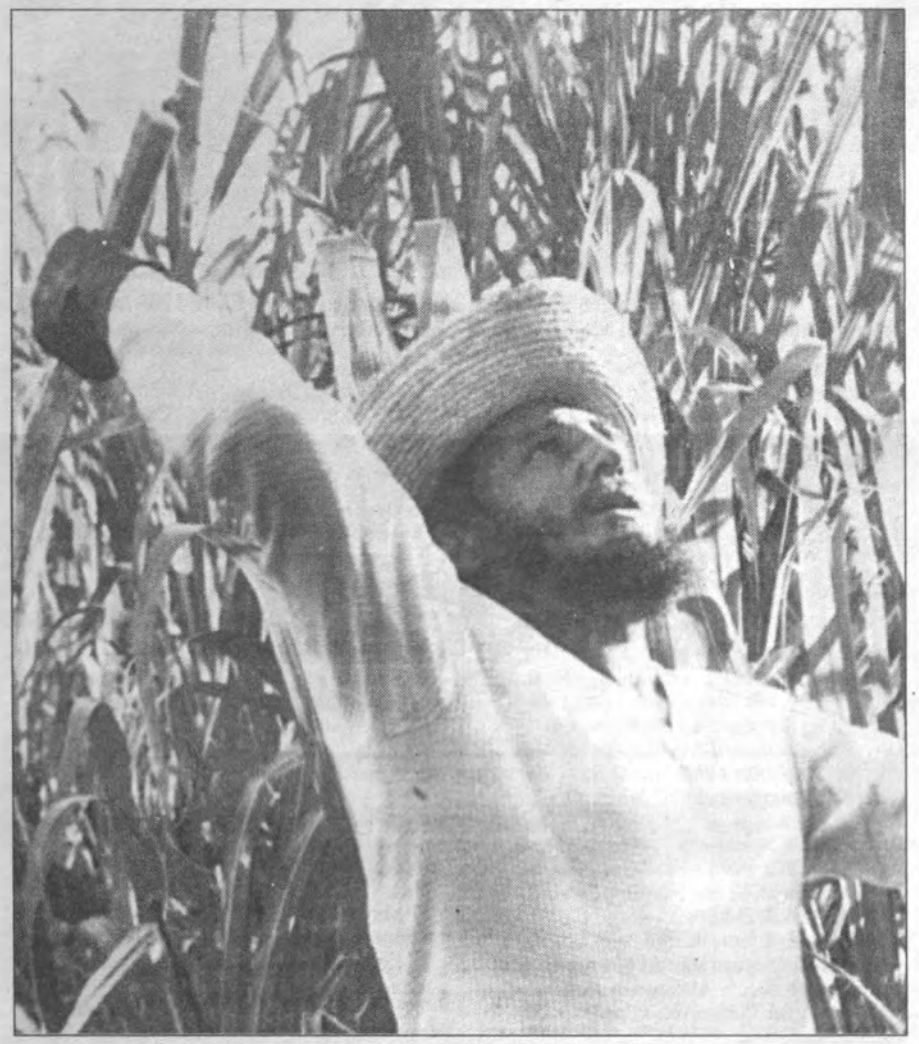

Fidel Castro Küba'da iktidarı ele geçirdi.

15 Ağustos: Hindistan ve Pakistan bağımsızlık ilan etti.
14 Ekim: Charles Yeager'in pilotluğunu yaptığı Bell XI adlı Amerikan uçağı yatay uçuşta saatte 1.078 kilometre hıza ulaştı ve ilk defa ses duvarını aştı.
29 Kasım: BM, Filistin'in Araplar ve Yahudilerce kurulacak iki devlete bölünmesini onayladı.

1948

Willard Franck Libby radyoaktif karbonla (karbon 14) tarihleme yöntemini geliştirdi.
30 Ocak: Hindistan'ın bağımsızlığını kazanmasını sağlayan Mahatma Gandhi öldü.
11 Şubat: Sovyet sinemacı Eisenstein öldü.
14 Mayıs: David Ben Gourion İsrail devletini ilan etti. Arap ordusu yeni devlete savaş açtı. Savaş 13 Ocak 1949'a kadar sürdü.
23 Haziran: SSCB Berlin'i ablukaya aldı.
10 Aralık: Paris'te Toplanan BM Genel Kurulu, insan hakları Evrensel Bildirisini kabul etti.

1949

İngiliz yazar George Orwell, "1984'ü" yazdı.
4 Nisan: NATO kuruldu.
1 Ocak: Mao, Çin Halk Cumhuriyeti'ni kurdu.
7 Ekim: Demokratik Almanya Cumhuriyeti kuruldu.

1950

19 Haziran: Kore Savaşı başladı.
15 Eylül: ABD Kore'ye çıkarma yaptı. 29 Eylül'de Seul işgal edildi.
2 Kasım: İrlandalı yazar Georges Bernard Shaw öldü.

1951

5 Nisan: SSCB yararına casuslukla suçlanan Ethel ve Julius Rosenberg çifti, ABD'de ölüme mahkûm edildi.
20 Temmuz: Ürdün Kralı Hüseyin'in büyükbabası Kral İbn Hüseyin Abdullah, Kudüs'te El-Aksa Camisi'nin merdivenlerinde, aşırı dinci bir Filistinli tarafından öldürüldü.

1952

Marshall adalarında, ABD tarafından yapılan ilk hidrojen bombası patladı.
İlk bilgisayar IBM-701 piyasaya çıktı.
6 Şubat: İngiltere Kraliçesi Elizabeth, VI. George'un yerine geçti.
23 Temmuz: Mısır'da hükümet darbesi oldu. Kral Faruk ülekyi terketti.
26 Temmuz: Arjantinli evita lakaplı Eva Peron, yakalandığı kan kanserinden 33 yaşında öldü.
11 Ağustos: Ürdün Parlamentosu Kral Tallal'ı hükümetten indirdi. Yerine 16 yaşındaki oğlu Hüseyin getirildi.
6 Kasım: Fransız romancı François Mauriac, Nobel Edebiyat ödülünü aldı.
10 Aralık: Alman hekim ve filozof Albert Schweitzer, Nobel Barış Ödülü'nü aldı.

1953

14 Ocak: Tito, Yugoslavya Cumhurbaşkanı seçildi.
5 Mart: Stalin öldü.
19 Haziran: SSCB yararına casusluk yapan Julius ve Ethel Rosenberg çifti öldürüldü.

1954

Fransız Pierre Lepine ve Amerikalı Jonas Edward Saly çocuk felci aşısını buldular.
21 Ocak: Nükleer enerjiyle çalışan ilk denizaltı Nautilus, ABD tarafından suya indirildi.
7 Mayıs: Fransız ordusu, Viet-minh kuvvetleri tarafından yenilgiye uğratıldı. Hindiçini Savaşı sona erdi. Fransa Asya'dan çıktı.
21 Temmuz: Cenevre Anlaşmaları imzalandı: Kamboçya ve Laos bağımsızlığını elde etti. Vietnam ikiye bölündü.
20 Eylül: Mao Zedung Çin Cumhurbaşkanı oldu.
1 Kasım: Cezayir Savaşı başladı.
3 Kasım: Fransız ressam Henri Matisse öldü.
1 Aralık: Ernest Hemingway Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

1955

İlk fast-food lokanta, Mc Donald's ABD'de açıldı.
5 Nisan: Hastalanan Winston Churchill görevinden istifa etti.
18 Nisan: Fizikçi Albert Einstein öldü.
14 Mayıs: Varşova Paktı imzalandı.
19 Eylül Arjantin'de Peronist hareketin kurucusu Juan Peron hükümetten uzaklaştırıldı.
30 Eylül: Ünlü ABD'li aktör James Dean, 24 yaşında öldü.

1956

26 Temmuz: Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdul Nasir, Süveyş Kanalı'nı millileştirme yoluna gitti.
14 Ağustos: Bartold Brecht 58 yaşında öldü.

1957

Güney Afrika'da, Beyazlarla Siyahlar arasındaki cinsel ilişki, cezalandırılması gereken ahlak dışı bir davranış olarak nitelendirildi.
6 Mart: Gana bağımsızlığını elde etti.
25 Mart: Roma'da AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) kuruldu.
7 Ağustos: ABD'li komedi sanatçısı Oliver Hardy öldü. Stan Laurel de 75 yaşında 1965'te öldü.
4 Ekim: SSCB, ilk yapay uydu Sputnik 1'i fırlattı.
17 Ekim: Fransız yazar Albert Camus, Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.
3 Kasım: Rus köpeği Layka, uzaya gönderilen ilk hayvan öldü.

1958

23 Mayıs: Köylerde küçük sanayinin modernleştirilmesine yönelik "İleriye Doğru Büyük Atılım" hareketi başladı. Çin'de büyük kıtlık yaratan hareket 15 ila 30 milyon kişinin ölümüne yol açtı.

1959

2 Ocak: Fidel Castro Küba'da iktidarı ele geçirdi.
19 Şubat: İngiltere, Kıbrıs'ın bağımsızlığını ilan etti.
17 Mart: Dalai Lama, Tibet'in başkenti Lhassa'dan kaçarak Hindistan'a sığındı.
4 Ocak: Fransız yazar Albert Camus geçirdiği trafik kazasında öldü.
29 Şubat: Fas'ın Agadir kentinde deprem oldu: 14 bin kişi öldü.
9 Mayıs: Doğum kontrol hapı ABD'de satışa sunuldu.

1961

17 Ocak: Belçika Kongosu'nun ilk başbakanı Afrikalı milliyetçi lider Patrice Lumumba öldürüldü.
26 Şubat: II. Hasan, Fas Kralı oldu.
12 Nisan: İlk uzay adamı Sovyet Yuri Gagarin Vostok uzay gemisiyle dünya turuna çıktı.
13 Mayıs: Amerikalı aktör Gary Cooper öldü.

1962

1962-1965: II. Vatikan Konseyi toplandı. Kilise ruhani yönden yenilendi ve daha önce Katolik Kilisesi'nden ayrılan Hıristiyanların kiliseyi dönmelerine olanak sağlandı.
Elektronik haberleşme alanında yeni bir çağın açılmasını sağlayan ilk uydu Telstar-1 fırlatıldı.

20. YÜZYIL KRONOLOJİSİ

1 Ocak: Ünlü müzik grubu Beatles, ilk plaklarını kaydettiler.
Cezayir Savaşı sona erdi.
5 Ağustos: Marilyn Monroe ölü bulundu.
5 Ağustos: Güney Afrikalı siyah önder Nelson Mandela tutuklandı.
12 Aralık: Amerikalı yazar John Steinbeck Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

1963

18 Mart: Sahra çölünde Fransız atom bombası denendi.
19 Haziran: Sovyet Valentina Tereçkova uzaya giden ilk kadın oldu.
8 Ağustos: Glasgow-Londra seferini yapan trene yüzyılın en büyük silahlı soygunu düzenlendi.
28 Ağustos: Martin Luther King, ırk ayrımına karşı Washington'da başlatılan yürüyüşte 200 bin göstericiye önderlik etti.
22 Kasım: J.F. Kennedy Dallas'ta öldürüldü.
24 Kasım: Jack Ruby, Başkan Kennedy'nin katili Lee Harvey Oswald'ı öldürdü.

1964

ABD tarafından uzaya fırlatılarak Yer'in yörüngesine oturtulan iki kişilik ve 12 uzay aracını kapsayan ''Gemini" projesi başladı.
25 Şubat: Amerikalı boksçu Cassius Clay, ilk ağır sıklet boks şampiyonluğunu kazandı.
2 Haziran: Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) kuruldu.
12 Haziran: Güney Afrikalı siyah lider Nelson Mandela, ömür boyu hapse mahkûm edildi.
12 Ağustos: James Bond'un babası, yazar Ian Fleming öldü.
Ağustos: ABD Vietnam'a girdi.
16 Ekim: Çin ilk nükleer bombasını patlattı.
2 Kasım: Arabistan'da Faysal kendini Kral ilan etti.

1965

24 Ocak: Winston Churchill öldü.
18 Mart: İlk kez Sovyet kozmonot Aleksey Leonov, uzayda yürüdü.
12 Mayıs-2 Haziran: Pakistan'da kasırgalar çıktı: 12 ila 30 bin kişi öldü.

1966

19 Ocak: Indira Gandi Hindistan Başbakanı oldu.
16 Ağustos: Çin'de kültür devrimi başladı.
29 Ağustos: 1970'te ayrılan Beatles grubu son konserini verdi.
15 Aralık: ABD'li sinema ve televizyon yapımcısı Walt Disney öldü.

1967

18 Şubat: 1945'te nükleer bombayı icat eden Amerikalı fizikçi Julius Robert Oppenheimer öldü.
21 Nisan: Yunanistan'da Albayların diktatörlük dönemi başladı.
9 Ekim: Küba Devrimi'nin önderlerinden Ernesto "Che" Guevara öldü.
22 Kasım: BM, İsrail'in işgal ettiği toprakları boşaltmasını öngören 242 sayılı kararı kabul etti.
3 Aralık: Güney Afrika'da Doktor Christian Barnard tarafından ilk kalp nakli ameliyatı yapıldı.
9 Aralık: Çavuşesku Romanya Devlet Başkanı oldu.

1968

Dünyanın ilk sesten hızlı (süpersonik) Tupolev Tu 144 yolcu uçağı uçtu.
22 Mart: Fransa'da 68 öğrenci hareketi başladı.
4 Nisan: ABD'de yurttaş hakları hareketine öncülük eden siyah din adamı Martin Luther-King 39 yaşında öldürüldü.
28 Temmuz: Alman fizikçi Otto Hahn öldü.
21 Ağustos: Sovyet tankları Prag'a girdi.

1969

16 Ocak: İki Sovyet uzay gemisi Soyuz IV ve Soyuz V, uzayda ilk defa kenetlenmeyi başardı.
3 Şubat: El-Fetih hareketinin lideri Yaser Arafat, Filistin Kurtuluş Örgütü Başkanlığı'na seçildi.
28 Şubat: Suriye'de 1971'de Devlet Başkanı olan Hafiz Esad, hükümet darbesi yaptı.

ABD ile Vietnam ateşkes anlaşması imzaladı, ABD Vietnam'ı 29 Mart'ta terketti.

20-21 Temmuz: İnsanoğlu ilk defa Ay'da... Amerikalı Neil Armstrong ve Edwin Aldrin, Ay üzerinde yürüdüler.
1 Eylül: Libya'da Muammer Kaddafi'yi iktidara getiren hükümet darbesi yapıldı.

1970

30 Nisan: ABD ve müttefikleri Güney Vietnam'a askeri müdahalede bulundu.
30-31 Mayıs: Peru'da deprem oldu, 64 bin kişi öldü.
27 Temmuz: Portekiz'i 38 yıl yöneten Salazar öldü.
4 Eylül: Şili'de başkanlık seçimlerini Salvador Allende kazandı.
24 Ekim: Şili'de Salvador Allende, Devlet Başkanı oldu.
12-13 Kasım: Pakistan'da kasırga ve deprem dalgası... 500 binden fazla insan öldü.
10 Aralık: Rus yazar Alexandre Soljenitsin Nobel Edebiyat ödülünü kazandı, ancak bir daha SSCB'ye alınmayacağından çekinerek Stockholm'deki ödül törenine katılmadı.

1971

ABD'li sinema yönetmeni Stanley Kubrick'in "Otomatik portakal" filmi gösterime girdi.
25 Ocak: Uganda'da Idi Amin Dada, darbe yaptı.
30 Ocak: Mozambik'te kasırga, 30 bin kişi öldü.
3 Temmuz: Jazz'ın kralı Louis Armstrong öldü.
1 Eylül: Nikita Kruşçev öldü.
25 Ekim: Çin, BM'ye üye oldu.
29-30 Ekim: Hindistan'da kasırga, 35 bin kişi öldü.

1972

26 Mayıs: İlk asker silahları sınırlama anlaşması olan Salt 1 imzalandı.
30 Mayıs: Burundi'de kabileler arası anlaşmazlık 300 bin kişinin ölümüyle sonuçlandı.
17 Haziran: İki amerikalı gazeteci, Watergate skandalını ortaya çıkardı, 8 Ağustos 1974'te Richard Nixon istifaya zorlandı.
Eylül: Hollanda'nın Philips firması ilk video-diski tanıttı.
5 Eylül: Münih Olimpiyatlarının onbirinci gününde Filistinli eylemciler İsrailli atletleri rehin aldı. Düzenlenen operasyonda 11 İsrailli atlet, 4 Filistinli ve bir Alman polis öldü.
23 Aralık: Nikaragua'da deprem nedeniyle 11.600 kişi öldü.

1973

27 Aralık: ABD ile Vietnam arasında ateşkes anlaşması imzalandı, son ABD kuvvetleri Vietnam'ı 29 Mart'ta terketti.
8 Nisan: Ünlü ressam Pablo Picasso 91 yaşında öldü.
21 Temmuz: Libya havayollarına bağlı Boeing 727 tipi bir uçak İsrailliler tarafından düşürüldü, 112 yolcudan 105'i öldü.
11 Eylül: Şili'de darbe, Devlet Başkanı Salvador Allende öldü. Pinochet iktidara geldi.
23 Eylül: Juan Peron, İspanya'dan ülkesi Arjantin'e döndü ve tekrar Devlet Başkanı oldu.
6-25 Ekim: 4. İsrail-Arap savaşı.

1974

13 Şubat: Alexandre Soljenitsin SSCB vatandaşlığından çıkarılarak ülke dışına sürüldü.
24 Mayıs: Jazz'ın önde gelen isimlerinden Duke Ellington 75 yaşında öldü.
1 Temmuz: Arjantin'de Juan Peron öldü, yerine Isabel Peron geçti.
20 Temmuz: Türkiye, Kıbrıs'ta barış harekatını gerçekleştirdi.
8 Aralık: Yunanistan'da monarşi kalktı.

1975

25 Mart: Suudi Arabistan Kralı Faysal Bin Abdülaziz, yeğenlerinden biri tarafından öldürüldü.
13 Nisan: Lübnan'da iç savaş çıktı, 14 yıl süren savaş nedeniyle 100 binden fazla insan öldü.
30 Nisan: Vietnam savaşı sona erdi, Saygon kurtuldu.
17 Temmuz: Uzayda Amerikan ve Sovyet kozmonotları ilk kez buluştu, Soyuz XIX ve Appolo adlı uzay kapsülleri kenetlendi.

1976

Steve Jobs ve Steve Wozmiac, ilk kişisel bilgisayar Apple'i gerçekleştirdiler.
8 Ocak: Çin Başbakanı Şu En-lai öldü.
12 Ocak: İngiliz romancı Agatha Christie 86 yaşında öldü.
Guatemala'da deprem oldu, 24 bin kişi öldü.
9 Eylül: Çinli Marksist devlet adamı Mao öldü.

1977

5 Ocak: Sovyet birliklerinin askeri müdahalesiyle engellenen "Prag Baharı" olarak bilinen 1968'deki reform girişimlerine katılan 261 aydın ve siyaset adamı, 77 Şartı'nı yayınladılar.
27 Mart: Kanarya Adaları'nda Tenerife bölgesinde iki Boeing 747 tipi uçağın düşmesi sonucu 583 kişi hayatını kaybetti.
16 Ağustos: Elvis Presley 42 yaşında öldü.
16 Eylül: Yunanistan'ın ünlü sopranosu Maria Callas öldü.

1978

14 Mart: İsrail Güney Lübnan'ı işgal etti.
16 Mart: İtalya'da Kızıl Tugaylar, Hıristiyan Demokrat Partisi lideri Aldo Moro'yu Roma'dan kaçırdı. Moro'nun cesedi 9 Mayıs'ta Roma'da bulundu.
17 Eylül: İsrail ve Mısır, ABD'nin himayesinde Camp David'de barış anlaşması imzaladılar.
10 Aralık: Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin, Nobel Barış ödülünü aldılar.

1979

Ocak: Vietnam ordusu Pol Pot'u Phnom Penh'ten kovdu.
1 Ocak: İmam Humeyni, 16 yıllık sürgünden sonra Tahran'a döndü.
11 Şubat'ta İslam Cumhuriyeti ilan edildi.
4 Nisan: Eski Pakistan Cumhurbaşkanı Zülfikar Ali Butto idam edildi.
5 Mayıs: Muhafazakar Margaret Thatcher, İngiltere'nin ilk kadın başbakanı seçildi.
4 Kasım: Tahran'da aşırı dinci öğrenciler, New York'ta tedavi gören eski İran Şahı'nın geri dönmesi için 52 Amerikalıyı ABD Büyükelçiliği'nde rehin aldılar. Rehineler 20 Ocak 1981'de kurtuldular.
24 Aralık: Sovyet birlikleri Afganistan'a girdi.

1980

Yeni bir hastalık belirlendi: AIDS.
25 Ocak: Bani Sadr, İran İslam Cumhuriyeti Başkanı seçildi.
15 Mayıs: Fransız düşünür ve yazar Jean-Paul Sartre öldü.
27 Temmuz: Kahire askeri hastanesinde yatan eski İran Şahı Muhammed Rıza Pehlevi öldü.
22 Eylül: İran-Irak savaşı başladı.
8 Aralık: Ünlü Beatles grubu üyesi John Lennon, bir akıl hastası tarafından öldürüldü.

1981

5 Ekim: Vietnam'da çıkan tayfunda 200 bin kişi öldü.
6 Ekim: Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat, Ekim 1973 İsrail-Arap Savaşı anısına düzenlenen askeri geçit töreni sırasında aşırı dinciler tarafından öldürüldü.
17 Ekim: General Jaruzelski, Polonya Başbakanı, Savunma Bakanı ve İşçi Partisi 1. sekreteri oldu.
14 Aralık: İsrail Golan tepelerini işgal etti.

1982

2 Şubat: Müslüman Kardeşler örgütü

20. YÜZYIL KRONOLOJİSİ

Suriye'de ayaklanma başlattı, yaklaşık 30 bin kişi öldü.
2 Nisan-14 Haziran: İngiltere ve Arjantin arasında Falkland savaşı çıktı.
25 Nisan: İsrail 15 yıl önce işgal ettiği Sina Yarımadası'ndan çekildi.
6 Haziran: İsrail birlikleri Lübnan'a girdiler ve Beyrut'u kuşattılar.
16-18 Eylül: yüzlerce sivil Filistinli Sabra ve Çatila'daki kamplarda, Hıristiyan Falanjist militanlar tarafından katledildi. Bölge İsrail ordusunun denetimi altındaydı.
1 Ekim: Tahran'da patlayıcı yerleştirilen bir kamyon havaya uçtu. 60 kişi öldü, 700 kişi yaralandı.
10 Kasım: 18 yıldan beri SSCB'nin bir numaralı ismi Devlet Başkanı Leonid Brejnev öldü, yerine Yuri Andropov geçti.
14 Kasım: Polonya'da liman işçilerinin lideri Lech Walesa, 11 ay gözaltında kaldıktan sonra serbest bırakıldı.
2 Aralık: Felipe Gonzales, İspanya'da ilk sosyalist hükümeti kurdu.

1983

Pershing 2 füzeleri İngiltere'de SSCB'ye karşılık olarak konuşlandırıldı.
18 Nisan: Lübnan'ın Beyrut kentinde ABD büyükelçiliğine bir otomobille intihar saldırısı düzenlendi, 17'si Amerikalı 63 kişi öldü.
1 Eylül: Rotasından sapıp, SSCB hava sahasına giren Kore havayollarına ait Boeing 747 tipi bir uçak Sovyetler tarafından düşürüldü, uçakta 269 kişi bulunuyordu.
5 Ekim: Polonyalı lider Lech Walesa, Nobel Barış Ödülüne layık görüldü.
23 Ekim: Beyrut'ta patlayıcı yüklü 2 kamyon, Barış Gücü karargahına düzenlenen intihar saldırısında havaya uçtu. 241 Amerikalı denizci ve 58 Fransız asker öldü.
20 Aralık: Yaser Arafat ve 4 bin Filistinli, Trablus'u terk etti.

1984

31 Ekim: Hindistan Başbakanı Indra Gandhi öldürüldü.
10 Aralık: Güney Afrikalı zenci piskopos Desmond Tutu Nobel Barış Ödülü aldı.

1985

12 Ağustos: Japon Havayolları'na ait Boeing 747 tipi bir uçak, Tokyo-Osaka hattında seyrederken düştü. Kazada 520 kişi hayatını kaybetti.
7 Ekim: 4 Filistinli, İskenderiye limanından açılan İtalyan yolcu gemisi Achille Laura'yı kaçırdı. 480 kişiyi rehin alan ve bir Amerikalı Yahudiyi öldüren korsanlar 2 gün sonra Mısırlı yetkililere teslim oldular.
13 Kasım: Kolombiya'daki Nevado Del Ruiz yanardağının patlaması sonucu 25.000 kişi öldü.
28 Şubat: İsveç Başbakanı Olof Palme Stockholm'de öldürüldü.
26 Nisan: Çernobil Nükleer Santralı'nda kaza meydana geldi. 30 kişi öldü. Çevrede oturan 48 bin kişi tahliye edildi.

İsrail Başbakanı İzak Rabin, Tel-Aviv'de bir Yahudi tarafından öldürüldü.

1988

3 Temmuz: 290 kişi taşıyan İran havayollarına ait A- 300 tipi bir yolcu uçağı, körfezdeki ABD donanması tarafından yanlışlıkla düşürüldü.
7 Aralık: Ermenistan'da deprem oldu, 35 bin kişi öldü ve 500 bin kişi evsiz kaldı.
21 Aralık: Frankfurt- Londra-New York hattında uçan, Pan Am havayolları'na ait Boeing 747 tipi uçak İskoçya'nın Lockerbie kentinin üzerinde infilak etti. Uçakta bulunan 270 kişi öldü. BM suçlu bulduğu Libya'ya hava ambargosu uygulamaya başladı.

1989

7 Ocak: Japonya imparatoru Hirohito öldü, yerine oğlu Akihito geçti.
23 Ocak: İspanyol sürrealist ressam Salvador Dali öldü.
14 Şubat: İran dini lideri Humeyni, Hindistan kökenli İngiliz yazar Salman Ruşdi hakkında "Şeytan Ayetleri" adlı kitabı dolayısıyla ölüm fetvası yayımladı.
3 Haziran: İran dini lideri Humeyni öldü.
5 Ekim: Dalay Lama Nobel Barış Ödülü'nü kazandı.
9 Kasım: Berlin duvarı yıkıldı.
22 Aralık: Romanya'da Diktatör Nikolai Çavuşesku devrildi ve eşiyle birlikte idam edildi.
29 Aralık: Çekoslavakya Devlet Başkanlığı'na Vaclav Havel getirildi.

1990

11 Şubat: 27 yıl tutsak kalan Güney Afrikalı zenci lider Nelson Mandela özgürlüğüne kavuştu.
11 Mart: Litvanya bağımsızlık ilan etti.
21 Haziran: İran'ın kuzeybatısındaki Gilan ve Zandjan bölgelerinde deprem oldu, 40 bin kişi öldü.
2 Ağustos: Saddam Hüseyin'in birlikleri Kuveyt'i işgal etti.
3 Ekim: İki Almanya birleşti.

1991

17 Ocak: Körfez savaşı başladı, 28 Şubat'ta Irak'ın yenilgisiyle sona erdi.
21 Mayıs: Eski Hindistan Başbakanı Rajiv Gandhi öldürüldü.
25 Haziran: Yugoslavya'da iç savaş başladı, Slovenya ve Hırvatistan tek yanlı olarak bağımsızlık ilan ettiler.
Ekim: Birmanya'da muhalefet yöneticilerinden Aung San Suu Kyi Nobel Barış Ödülü aldı.

1992

12 Ocak: Cezayir'de seçimlerin birinci turunu İslami Selamet Cephesi'nin (FIS) ezici çoğunlukla kazanması üzerine ikinci tur iptal edildi.
17 Şubat: İtalya'da "Temiz eller" soruşturması başladı.
5 Nisan: Saraybosna kuşatıldı, Bosna-Hersek savaşı başladı.
6 Mayıs: Marlene Dietrich öldü.
29 Haziran: Cezayir Devlet Başkanı Muhammed Boudiaf, Annaba'da bir söylev verirken vurularak öldürüldü.
9 Aralık: ABD birlikleri, Somali'ye çıkarma yaptı.

1993

31 Temmuz: Belçika Kralı Baudoin öldü.
13 Eylül: Oslo'da gizli görüşmeler yapan FKÖ ve İsrail yönetimi, Filistin'e özerklik tanıyan bir bildiri imzaladılar. Beyaz Saray'da Yaser Arafat ve İzak Rabin el sıkıştılar.

1994

1 Ocak: Meksika'daki Chiapas yerlileri isyan ettiler.
6 Nisan: Ruanda'nın Başkenti Kigali'de içinde bulundukları arabanın havaya uçması sonucu Hutu etnik çoğunluğuna mensup Ruanda Devlet Başkanı Juvenal Habyarimana ve Burundi Devlet Başkanı Cyprien Ntaryamira öldü. Ertesi gün Hutu etnik grubu tüm ülkede katliam yaptı. Nisan-Temmuz aylarında Tutsi soykırımı ve muhalefetteki Hutuların öldürülmesiyle yaklaşık 800 bin kişi hayatını kaybetti.
26-29 Nisan: Güney Afrika Cumhuriyeti'nde her ırktan insanın katıldığı ilk seçimler yapıldı.
6 Mayıs: Manş Denizi'nin altındaki tünel açıldı.
1 Temmuz: Yaser Arafat, Filistin topraklarına geri döndü ve Gazze'de Filistin Özerk Yönetimi'ni kurdu.
21 Temmuz: Alexandr Soljenitsin, 20 yıl ABD'de sürgünde kaldıktan sonra Rusya'ya döndü.
4 Kasım: İsrail Başbakanı İzak Rabin, Tel-Aviv'de bir Yahudi tarafından öldürüldü.
21 Kasım: ABD'nin Dayton eyaletinde tasarlanan ve 14 Aralık'ta Paris'te Franco Tudjman, Slobodan Miloseviç ve Alia İzzetbegoviç'in imzaladıkları anlaşma Bosna savaşına son verdi.

1996

29 Mayıs: İsrail'de, Benyamin Netanyahu'nun partisi iktidara geldi ve Arap ülkeleriyle imzalanan barış anlaşmalarını durdurdu.
27 Eylül: Taleban milisleri Kâbil'i zaptettiler.
17 Aralık: Peru'nun başkenti Lima'daki Japonya büyükelçiliğinde, aralarında 30 diplomat ve 2 Perulu bakanın da bulunduğu 683 kişi, Tupac Amaru devrimci hareketi mensupları tarafından rehin alındı. 22 Nisan 1997'de Peru askerlerinin düzenlediği harekatla olay sonuçlandı. 17 kişi öldü.
29 Aralık: Guatemala'da hükümet ve devrimci gerillalar arasında, 36 yıl süren ve 100 bin kişinin ölümüne sebep olan iç savaştan sonra barış anlaşması imzalandı.

1997

1 Mayıs: İngiltere'de Tony Blair liderliğindeki İşçi Partisi seçimleri kazandı.
1 Temmuz: Hong-Kong Çin yönetimine devroldu.
17 Kasım: Mısır'ın Luksor kentinde 68 kişi aşırı dincilerin saldırısında hayatını kaybetti.
31 Ağustos: Galler Prensesi Diana, Dodi El Fayed'in de içinde bulunduğu aracın kaza yapması sonucu öldü.

1998

28 Şubat: Sırp kuvvetleri Kosovalı Arnavutlara saldırı düzenlemeye başladılar.
23 Mart: Kanadalı yönetmen James Cameron'un "Titanic" filmi 11 dalda Oskar aldı ve sinema tarihinin gişe hasılatı en yüksek filmi oldu.
15 Nisan: Kızıl Kmerler'in lideri Pol Pot öldü.
11 Eylül: ABD'de savcı Starr, Monica Lewinsky skandalı ile ilgili raporunu yayımladı.
15 Eylül: ABD'de Nisan'da piyasaya sürülen iktidarsızlık hapı Viagra, Avrupa'da yasallaştı.

Geçmek için onlarca kişinin hayatını kaybettiği Berlin duvarı yıkıldı. Batı Almanya ile Doğu Almanya birleşti.

Kasım

17 kasımda arkadaşlarının tutuklanmasını protesto eden ünevirsite öğrencileri polisle çatıştı. 100lerce öğrenci tutuklandı.

● Almanya'da faaliyet gösteren şeriatçı Kaplancılar'ın Cumhuriyet'in 75. yıl kutlamalarında Anıtkabir'e uçakla bombalı intihar saldırısı yapmayı ve Fatih Camisi'ni işgal etmeyi planladıkları ortaya çıktı.
1 Kasım

● Susurluk kazasının 2. yıldönümü nedeniyle yurtta çeşitli protesto gösterileri yapıldı.
3 Kasım

● Malki cinayetinin tetikçilerinden Şükrü Elverdi, DGM'ye teslim oldu.
3 Kasım

● PKK lideri Apo, Rusya'dan sığınma isteminde bulundu.
3 Kasım

● Eyüp Aşık, Türkbank ihalesiyle ilgili olarak İstanbul DGM'de ifade verdi. ***4 Kasım***

● Eski İstanbul Emniyet Müdürü, Ordu Valisi Kemal Yazıcıoğlu, Topal cinayetiyle ilgili olarak yargılandığı davada beraat etti. ***4 Kasım***

● Kamuoyunda "Sarı Avni" olarak bilinen Avni Musullulu, Altınoluk'ta yakalandı. ***5 Kasım***

● YÖK 17. kuruluş yıldönümünde öğrenci eylemleriyle protesto edildi. İstanbul'da bir grup sol görüşlü öğrenci polisle çatıştı. 50 öğrenci gözaltına alındı. YÖK'ü ilk kez protesto eden şeriatçılara müdahale eden polis, 100 kişiyi gözaltına aldı. ***6 Kasım***

● Ülkücü mafya elebaşısı Alaattin Çakıcı ile bantları ortaya çıkan işadamı Korkmaz Yiğit, İstanbul polisi tarafından gözaltına alındı. ***9 Kasım***

● Kamuoyunda "Kalemli çete" olark bilinen ve TBMM'de pankart açarak eğitim sistemini protesto eden 11 üniversite öğrencisi Ankara 2 No'lu DGM tarafından toplam 48 yıl hapis cezasına çarptırıldı. ***9 Kasım***

● Ulu önder Atatürk, ölümünün 60. yıldönümünde tüm yurtta törenlerle anıldı. ***10 Kasım***

● Korkmaz Yiğit'in gözaltına alınmadan önce doldurduğu ve TÜRKBANK ihalesiyle ilgili açıklamalar yaptığı bant kamuoyunun gündemine bomba gibi düştü. Yiğit bantta Başbakan Mesut Yılmaz ve Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Güneş Taner'in Çakıcı'yla görüşmesinden haberdar olduklarını savundu. ***10 Kasım***

● CHP İçel Milletvekili Fikri Sağlar, İstanbul DGM'ye Çakıcı-Yiğit bandıyla ilgili 3 saat ifade verdi. ***11 Kasım***

● FP'li Ankara Belediye Başkanı Melih Gökçek Ankara polisince "çete" suçlamasıyla gözaltına alındı. ***12 Kasım***

● PKK lideri Abdullah Öcalan, İtalya'nın başkenti Roma'da yakalandı. ***13 Kasım***

● Korkmaz Yiğit, çıkarıldığı İstanbul DGM tarafından tutuklanarak cezaevine konuldu. ***13 Kasım***

● Muhabirimiz Gülçin İlci'yi görev başında trafik terörüne kurban verdik. Kazada İlci'nin ağabeyi Burdur Belediye Başkanı Armağan İlci de yaşamını yitirdi. ***13 Kasım***

● Türkiye, Apo'yu İtalya'dan istemekte kararlı olduğunu bildirdi. Roma'da gösteri yapan PKK'liler, Türk gazeteciler saldırdı. ***14 Kasım***

● İtalya Başbakanı D'Alema, Apo'nun Türkiye'ye iade edilmeyeceğini bildirdi. ***17 Kasım***

● İstanbul'da PKK'lilerin yaptığı gösteride 65 kişi gözaltına alındı. ***17 Kasım***

● STK'ler Apo'nun yakalanmasının ardından yapılan gösterilerde etnik ayrımcılığın artmasına dikkat çekerek sağduyu çağrısında bulundular. ***18 Kasım***

● Park Holding Yönetim Kurulu Başkanı Turgay Ciner "oto ithalatında eksik vergi ödediği gerekçesiyle" gözaltına alındı. ***18 Kasım***

● PKK lideri Öcalan'ı iade etmeyen İtalya'ya yönelik protestolar tüm yurtta artarak sürdü. ***19 Kasım***

● İtalya, PKK lideri Öcalan'ın tutukluluk halini zorunlu ikamete çevirdi. İtalya'ya ekonomik ilişkiler askıya alındı. İtalyan malları boykot edilmeye başlandı. ***20 Kasım***

● İnsan Hakları İzleme Komitesi İnsanlık suçu işleyen Öcalan'ın yargılanmasını istedi. Apo, İtalya'da yer değiştirirken muhalefet, İtalyan hükümetinden Öcalan'ın sınır dışına çıkarılmasını istedi. ***21 Kasım***

● İtalya'ya yönelik protesto gösterileri sürerken bir açıklama yapan İtalya Başbakanı D'Alema ticari misillemenin kabul edilemez olduğunu söyledi. ***22 Kasım***

● TBMM Malvarlığı Soruşturma Komisyonu Başbakan Mesut Yılmaz ve DYP Genel Başkanı Tansu Çiller'i akladı. ***21 Kasım***

● Dolar 300 bin lira sınırını aştı. ***22 Kasım***

● Eski İçişleri Bakanı Mehmet Ağar'a hakaret ettiği gerekçesiyle 1 yıl hapis cezasına çarptırılan öğretmen İlknur Birol'u cezaevine uğurlamaya giden eğitimciler Öğretmenler Günü'nde polis tarafından dövüldü. ***24 Kasım***

● ANASOL-D hükümeti 314 oyla düşürüldü. Yılmaz, gensoruyla düşürülen 2. başbakan oldu. ***25 Kasım***

● Hükümetin düşürülmesinin ardından Ankara'da yeni hükümet arayışları başladı. ***26 Kasım***

● Sıvas'tan Ankara'ya giden otobüste bomba patladı, 4 kişi yaşamanı yitirdi. ***26 Kasım***

● Almanya, Öcalan'ın iadesini istemediğini İtalya'ya bildirdi. ***26 Kasım***

● Kuzey Irak'ta PKK bir keşif helikopterini düşürdü. 18 asker şehit oldu. ***27 Kasım***

● Öcalan'ın iade dosyası İtalya'ya gönderildi. ***28 Kasım***

● İtalya Apo'nun Rusya'ya geri gönderileceğini açıkladı. ***28 Kasım***

Augusto Pinochet İngiltere'de tutuklandı. Halk ülkele geri gönderilip yargılanması için gösteriler yaptı.

Aralık

● "Bölücü terör örgütüne yardım, devletin emniyeti açısından gizli kalması gereken belgeleri ele geçirme ve Ateşli Silahlar Yasası'na muhalefet" gerekçesiyle 1 ile 20 yıl 6 ay arasında değişen ağır hapis istemiyle yargılanan İP Genel Başkanı Doğu Perinçek tahliye edildi. Perinçek'i suçlamada kullanılan ERNK mühürlü belgelerin sahte olduğu anlaşıldı. ***1 Aralık***

● Mesut Yılmaz başbakanlığındaki hükümetin düşürülmesiyle boşalan hükümet için Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i görevlendirdi. ***2 Aralık***

● ANAP lideri Mesut Yılmaz ve DYP lideri Tansu Çiller haklarındaki mal varlığı soruşturmaları karşılıklı aklamayla sonuçlandı. ***3 Aralık***

● İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Lütfi Duran yaşamını yitirdi. ***4 Aralık***

● Gazeteci Erhan Akyıldız, geçirdiği kalp krizi sonucu yaşamını yitirdi. ***5 Aralık***

● Gazetemiz kurucusu Yunus Nadi'nin oğlu Doğan Nadi'nin eşi Mery Elizabeth Nadi, vefat etti. ***5 Aralık***

● Çeşitli sanat alanlarında başarılı çalışmalar yapan 72 kişiye Devlet Sanatçısı unvanı verildi. Bu kadar çok sanatçıya hangi gerekçelerle unvan verildiği, büyük tartışmalara neden oldu. Sanatçılar ödüllerini 12 Aralık günü Demirel'in elinden aldı. ***6 Aralık***

● İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 50. yıldönümünde Türkiye'de hak ihlallerinin yoğunlaştığı, çocuklara yönelik ihlallerin arttığı, basın ve ifade özgürlüğünün kısıtlandığı vurgulandı. ***11 Aralık***

● Gözaltında öldürülen gazeteci Metin Göktepe davasının tutuklu sanığı 5 polis tahliye edildi. Cinayetin tutuklu sanığı kalmadı. ***11 Aralık***

Avustralya'da yüzlerce Noel Baba giysisi giymiş insan sokaklarda yürüyüş yaparak yeni yılın gelişini kutladı. (üstte solda) Dünya AIDS günü yürüyüşlerle kutlandı. (yanda) ABD Başkanı Bill Clinton Monica skandalı nedeniyle büyük jüri önünde ter döktü.

● İstanbul Narkotik Şube Müdürlüğü görevinden alınan Ferruh Tankuş, Emniyet Genel Müdürü Necati Bilican ve İstanbul Emniyet Müdürü Hasan Özdemir ile yardımcısı Ercüment Özbeyli'yi hedef alan açıklamalarda bulundu. Tankuş, Narkotik Şube amirlerini rüşvet almakla, Özdemir ve Bilican'ı çetelerle işbirliği kurmakla suçladı. ***15 Aralık***

● ABD ve İngiltere, Bağdat'ın BM silah denetçileri ile işbirliğini reddettiği gerekçesiyle Irak'a karşı hava harekâtı düzenledi. 'Çöl Tilkisi' adı verilen harekâtta, savunma ve idare binalarının yanı sıra sivil alanlar da bombalandı. ***16 Aralık***

● Kurtköy Havaalanı ihalesiyle ilgili olarak kurulan TBMM Soruşturma Komisyonu'nda Mesut Yılmaz'ın Yüce Divan'a gönderilmesi kararlaştırıldı. Karadeniz Sahil Yolu ile ilgili soruşturmada da Bayındırlık Bakanı Yaşar Topçu'nun Yüce Divan'a sevkine karar verildi. ***17 Aralık***

İtalya'da serbest bırakılan ● PKK lideri Abdullah Öcalan'ın avukatları, siyasi sığınma hakkının verilmesi için İtalya Başbakanı ve İçişleri Bakanı'na mektup gönderdi. ***17 Aralık***

● Türkiye'nin ihracatında önemli yer tutan tekstil iş kolundaki 3 sendika, 12 Ocak 1999'da grev kararı aldı. Grev, 162 işyeri ve 70 binden fazla işyerini kapsıyor. ***18 Aralık***

● Bülent Ecevit temasları sonunda yeni bir hükümet kuramayınca görevi iade etti. ***21 Aralık***

● Demirel hükümeti kurması için Yalım Erez'i görevlendirdi. ***23 Aralık***

ABD ve İngiltere Irak'a ortak harekat düzenledi. (üstte). Uzay istasyonu çalışmaları başladı. (yanda)